اولین روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.rouzegaremadan.ir

دوشنبه • ۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۳ • ۴ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۱۳ مه ۲۰۲۴ • سال هفتم • شماره ۱۳۰۳ • ۸صفحه • قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

فروش معادن باید به درستی انجام پذیرد

محمدصالح جوکار با اشاره به اینکه معادن در سطح کشور و استان یزد برداشت‌های بسیاری دارند و سودهایی نیز به سهامداران محدود آنان واریز می‌شود، گفت: سوالی که باید پاسخ داده شود این است که منافع استان و مردم استان یزد از این معادن که با سودهای کلان چیست؟ وی افزود: برخی از معادن آسیب‌های بسیاری دارند که جبران هم نمی‌شود.

۴

اجرای ۱۵۰ میلیارد دلار پروژه در صنعت نفت

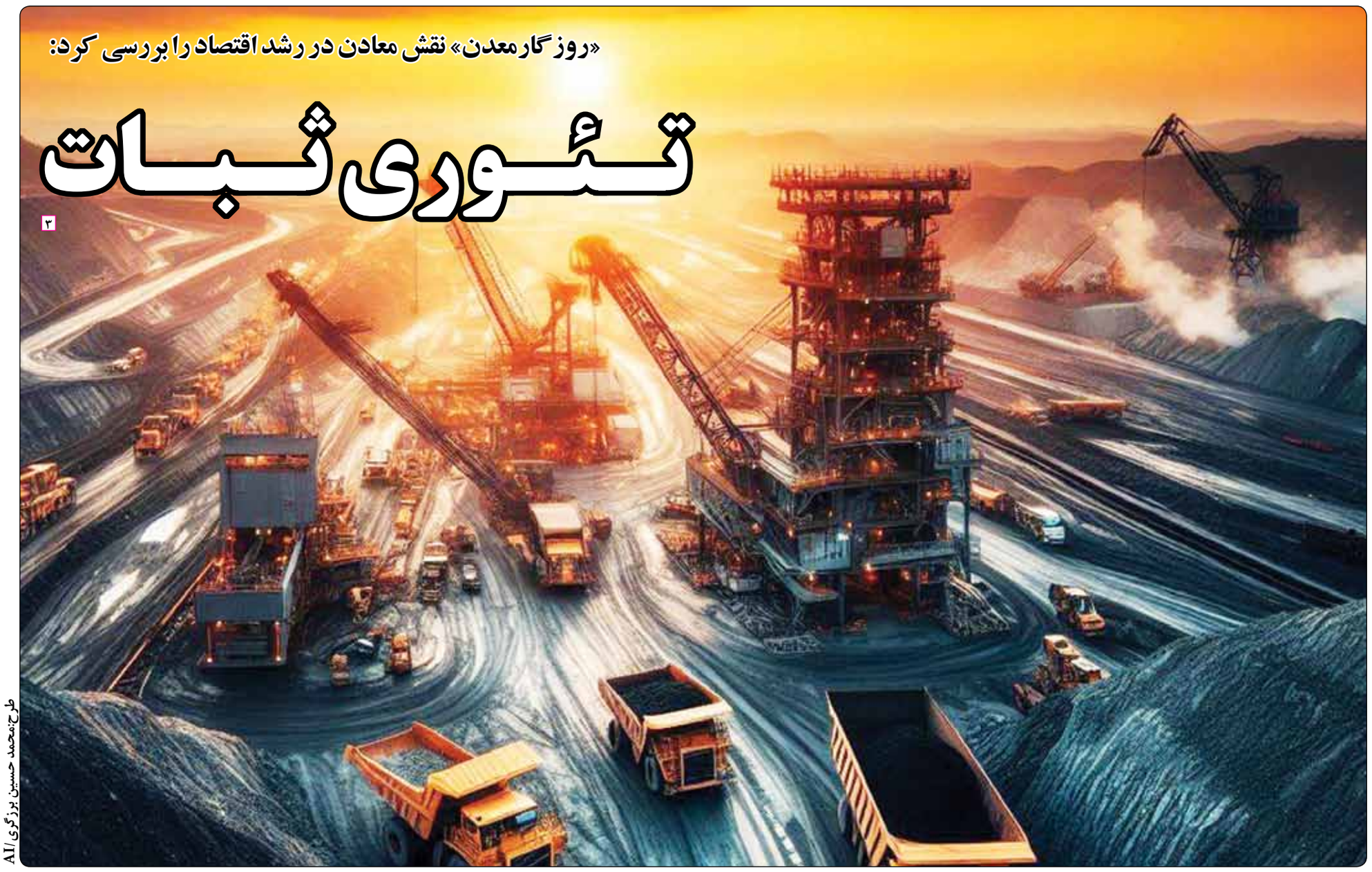
جواد اوجی، وزیر نفت اظهار داشت: وزارت نفت هم‌اکنون حدود ۱۵۰ میلیارد دلار پروژه نیمه‌تمام و جدید در دست اجرا دارد. جواد اوجی در حاشیه مراسم امضای ۱۱ قرارداد و موافقت‌نامه در روز پایانی بیست‌وهشتمین نمایشگاه بین‌المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی گفت: این رویداد سبب شد شرکت‌های دولتی در صنعت نفت و سازندگان و تولیدکنندگان داخلی نیازهای یکدیگر را به‌درستی شناسایی کنند.

۷

«روزگارمعدن» نقش معادن در رشد اقتصاد را بررسی کرد:

تئوری تبات

۳

طرح: محمد حسین برزگری/AI

یادداشت‌ها

فرصتی برای معدن‌کاری سبز

۲

معدن و اقتصاد پایدار

۳

راهکار برون‌رفت از چالش

۴

تصمیمات دولت برای صنعت روی گران تمام می‌شود

۶

انرژی در ایران مصرف نمی‌شود؛ هدر می‌رود

۷

چرا سیاست‌های انقباضی باید تسهیل شود؟

۸

تیترهای روز

معادن کوچک‌مقیاس نیازمند فعال‌سازی

۴

افزایش تولید برق در شرایط تحریم ممکن نیست

۷

آگهی مناقصه

صبانور
شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور (سهامی عام)

خرید دو دستگاه گیربکس اصلی آنیولار کولر

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور در نظردارد خرید دو دستگاه گیربکس اصلی آنیولار کولر برای کارخانه گندله خود، واقع در استان همدان را به شرکت واجد شرایط واگذار نماید. لذا تامین کنندگان واجد شرایط می‌توانند جهت دریافت اطلاعات بیشتر با شماره ۰۲۱-۲۷۶۴۵۳۱۴ تماس گرفته و یا به آدرس اینترنتی www.sabanour.com قسمت فراخوان – مناقصه مراجعه نمایند و پاکات خود را مطابق شرایط مناقصه با ورود به سامانه تامین کنندگان صبانور بصورت دربسته مهرو موم شده، از تاریخ درج آگهی تا تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۰۲ به آدرس سعادت آباد نرسیده به خروجی هاشمی‌رفسنجانی شرق- خیابان ۲۶ (حق‌طلب غربی) پلاک ۴۹ -طبقه سوم (بخش دبیرخانه) تحویل نمایند. مناقصه گزار اختیار کامل در زمینه رد یا قبول هر یک یا تمامی پیشنهادات را داشته و هیچگونه ادعا و اعتراضی در این زمینه مسموع نخواهد بود و به پیشنهادهای مشروط، مبهم و فاقد ضمانت شرکت در مناقصه و همچنین به پیشنهادهایی که بعد از مدت مقرر در آگهی واصل شود ترتیب اثر داده نخواهد شد.

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور (سهامی عام)

روزگار معدن
دوشنبه
۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۳ • ۴ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۱۳ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۰۳

یادداشت

فرصتی برای معدن‌کاری سبز

امید اصغری
دانشیار دانشکده مهندسی معدن دانشگاه تهران

وضع قوانین سخت‌گیرانه از سوی جوامع بین‌المللی و دولت‌ها، تغییر ارزش‌ها و افزایش انتظارات اجتماعی باعث ایجاد چالش‌های جدیدی در حوزه معادن و صنایع معدنی شده است. از جمله این چالش‌ها می‌توان به این نکته اشاره کرد که امروزه سرمایه‌گذاران، شرکت‌ها را براساس قابلیت ردیابی محصول ارائه‌شده، مقدار تولید گازهای گلخانه‌ای، رعایت اصول ایمنی و اجرای قوانین عدالت اجتماعی قضاوت و انتخاب می‌کنند. سرمایه‌گذاری کم شرکت‌های معدنی در حوزه محیط‌زیست و تکیه این شرکت‌ها بر سیستم‌های پایش سنتی و دستی نگرانی‌های زیست‌محیطی در زمینه معدن‌کاری را افزایش داده است. در گزارش EY ۲۰۲۳، با عنوان «۱۰خطر و فرصت برتر برای معادن و فلزات»، مسائل زیست‌محیطی و اجتماعی همچنان پس از سه‌سال به‌عنوان ریسک شماره‌یک حوزه معدن و صنایع معدنی گزارش شده است. براساس این گزارش، از آنجا که عوامل محیطی، اجتماعی و حاکمیتی (ESG) به اولویت بزرگ‌تری برای سرمایه‌گذاران و سهام‌داران تبدیل شده است، شرکت‌های معدنی نیز تلاش بیشتری برای ادغام ESG در استراتژی‌های شرکت، تصمیم‌گیری و گزارش‌دهی خود انجام می‌دهند.

جوامع، دولت‌ها و سرمایه‌گذاران، شرکت‌های معدنی ناپایدار را در آینده تحمل نخواهند کرد. شرکت‌ها باید روابط و مشارکت با ذی‌نفعان را با تعهد به ارائه ارزش مشترک به صنعت، دولت‌ها و جوامع بهبود بخشند.

چالش‌های تبدیل سرمایه منابع طبیعی به رشد اقتصادی پایدار و توسعه بلندمدت مناطق معدن‌کاری باید حل شود. صنعت معدن باید مشکلات اجتماعی، محیط‌زیستی و فنی را با به‌کارگیری مفاهیم جامع مانند مفهوم توسعه پایدار و استفاده از ابزارهای معدن‌کاری سبز حل کند تا مجوزهای اجتماعی برای فعالیت خود را کسب کند و بهره‌وری خود را بهبود بخشد. کلید ساخت معدن سبز مبتنی بر فناوری است. به‌منظور کاهش مصرف انرژی و منابع، باید تکنیک‌های دیجیتالی‌سازی و اطلاع‌رسانی برای بهبود سطح اتوماسیون تجهیزات اتخاذ شود. در آینده، توسعه فناوری تشدید و چرخه ارتقا به طور مداوم کوتاه خواهد شد، بنابراین پتانسیل نوآوری فناوری و تحقیقات جامع نیاز به بهبود دارد. علاوه بر این، پیشرفت در استخراج هوشمند باید به‌شدت براساس هوش مصنوعی انجام شود تا الگوی استخراج فعلی به طور کامل به یک سیستم استخراج قابل‌اعتمادتر و هوشمندتر تبدیل شود. فشار ذی‌نفعان بر روی موضوعاتی مانند تنوع زیستی و مدیریت آب احتمالا تشدید می‌شود و معدنچیان را ملزم می‌کند که به‌تدریج برای تعطیلی معادن برنامه‌ریزی کنند و مصرف آب و انرژی را برای برآورده‌کردن انتظارات، بهتر مدیریت کنند. اطمینان از اینکه فعالیت‌های استخراج و بازسازی دارای اثر مثبت هستند، نیازمند اندازه‌گیری و ثبت مناسب تاثیرات در طول عمر معدن است. با استفاده از این اطلاعات می‌توان تصمیمات آگاهانه گرفت و اقدامات معناداری انجام داد. با افزایش تعداد دستگاه‌های دیجیتال مورداستفاده در سایت‌های معدنی، فرصت‌های مناسبی در جهت جمع‌آوری اطلاعات در زمینه‌هایی مانند نظارت بر آب، هوا، حفظ و ارتقای تنوع زیستی و مدیریت باطله در اختیار معدن‌کاران قرار گرفته است. مدیریت صحیح این داده‌ها می‌تواند فرصت‌های جدیدی را برای حفاظت و ارتقای تنوع زیستی در محدوده معادن نشان دهد. در یک گزارش تحقیقاتی در سال ۲۰۲۰ که توسط متخصص ارتباطات ماهواره‌ای Inmarsat منتشر شده است نظارت بر محیط‌زیست عامل شماره یک جذب اینترنت اشیا در بخش معدن است. براساس گزارش این شرکت، اینترنت اشیا (IOT) این پتانسیل را دارد که به طور چشمگیری تاثیر عملیات استخراج بر محیط‌زیست را کاهش دهد. در مجموع براساس گزارش‌ها از اینترنت اشیا در ۴۳درصد موارد با هدف ارتقای سطح ایمنی، بهداشت و محیط‌زیست سایت‌های معدنی استفاده می‌شود. به‌منظور نظارت بر پارامترهای محیطی از جمله آب‌وهوا در ابتدا نیاز به تعیین کیفیت اولیه است که معمولا مبنا کیفیت آب‌وهوای منطقه قبل از شروع عملیات معدن‌کاری است. در گام دوم و پس از شروع فعالیت‌ها و بهره‌برداری از معدن محدودیت‌های مقدار پارامترهای محیطی وجود خواهد داشت که در طول عملیات نباید از آن مقدار تجاوز شود. این پارامترها باید به‌صورت مداوم نظارت و ثبت شوند. علاوه بر این، هشدار برای شرایط خارج از محدوده باید تنظیم شود و با ضبط رخدادهای خارج از حد و تجزیه‌وتحلیل آنها از بروز مجدد شرایط بحرانی جلوگیری شود. در نهایت نیز، زمانی که عملیات استخراج معدن به پایان رسید، نیاز به احیای محل معدن و بازگرداندن منطقه معدن به وضعیت اولیه وجود دارد. نظارت بر سایت معدن برای یک دوره چندساله مهم است تا اطمینان حاصل شود که سایت طبق پیش‌بینی در حال بهبود است.

خبر

صادرات صنایع معدنی به مرز ۱۳.۷ میلیارد دلار رسید

بر اساس آمار سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، ارزش صادرات محصولات معدنی و صنایع معدنی کشور برای نخستین بار در سال ۱۴۰۲، به مرز ۱۳ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار رسید. بر اساس آمارهای ارائه شده، در سال گذشته ارز صادرات تولید در حوزه معدن و صنایع معدنی کشور قریب به ۱۳ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار ثبت شده که نسبت به ۱۲.۵ میلیارد دلار ارزش صادراتی این حوزه در ۱۲ ماهه ۱۴۰۱، افزایش ۹.۶ درصدی داشته است.

افزون بر این، آنطور که سابقه صادرات حوزه معدن و صنایع معدنی کشور نشان می‌دهد؛ ارزش صادراتی این حوزه طی چند دهه اخیر، برای اولین بار رکورد زده است. همچنین، از این میزان ارزش صادراتی معدنی‌ها، صادرات زنجیره فولاد به ارزش ۶.۱ میلیارد دلار، بالاترین سهم را در این بخش به خود اختصاص داده و پس از آن، زنجیره مس با صادرات ۱.۶ میلیارد دلاری در جایگاه دوم قرار گرفته است. این گزارش می‌افزاید: به ترتیب صادرات در زنجیره آلومینیوم ۹۰۲ میلیون دلار، روی ۵۴۷ میلیون دلار، زغالسنگ و کک هر یک ۵۰۰ میلیون دلار و سیمان ۳۸۴ میلیون دلار ثبت شده و این صنایع در جایگاه سوم تا ششم ایستاده‌اند. در عین حال، بر اساس آمار سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، در مقابل این حجم صادراتی، حدود هفت میلیارد دلار (هفت میلیارد و سه میلیون تومان) واردات به کشور در حوزه معدن و صنایع معدنی در سال گذشته صورت گرفته که ۳۵ درصد بیش از مجموع واردات در ۱۲ ماهه سال ۱۴۰۱ بوده است. گفتنی است؛ هر چند میزان واردات نسبت به سال ۱۴۰۱، افزایش یافته اما ارزش صادرات حوزه معدن و صنایع معدنی کشور، ۹۵ درصد بیش از میزان واردات در این حوزه بوده است.

تکذیب ممنوعیت صادرات سیمان ایران به عراق و امارات

رئیس هیات مدیره انجمن صنفی کارفرمایان صنعت سیمان هر گونه ممنوعیت صادرات سیمان و کلینکر ایران به امارات متحده عربی و عراق را تکذیب کرد. حمید فرمانی، رئیس هیات مدیره انجمن صنفی کارفرمایان صنعت سیمان در واکنش به خبر توقف صادرات سیمان ایران به امارات متحده عربی و عراق گفت: این خبر که امارات دیگر سیمان ایران را نمی‌خرد صحت ندارد. احتمالا یکی از تولیدکننده‌های کشور در صادرات محصول خود به امارات با مشکل روبه‌رو شده و چنین موضوعی را با رسانه‌ها مطرح کرده است؛ تنها کاری که امارات در مورد واردات سیمان انجام داده، این است که با هدف حمایت از صنعت سیمان این کشور عوارض صادرات این کالا را افزایش داده آن هم نه فقط از مبدا ایران بلکه از تمام مبادی، بنابراین ممنوعیتی اتفاق نیفتاده است. وی خاطرنشان کرد: در پی افزایش عوارض یادشده ممکن است صادرات سیمان از ایران به امارات دچار اختلالاتی شود که البته چون وزن سیمانی که از ایران به امارات صادر می‌شود نسبت به کل صادرات سیمان ایران ناچیز است حتی اگر صادرات به کل ممنوع هم شود تاثیری در میزان صادرات سیمان ایران ندارد. فرمانی تصریح کرد: ایران سالانه ۱۴ میلیون تن تا ۱۵ میلیون تن سیمان و کلینکر صادر می‌کند و مجموع صادرات انواع سیمان و کلینکر ایران به امارات در بهترین حالت آن که سال گذشته بود تنها به حدود ۲۰۰ هزار تن رسید. رئیس هیات مدیره انجمن صنفی کارفرمایان صنعت سیمان توقف صادرات سیمان ایران به عراق را نیز تکذیب کرد و گفت: عراق همچنان یکی از بزرگ‌ترین مشتریان کلینکر ایران است. وی افزود: از بیش از ۱۴ میلیون تن سیمان و کلینکری که سال گذشته از ایران صادر شد حدود ۸ میلیون تن آن را کلینکر و بیش از ۵ میلیون تن آن را انواع سیمان تشکیل می‌داد؛ مقصد اول کلینکر صادراتی ایران عراق است و ۵۲ درصد از کل صادرات کلینکر ایران به این مقصد می‌رود و حدود ۲۳ درصد هم به کویت صادر می‌شود. فرمانی یادآور شد: نخستین مقصد صادرات سیمان ایران هم افغانستان و پس از آن کویت است.

ضرورت تسریع در حرکت به سمت فولاد سبز

گروه خبر

عضو کمیته راهبردی موسسه راهبردی معدن و فولاد سبز (سیگماس) گفت: در حال حاضر ایران با تولید بیش از ۹۰ درصد فولاد خود به روش کوره قوس الکتریکی، در ناحیه سبزتر تولید این فلز پراهمیت و به دنبال آن انتشار کمتر گازهای گلخانه‌ای نسبت به سایر فولادسازان جهان که به طور عمده از روش کوره بلند استفاده می‌کنند، قرار دارد. از این رو حمایت روزافزون دولت از فعالان بخش خصوصی و همکاری متقابل وزارت صمت با تشکل‌های فعال در این بخش به ویژه موسسه راهبردی معدن و فولاد سبز، زمینه دستیابی به کربن صفر در آینده را بیش از پیش فراهم خواهد کرد. عزیزاله عنصاری در خصوص فلسفه تاسیس موسسه راهبردی معدن و فولاد سبز، اظهار داشت: در حال حاضر صنعت فولاد حدود ۷ درصد از انتشار کربن «CO۲» در جهان را شامل می‌شود و از آنجایی که تا به امروز اقدامات قابل‌توجهی در راستای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در صنعت فولاد کشور انجام نشده است، بنابراین ما اقدام به تاسیس یک تشکل بخش خصوصی به نام موسسه راهبردی معدن و فولاد سبز (سیگماس) با هدف افزایش بهره‌وری، پیاده‌سازی فناوری‌های نو و فرهنگ‌سازی در زمینه کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در بخش معدن و صنعت فولاد کشور کردیم.

وی با بیان اینکه هم‌اکنون کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای به یک ضرورت در بخش معدن و صنایع معدنی به ویژه فولاد در سطح دنیا تبدیل شده است، افزود: بر اساس نتایج به دست آمده از معاهده پاریس، در صورتی که دولت‌های مختلف اقدامات لازم جهت مقابله با انتشار بیش از حد گازهای گلخانه‌ای در بخش‌های مختلف به ویژه معدن و صنعت فولاد را انجام ندهند، گرمای کره زمین در آینده نزدیک به قدری خواهد رسید که این کره خاکی را دچار بحرانی به نام «خودمتلاشی» خواهد کرد و گرمای بیش از حد، نتیجه‌ای جز نابودی زمین و به خطر افتادن حیات بشر را به دنبال نخواهد داشت.

نیازمند تعامل بیشتر با وزارت صمت هستیم

عضو کمیته راهبردی موسسه راهبردی معدن و فولاد سبز در ادامه دو مولفه فرهنگ‌سازی و ایجاد وحدت و هم‌بستگی میان فعالان بخش معدن و فولاد کشور در مسیر تحقق فولاد سبز را از جمله رویکردهای سیگماس عنوان کرد و گفت: در سالی که گذشت، ما نشست‌های تخصصی بسیاری را با حضور صاحب‌نظران، اندیشمندان، مدیران عامل شرکت‌های بزرگ فولادی، تشکل‌های بخش خصوصی مانند انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران و همچنین وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت و معاونان وی مرتبط با فولاد سبز برگزار کردیم. در نشست تخصصی با وزیر صمت که مدیران عامل شرکت‌های مطرح فولادی همچون ملی فولاد ایران، فولاد مبارکه، فولاد خوزستان، فولاد خراسان و همچنین مسئولان سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) نیز حضور داشتند، گزارش جامع و مبسوطی را در خصوص اهمیت تولید فولاد سبز ارائه کردیم که مورد توجه کلیه حاضران قرار گرفت. در این نشست، ضمن تاکید وزیر صمت بر اهمیت حرکت هرچه سریع‌تر صنایع فولادی به سمت فولاد سبز، موسسه راهبردی معدن و فولاد سبز به عنوان محور تحقق این مهم در کشور معرفی شد تا ما بتوانیم طرح‌های پیشنهادی در ارتباط با فولاد سبز را از طریق وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت اجرایی کرده و سپس به شرکت‌های معدنی و فولادی کشور ابلاغ کنیم اما متاسفانه علی‌رغم دستور اکید شخص وزیر صمت، نتیجه مطلوب در این زمینه حاصل نشد. در حالی که با توجه به اهمیت برقراری روابط دوسویه میان بخش خصوصی و دولتی و با تاکید بر اینکه در صورت تعامل و همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت با موسسه سیگماس، مسیر دسترسی و تحقق هرچه سریع‌تر فولاد سبز هموارتر خواهد شد، امیدواریم شرایط لازم در این خصوص در روزهای پیش رو فراهم شود.

عصاری در همین راستا ادامه داد: کمیته راهبردی موسسه راهبردی معدن و فولاد سبز پیش از برگزاری نشست مذکور، به این نتیجه رسیده بود که ابتدا با همکاری اصحاب رسانه، در مسیر فرهنگ‌سازی فولاد سبز گام بردارد و اقدام به برگزاری نشست تخصصی با حضور رسانه‌های مختلف و بعضی از مسئولان ذی‌ربط کند؛ در حالی که اقدامات و برنامه‌ریزی‌های لازم در این زمینه توسط موسسه انجام شده بود اما در ادامه به برخی دلایل این طرح به مرحله اجرا نرسید زیرا بر این باوریم که ابتدا باید به نتیجه مطلوب در زمینه همکاری با وزارت صمت دست پیدا کنیم و سپس وارد تعامل گسترده با اهالی رسانه شویم تا اهداف و استراتژی‌های زیگماس در مسیر فولاد سبز به بهترین شکل ممکن محقق شود. وی با بیان اینکه در سال جاری، به دنبال برگزاری نشست دوباره با وزیر صنعت، معدن و تجارت جهت ارائه گزارش اقدامات انجام شده در مسیر فولاد سبز و کسب نتیجه مدنظر هستیم، اظهار داشت: واقعیت امر این است که ما مسیر طولانی و پرفراز و نشیبی را جهت دستیابی به کربن صفر پیش روی خود داریم اما می‌توانیم با اصلاح فرایندها، تغییرات تکنولوژی و افزایش بهره‌وری این مسیر را کوتاه‌تر کنیم و میزان انتشار کربن را به حداقل کاهش دهیم. در همین راستا، طرح‌های بسیاری از جانب شرکت‌های دانش‌بنیان، دانشگاه‌ها، موسسات پژوهشی و... به مجموعه سیگماس پیشنهاد شده است تا در ادامه بتوانیم این طرح‌ها را از طریق شرکت‌های معدنی و فولادی کشور عملیاتی کنیم. در سال ۱۴۰۲، ما اقدام به برگزاری نشست‌های تخصصی در معتبرترین دانشگاه‌های کشور مانند صنعتی شریف، امیر کبیر و... با محوریت فولاد سبز کردیم. یکی از این نشست‌ها، نشست تخصصی «تولید سبز؛ فرصت‌های دانشگاه و صنعت» با محوریت بررسی چالش‌های تولید سبز در کشور و نحوه تعامل دانشگاه و صنعت به منظور توسعه تولید سبز بود که روز دوشنبه ۱۱ دی ماه در دانشکده مهندسی صنایع دانشگاه صنعتی شریف برگزار شد و خوشبختانه نتایج مثبتی را به همراه داشت.

تحقق کربن صفر با برنامه‌ریزی در بلندمدت

عضو کمیته راهبردی موسسه راهبردی معدن و فولاد سبز با تاکید بر اینکه حمایت از بخش خصوصی و فعالان این بخش یک ضرورت است که باید در دستور کار دولت و وزارتخانه‌های مختلف به ویژه صنعت، معدن و تجارت قرار بگیرد، خاطرنشان کرد: دولت‌های مختلف در سالیان اخیر، برنامه‌ریزی‌های فراوانی را در راستای دستیابی به کربن صفر انجام داده‌اند و به دنبال تحقق این مهم در بخش معدن و صنایع معدنی به ویژه فولاد هستند. برای مثال دولت چین به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده فولاد در جهان، پیش‌بینی کرده است که تا سال ۲۰۵۰ به کرین صفر دست پیدا کند و اتحادیه اروپا نیز این بازه زمانی را سال ۲۰۴۵ پیش‌بینی کرده است. در همین راستا، ایران به عنوان دهمین فولادساز برتر جهان نیز باید برنامه خود در زمینه تحقق کربن صفر را ارائه دهد که این مسئله نیازمند برنامه‌ریزی‌های لازم و نگاه جدی به آینده بخش معدن و صنایع معدنی به ویژه فولاد است. جای خالی برنامه‌ریزی بلندمدت در اکثر حوزه‌ها همچون صنعت، معدن، انرژی و...، در حالی در کشور ما احساس می‌شود که معتقدیم فولاد سبز یک رویکرد است و باید به فرهنگ تبدیل شود. از طرفی، مسئولان و متولیان امر نیز ضمن ایجاد بسترهای لازم، باید تمام تلاش خود را برای جاری‌سازی این فرهنگ در بخش صنعت و معدن به کار گیرند.

عصاری در پایان با اشاره به اینکه برخلاف روش عمده تولید فولاد در جهان که همان کوره بلند است، بیش از ۹۰ درصد فولاد کشور با استفاده از روش کوره قوس الکتریکی تولید می‌شود و بر این اساس ایران در ناحیه سبزتر تولید جهانی فولاد قرار دارد، یادآور شد: با توجه به استفاده از کک به عنوان ماده اولیه اصلی تولید فولاد در روش کوره بلند، میزان کربن منتشر شده به ازای تولید هر کیلوگرم فولاد در این روش به طور میانگین ۲/۲ کیلوگرم است.

در حالی که این رقم در روش کوره قوس الکتریکی که از آهن اسفنجی برای تولید فولاد استفاده می‌شود، به طور میانگین به ۱/۶ کیلوگرم به ازای تولید هر تن فولاد می‌رسد. در سالیان اخیر، خوشبختانه گام‌های موثری در راستای کاهش این میزان انتشار کربن در واحدهای تولید فولاد کشور برداشته شده و بزرگ‌ترین فولادساز ایران و منطقه منا یعنی شرکت فولاد مبارکه، به نتایج قابل‌توجهی در این زمینه دست یافته است. بر همین اساس امیدوار هستیم با حمایت روزافزون دولت از فعالان بخش خصوصی و همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت با تشکل‌های فعال در این بخش به ویژه موسسه راهبردی معدن و فولاد سبز، زمینه دستیابی به کربن صفر در آینده بیش از پیش فراهم شود.

بازار محصولات فولادی در دام رکود خواهد افتاد؟

آهن‌اسفنجی تحت‌تاثیر کاهش نوسانات نرخ ارز و تثبیت نسبی قیمت شمش در رینگ فیزیکی بورس‌کالا بدون تغییر ماند و از این‌رو با وجود افزایش عرضه آهن اسفنجی در بازار صنعتی، مشتریان از خرید عقب‌نشینی کردند؛ در نتیجه برای سومین هفته متوالی همه آهن اسفنجی عرضه‌شده مورد معامله قرار نگرفت. با ادامه جنگ غزه قیمت نفت تغییر چندانی نداشته است و همچنان در نوسان قیمت قرار دارد. در این شرایط، بازار چین همچنان با رکود دست و پنجه نرم می‌کند و این در حالی است که به نظر نمی‌رسد نرخ تورم در آمریکا قصد کاهش داشته باشد. این موضوع موجب می‌شود که نرخ بهره آمریکا نیز پایین نیاید. میزان صادرات فولاد چین از ماه ژانویه تا آوریل سال ۲۰۲۴ از مرز ۳۵میلیون تن عبور کرده که از سال ۲۰۱۶ تا امروز بی‌سابقه بوده است.

با توجه به این موضوع می‌توان گفت که چین بازارهای خاورمیانه را در اختیار کامل دارد و به نوعی رقیب سرسخت برای فولاد ایرانی به حساب می‌آید. ادامه این شرایط قطعا به زیان صنعت فولاد ایران خواهد بود که با توجه به تثبیت نرخ ارز صادراتی و محدودیت‌های برگشت ارز مشکلات زیادی برای کارخانه‌ها و واحدهای تولیدی به وجود خواهد آمد.

درگیری در نوار غزه و همچنین جنگ اوکراین و روسیه تاثیر مستقیم خود را بر بازار جهانی فلزات اساسی گذاشته است و از این‌رو سرمایه‌گذاران در این بخش به‌شدت بی‌اعتماد شده‌اند. انتخابات آمریکا در ماه‌های آینده شاید به عنوان محرک بتواند عمل کرده و تغییر اساسی سیاسی اعمال کند که نتیجه آن را می‌توان بر بازارهای جهانی و به دنبال آن در بازار داخلی فلزات مشاهده کرد.

بررسی‌های بازار فیزیکی محصولات فولادی طی هفته گذشته نشان می‌دهد که برخلاف ضعف تقاضا قیمت شمش و ضایعات بدون تغییر مانده است و در سیر نزولی به سر می‌برد. با توجه به اینکه قیمت شمش به عنوان مولفه پایه در قیمت‌گذاری سایر محصولات فولادی عمل می‌کند، در نتیجه با کاهش بهای شمش قیمت پایه آهن اسفنجی گندله نیز کاهشی خواهد بود که این کاهش قیمت بر معاملات آهن اسفنجی روز شنبه ۲۲اردیبهشت‌ماه تاثیرگذار بوده است.

با وجود اینکه فصل ساختمان‌سازی آغاز شده است، مسکن و ساخت‌وسازها در رکود عمیق گرفتار شده‌اند و از این‌رو میلگردهای عرضه‌شده در بورس‌کالا نیز با تقاضای قابل‌توجهی مواجه نمی‌شوند و بخشی از عدم‌تقاضا برای مقاطع طویل را می‌توان به کمبود نقدینگی واحدهای تولیدی نسبت داد. در حال حاضر قیمت شمش در بازار با قیمت تمام‌شده آن فاصله جذابی ندارد، به همین دلیل عرضه‌ها بیشتر نمایشی هستند.

همه آهن‌اسفنجی‌های عرضه‌شده معامله نشد

بررسی تالار صنعتی و معدنی بورس‌کالای ایران در روز شنبه ۲۲ اردیبهشت‌ماه نشان می‌دهد این بازار میزبان ۱۹۹هزار و ۵۰۰تن آهن اسفنجی بود که با ثبت تقاضای ۰.۷درصدی در نهایت ۵۵درصد آهن اسفنجی به فروش رسید. به عبارت بهتر در روز شنبه ۲۲ اردیبهشت‌ماه میزان تقاضا برای این محصول ۱۴۲هزار و ۴۰۰تن به ثبت رسید و در نهایت ۱۱۰هزار و ۳۵۰تن آهن اسفنجی مورد معامله قرار گرفت. این در حالی است که هفته گذشته (۱۶ تا ۱۸اردیبهشت) ۱۸۸هزار و ۲۵۰تن آهن اسفنجی عرضه شده بود که با توجه به ثبت تقاضای یک برابری در نهایت ۷۴درصد محصول عرضه‌شده مورد معامله قرار گرفت. به عبارت بهتر میزان تقاضای آهن اسفنجی در هفته گذشته ۱۹۳هزار تن بود که ۱۴۰هزار و ۶۰۰تن مورد معامله قرار گرفت. مقایسه آمار هفته گذشته و ۲۲ اردیبهشت‌ماه نشان می‌دهد که میزان عرضه آهن اسفنجی و معاملات آن به ترتیب ۵.۶درصد افزایش و ۲۷درصد کاهش را به ثبت رسانده است. همچنین بررسی تالار صنعتی بورس‌کالای ایران در روز ۲۲ اردیبهشت‌ماه نشان می‌دهد که آهن اسفنجی با قیمت پایه ۱۲هزار و ۶۸۴تومان به ازای هر کیلوگرم عرضه شده است و در نهایت آهن اسفنجی‌های عرضه‌شده با همین قیمت مورد معامله قرار گرفتند. بررسی قیمت دو هفته پیاپی معاملات رینگ فیزیکی نشان از افزایش جزئی دارد. کاهش نوسانات نرخ ارز در بازار آزاد طی یک‌هفته اخیر از مهم‌ترین دلایل ثبات قیمت محصولات زنجیره فولاد و به‌ویژه آهن اسفنجی در تالار صنعتی بورس‌کالا به حساب می‌آید که با شروع هفته جاری نرخ ارز در مسیر نزولی قرار گرفته است و از این‌رو مشتریان در بازار فیزیکی روز شنبه به امید کاهش قیمت‌ها طی هفته‌های آتی ترجیح دادند دست نگه دارند و خرید را به روزهای بعد موکول کنند و برای سومین هفته مرتبه متوالی همه آهن‌اسفنجی عرضه‌شده مورد معامله قرار نگرفت. از طرفی بررسی‌ها نشان می‌دهد که عرضه آهن اسفنجی در بازار فیزیکی بورس‌کالای ایران افزایشی شده است و نوسانات نرخ ارز در بازار آزاد نیز تاثیر خود را بر این بازار دارد. با توجه به روال سال‌های گذشته مبنی بر افزایش هزینه‌هایی همچون انرژی، دستمزد و کرایه حمل در نتیجه شرایط فعالیت برای تولیدکننده نسبت به سال گذشته دشوارتر خواهد شد و از این‌رو پیش‌بینی می‌شود که قیمت آهن اسفنجی در مدار صعود تدریجی قرار بگیرد.

فولاد کردستان؛ تجلی خودباوری در غرب کشور

توجه به مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته در تدوین طرح‌های توسعه ایران یکی از مسائل مهم پیگیری‌شده در دولت سیزدهم است. از سویی دیگر وجود تعداد زیادی از طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام که به ثمر نرسیدن آنها به معنای مستهلک شدن هرچه بیشتر طرح‌های اقتصادی و سرمایه ملی در سراسر ایران است، دولت را بر آن داشته است تا در اجرای طرح‌های کلان از تعلل و اهمال در تکمیل آنها اجتناب کند. در حال حاضر اهمیت مسائلی که گفته شد، باعث شده است توجه به طرح‌های در دست اجرا به‌ویژه طرح‌های کلانی که در ابتدای این دولت تحت عنوان طرح‌های پیشران معرفی شد، اهمیتی دوچندان برای دستگاه اجرایی داشته باشد. یکی از طرح‌هایی که مشمول همه موارد گفته‌شده است و در سال‌های اخیر توانسته پیشرفت چشم‌گیری داشته باشد، طرح ۱.۶میلیون تنی آهن اسفنجی زیر مجموعه شرکت صنایع فولاد کردستان است که آغاز آن نوری از امید را پیش چشم منطقه کمتر برخوردار بیجار افروخت. همین امر سبب شد تا در روز پنج‌شنبه هفته گذشته سیدمحمد حسینی، معاون پارلمانی رئیس جمهور دولت سیزدهم با سفر به شهر بیجار از پیشرفت پروژه و چالش‌های پیش روی آن مطلع شود. مراسم بازدید معاون پارلمانی رئیس دولت سیزدهم از مجتمع فولاد کردستان روز صبح پنج‌شنبه ۲۰اردیبهشت در محل کارخانه در دست ساخت این شرکت، واقع در نزدیکی شهرستان بیجار برگزار شد. این مراسم که پس از بازدید وی از گلزار شهدای شهرستان بیجار برگزار شد. پس از خوش‌آمدگویی به حسینی و تلاوت قرآن حاضران جلسه در خصوص اطلاعات چند و چون اجرای پروژه ۱.۶میلیون تنی آهن اسفنجی در فولاد بیجار قرار گرفتند. در ادامه محمدرضا احمدی، مدیرعامل فولاد کردستان پس از خوش‌آمدگویی به حاضران جلسه گفت: این پروژه جزو ۴۸پروژه پیشران کشور است و بنا بر سخنان پیشین رهبری در جهت ایجاد بستر مناسب اقتصادی برای جلوگیری از مهاجرت ساکنان مناطق، مورد توجه و تلاش کارفرمایان و پیمانکاران قرار دارد. پس از مدیرعامل شرکت، نوبت به معاون هماهنگی اقتصادی استاندار کردستان رسید. به گفته او: یکی از مسائل مهم مورد پیگیری در استان کردستان تعیین تکلیف تمام طرح‌هایی است که در دولت‌های پیشین آغاز شده بود، اما تا به حال ناتمام مانده است. یکی از پروژه‌هایی که در یک‌سال و نیم اخیر در استان به بهره‌برداری رسید، پروژه راه‌آهن سنندج بود که تا قبل از این دولت تنها ۵۰درصد پیشرفت داشت؛ اما در دور دوم سفر رئیس‌جمهور به بهره‌برداری رسید. نوری افزود: ما هم‌اکنون این نوید را می‌دهیم که استان کردستان به قطب فولاد در غرب کشور تبدیل شود. استان ما همچنین بزرگ‌ترین تولیدکننده طلا در ایران است و به دنبال آن هستیم تا در شهرستان سقز اولین شهرک تخصصی طلا را راه‌اندازی کنیم. این استان همچنین استعدادهای زیادی در حوزه کشاورزی و بازرگانی دارد. در مرحله بعد این دیدار آقاجانلو، قائم‌مقام مدیرعامل سازمان توسعه و نوسازی صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) پشت تریبون آمد. او درباره عملکرد صنعت فولاد ایران گفت: در بیش از ۲۰سال گذشته هدف‌گذاری ۵۵ میلیون تنی برای صنعت فولاد کشور انجام شده بود که در آن زمان بسیار بلند پروازانه ارزیابی شد؛ اما هم اکنون دولت سیزدهم در یک قدمی تحقق این آرمان ملی قرار دارد. وی با اشاره به مشکلات عدیده‌ای که صنعت فولاد در حوزه دریافت برق و گاز در سال‌های اخیر با آن روبه‌رو بوده، گفت اگر این مشکلات حل شود و چالش‌های صنعت فولاد مورد توجه قرار گیرد، می‌توان صادرات این حوزه را تا مقادیر زیادی افزایش داد. در ادامه علیرضا زندیان، نماینده مردم کردستان در مجلس شورای اسلامی سخنان خود را با رویکرد تقدیر و تشکر از مسوولان فعال در حوزه فولاد استان کردستان ایراد کرد. پس از سخنرانی نماینده مردم بیجار نوبت به سخنران اصلی این مراسم یعنی سیدمحمد حسینی، معاون پارلمانی دولت سیزدهم رسید. وزیر سابق فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به تلاش‌های انجام‌شده درخصوص پیشبرد ۴۸طرح پیشران اقتصادی گفت: در زمینه بهره‌برداری از این طرح‌ها تلاش‌های جدی انجام شده است. باید شرایطی در کشور فراهم کنیم که زیبنده ملت ایران است. او افزود شعاری که در طرح فولاد کردستان مورد توجه قرار گرفته یعنی (کردستان شایسته توسعه) شعار بسیار خوبی است که اگر در سایر طرح‌ها نیز اگر همین همبستگی و هم‌افزایی موجود در پیشبرد طرح فولاد کردستان وجود داشته باشد، شاهد دستاوردهای خوبی خواهیم بود. حسینی درخصوص مشکلات پیش روی صنعت فولاد ضمن تشکر از سهامداران شرکت برای توسعه طرح توسعه فولاد کردستان افزود: حل مشکلاتی نظیر کمبود برق و گاز و وقفه‌ای که این چالش‌ها در روند فعالیت‌های شرکت‌ها ایجاد می‌کند، همواره در دستور کار دولت است و قوه مجریه به‌طور جدی درصدد حل این مسائل بر آمده است. معاونت پارلمانی دولت نیز همواره به سرعت مشکلات مطرح‌شده از سوی نمایندگان را به اطلاع دولت و وزرای مربوطه می‌رساند. طرح تولید ۱.۶میلیون تن آهن اسفنجی در شهر بیجار طبق برنامه‌ریزی‌ها قرار است در سال ۱۴۰۶ به بهره‌برداری برسد. این طرح می‌تواند بیش از ۵۰۰شغل به‌طور مستقیم و چیزی فراتر از ۴هزار شغل به‌طور غیر مستقیم در این منطقه از کشور ایجاد کند که خود در کنار طرح‌های دیگر فولاد کردستان گام مهمی در جهت بهبود زندگی اهالی این مناطق و جلوگیری از مهاجرت مردم به استان‌های دیگر به شمار می‌رود.

روزگار معدن
دوشنبه
۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۳ • ۴ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۱۳ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۰۳

اصلاح قوانین برق فولادسازان در برنامه هفتم توسعه

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی گفت: وزارت صمت باید رابطه سازنده، مستمر و همه جانبه‌ای با انجمن‌ها داشته باشد که امروزه این رابطه کمرنگ یا مخدوش شده و باید اصلاح شود که البته در حد اتاق گفتگوی بخش خصوصی نیست و نمی‌توان آن را با یک روز صبحانه کاری در ماه، بهبود بخشید.

روح‌الله ایزدخواه در گفتگو با فولادبان در خصوص وضعیت برق فولادسازان مطرح کرد: در برنامه هفتم توسعه در ماده ۴۸ و یکی از بندها، تصویب شده که واحدهای صنعتی، معدنی و حتی کشاورزی که خود برای انرژی تجدیدپذیر اقدام کنند، دولت حق قطع کردن برق آنها را حتی در زمان پیک مصرف نخواهند داشت که کارهای آن انجام شده و همین روزها ابلاغ خواهد شد. در گذشته واحدهای خصوصی که برای خود برق تولید می‌کردند، دولت در زمان پیک، برق آنها را قطع می‌کرد که با این ماده جلوی آن گرفته شد. وی در ادامه اضافه کرد: وزارت صمت چه در این دوره و چه در دوره‌های قبل، جایگاه و رابطه مناسب فعالان صنعتی و در راس آنها انجمن‌های صنعتی را که از جنس مشارکت مردم و بخش خصوصی است را به وجود نیاورد. عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه وزارت صمت وزارت صنعت است نه وزارت کالا و بنگاه، گفت: سرپرست خانواده صنعت از تشکل‌ها و اتحادیه‌ها ایجاد شده که بر همین اساس، وزارت صمت باید رابطه سازنده، مستمر و همه جانبه‌ای با انجمن‌ها برای پیشبرد صنعت کشور و سیاست‌گذاری صنعتی داشته باشد.

به گفته ایزدخواه، امروزه این رابطه کمرنگ یا مخدوش شده و باید اصلاح شود که البته این مشکل در حد اتاق گفتگوی بخش خصوصی نیست و نمی‌توان آن را با یک روز صبحانه کاری در ماه، بهبود بخشید.

وی در پایان خاطرنشان کرد: اگر شعار سال جهش تولید با مردم است، مصداق بارز آن این است که وزارت صمت تمام تشکل‌ها و انجمن‌ها را به یاری بطلبد تا برنامه‌ریزی و اجرا به کمک آنها صورت بگیرد که متاسفانه همچین چیزی وجود ندارد.

«روزگارمعدن» نقش معادن در رشد اقتصاد را بررسی کرد:

تئوری ثبات

شهریار خادمی

گفته می‌شود منابع معدنی یکی از مهمترین مزیت‌های نسبی کشور در ورود به توسعه صنعتی بوده و حرکت در مسیر گذر از مزیت‌های نسبی به رقابتی و کاهش سهم منابع و افزایش سهم تکنولوژی در ارزش افزوده، ارزش ذاتی خود را در طول زنجیره ارزش حفظ کرده است ولی مهمترین نکته در این بین، این است که نگاه کل اقتصاد به این بخش مهم اقتصادی علی‌رغم اهمیت استراتژیک و بالا، چگونه بوده است؟ آیا تشکیل زیرساخت‌های صنعتی کشور در جهت تحقق اهداف بهره‌برداری بهینه از این پتانسیل بوده یا در مسیر دیگری حرکت کرده‌ایم؟ آیا اصلاً برای توسعه صنعتی کشور استراتژی مشخصی از ابتدا تاکنون داشته‌ایم یا سیاست‌گذاری‌ها از چارچوب مشخصی تبعیت نمی‌کرده است؟ اولویت بندی مشخصی برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف داشته‌ایم یا نه؟ آمار مربوط به بهره‌وری سرمایه در بخش‌های مختلف اقتصاد کشور نشان می‌دهد که بهره‌وری سرمایه در بخش معدن نسبت به دیگر بخش‌های اقتصادی از جایگاه بهتری برخوردار بوده و تنوع ذخائر معدنی ایران و مواد معدنی موجود نشان از پتانسیل بالای این بخش در سرمایه‌گذاری دارد. ولی مقایسه آمار با کشورهای مشابه نشان می‌دهد که بخش معدن از جایگاه واقعی خود در اقتصاد ایران برخوردار نبوده است. این در حالی است که این بخش علاوه بر داشتن مزیت نسبی، کلیدی‌ترین بخش در توازن و توسعه منطقه‌ای محسوب شده و با توجه به قرار گرفتن اکثر معادن در مناطق محروم، معضل بیکاری مناطق محروم را نیز تا حدود قابل ملاحظه‌ای می‌تواند حل کند.

اما ناگفته پیداست که توسعه معادن نقش بسیار مهمی در رشد بخش‌های مختلف اقتصادی دارد. افزایش زیرساخت‌های بخش معدن و صنایع معدنی همواره مورد توجه فعالان این بخش بوده، چرا که با تقویت زنجیره ارزش به ویژه در صنایع پایین دستی می‌توان شاهد رشد چند برابری درآمد، اشتغال و صادرات بود، واقعیتی که در کشورهای بزرگ معدنی عینیت یافته است. در برنامه هفتم توسعه آمده که بخش معدن باید در مدت پنج سال، با رشد پیش‌بینی شده سالانه ۱۳ درصد، بیشترین تأثیرگذاری را بر تحقق رشد اقتصادی کشور، ایفا کند؛ این در حالی است که رشد فعلی بخش معدن خوش‌بینانه ۳ درصد تخمین زده می‌شود. چطور می‌توان چنین هدفی را محقق کرد؟ برای تبدیل مواد معدنی خام به مواد فرآوری شده و کسب ارزش‌افزوده از آن، نیازمند انرژی هستیم؛ اما باوجود غنای ایران ازنظر منابع انرژی، نتوانستیم آن‌طور که باید در این زمینه برنامه‌ریزی کنیم.

اما آنچه که مشخص است آن است که معدن در سال‌های اخیر به‌عنوان یکی از بخش‌های ارزآور کشور موردتوجه قرار گرفته‌اند. اما چالش‌های بخش معدن در ایران سرمایه‌گذاری در این بخش را فاقد جذابیت کرده‌است. چالش‌هایی که به‌واسطه عدم‌ثبات مقررات، بهره‌وری پایین، عقب‌ماندگی در اکتشاف و مواردی از این دست در این بخش ایجاد شده‌است.

▣ معدن نیازمند منابع مالی

سرمایه‌گذاری در این حوزه، سنگین، دیربازده و توام با ریسک بالا است و این سه عامل باعث می‌شود که از حضور در این بخش چندان استقبال نشود، به‌همین‌دلیل هم بخش سرمایه‌درگردش معادن مساله مهمی است. متاسفانه در ایران دولت اکتشاف را رها کرده‌است؛ در حالی که در همه‌جای دنیا اکتشاف وظیفه حاکمیتی است. نسبت بین آنچه که به‌عنوان پتانسیل معدنی مطرح می‌شود تا معدن، ۱۰ به یک است، یعنی از هر ۱۰ اکتشاف، یک معدن به‌دست می‌آید.

همین موضوع نشان می‌دهد که اکتشاف کار پرریسکی است، پس وظیفه دولت است که این اکتشاف را انجام دهد، پس از آن باید بهره‌برداری را به سرمایه‌گذاران واگذار کند. بخش معدن نیاز به منابع سنگین دارد، بنابراین سرمایه‌گذاران باید وام بگیرند، اما بانک‌ها در مقابل‌دادن تسهیلات، وثیقه می‌خواهند و کسی توان‌دادن وثیقه‌های سنگین را ندارد. پروانه بهره‌برداری معدن نیز به دلیل اینکه مالکیت ندارد، به‌عنوان وثیقه قبول نمی‌شود، پس همان اول راه، سرمایه‌گذار هم در تجهیز منابع مالی معدن با مشکل مواجه می‌شود، پس از آن‌هم سیاست کلی معدن در دست دولت است، ولی در ایران سیاست‌ها متغیر است که این موضوع هم برای سرمایه‌گذار مشکل ایجاد می‌کند، بنابراین اگر دولت می‌خواهد بخش‌خصوصی وارد این حوزه شود، باید خودش اکتشافات را انجام دهد و پهنه را در اختیار بخش‌خصوصی قرار دهد. از سویی برای گرفتن وام روش‌های سهلی را در اختیار سرمایه‌گذار بگذارد؛ قوانین را تثبیت کند و هر روز یک قانون جدید وضع نکند. معدن نیاز به حمایت جدی دارد، نیاز به آرامش دارد، نیاز به تسهیلات مالی و قوانین ثابت دارد، اگر دولت این موارد را رعایت کند و جدی بگیرد، می‌تواند بخش معدن را تقویت کند؛ وگرنه معادن ما بهره‌ور نیستند. به‌نظر می‌رسد بانک‌ها نیز سهم عظیمی در عدم‌تزریق سرمایه‌درگردش به معادن دارند. در همه ادوار گذشته و هم‌اکنون بخش معدن برای تامین سرمایه‌درگردش از موسسات مالی، بانک‌ها و سرمایه‌گذاران خارجی و داخلی مشکل داشته است.

بحث وثیقه‌ها موجب نرسیدن سرمایه‌درگردش به بخش معدن است. این وثیقه‌ها، به‌نوعی ضمانت‌نامه برای بانک هستند اما به دلیل ناهماهنگی در عملکرد تزریق سرمایه‌درگردش، اختلال ایجاد می‌کند. مساله ما این است که گاهی معدن‌ها پروانه دارند اما این پروانه متاسفانه مورد وثوق بانک نیست.

بخش زیادی از سرمایه‌درگردش معادن از طریق معدن تهیه می‌شد، یعنی افرادی که سرمایه‌های کمتری دارند در بخش معدن سرمایه‌گذاری می‌کنند. به‌طور عرفی و سنتی تجار با پیش‌خرید یا عقد قراردادهای مقطعی با معادن، سرمایه‌هایی به این بخش تزریق می‌کردند. آنها سرمایه‌درگردش به معادن تزریق می‌کردند و در حکم پیش‌خرید به این بخش می‌دادند. دولت برای کنترل قیمت‌ها سهم این سرمایه‌گذاران را کاهش داد و تعمدا نیز این تجار را به‌عنوان افرادی که زیاده‌خواهی می‌کنند حذف کرد. حتی در برخی بخشنامه‌ها می‌گفتند خرید و فروش تنها از طریق تولیدکننده و مصرف‌کننده صورت بگیرد؛ این در حالی است که تجار تنها تولیدکننده یا مصرف‌کننده نبودند و در برخی موارد تامین‌کننده سرمایه‌درگردش بودند. معادن برای سرمایه‌درگردش همیشه دچار مشکلات می‌شود.

▣ سهم کم معدن در تولید ناخالص داخلی

متاسفانه و به‌رغم پتانسیل‌ها و ظرفیت‌هایی که ایران در حوزه معدن‌دارد، از جمله میزان ذخایر فراوان، این بخش سهم بسیار کمی از تولید ناخالص داخلی کشور را به خود اختصاص داده که نشان‌دهنده ضعف در توسعه معادن کشور است. یکی از دلایل اصلی عدم‌توسعه صنایع و معادن عدم‌تزریق سرمایه‌درگردش است. در حال‌حاضر تناسب منطقی بین حجم سرمایه‌گذاری و میزان ذخایر مواد معدنی کشور وجود ندارد. میزان استخراج سالانه از معادن کشور تنها ۴۰۰میلیون تن است که رقم بسیار اندکی است و مسلما این حجم نمی‌تواند سهم بودجه از نفت را تامین کند. در افق ۱۴۰۴ تولید مواد معدنی ۷۰۰میلیون تن در برنامه است که البته باید به تناسب برای بازسازی ماشین‌آلات، چاه‌اندیشی برای سامانه حمل‌ونقل و ریلی، توسعه زیرساخت‌ها و مبادلات بین‌المللی اقدام لازم به‌عمل آید.

با وجود اینکه اصولا اکتشاف معدن به خودی خود دارای ریسک بالا است و از طرفی دوره‌های بازگشت سرمایه در این حوزه طولانی است، اما باید توجه داشت که تاثیر رشد معدن بر رشد اقتصادی به‌طور غیرمستقیم می‌تواند بسیار بیشتر از تاثیر تجارت یا صنعت باشد. اشتغال ایجادشده به‌واسطه معادن پایدارتر است. عملیات معدن‌کاری سبب رونق ترانزیت و ترابری می‌شود، لذا جذب سرمایه‌گذار در این حوزه می‌تواند بر رشد اقتصادی کشور و حتی سایر بخش‌های اقتصادی مرتبط با این حوزه تاثیر مهمی بگذارد و این مهم مستلزم تدوین برنامه‌ها و استراتژی‌های مناسب، ایجاد شفافیت و درنظر گرفتن مشوق‌های ویژه برای سرمایه‌گذاری است که بتواند سرمایه‌گذار را تشویق به سرمایه‌گذاری کند. در این‌خصوص هرچند که عامل تحریم‌ها را نباید فراموش کرد، اما مادامی که اصلاحات داخلی انجام نپذیرید، حتی اگر تحریم‌ها برداشته شود تغییر زیادی در جذب سرمایه‌گذار رخ نخواهد داد، لذا مهم‌ترین مورد مهیاسازی بسترهای سرمایه‌گذاری است. ورود سرمایه‌گذار داخلی و خارجی منوط به فراهم‌بودن فضای سیاسی آرام و بی‌تنش و همچنین رفع خلأهای قانونی است. تغییرات مداوم و خلق‌الساعه دستورالعمل‌های مربوطه، یکی دیگر از مسائلی است که فعالیت‌های بخش معدن را دچار نابسامانی و بی‌ثباتی کرده‌است.

از طرف دیگر، نبود تکنولوژی‌های مناسب برای استخراج اصولی در معادن و عدم‌سرمایه‌گذاری در بخش فناوری‌های نوین، باعث‌شده تا ضایعات زیادی در این بخش وجود داشته باشد. در حالی که کشورهایی مثل چین و ایتالیا با سرمایه‌گذاری روی همین ضایعات سنگ، مصنوعات بسیار ارزشمندی را تولید می‌کنند، لذا با سرمایه‌گذاری در حوزه تحقیق و توسعه و استفاده از دانش مدیریتی کشورهای موفق در این حوزه می‌توان به جذب سرمایه‌گذاری در این حوزه کمک کرد. سیاست صحیح مقابله با خام‌فروشی، رشد سرمایه‌گذاری و تحریک تقاضا در زنجیره‌های پایین‌دست از دیگر اقداماتی است که باید مدنظر قرار گیرد. باید توجه داشت که اعمال عوارض صادراتی روی تولیدکنندگان مواد اولیه راه‌چاره نیست. بدون‌شک یکی از راهکارهای مهم برای ادامه حیات معدن، علاوه‌بر سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها برای استخراج مواد معدنی، کار روی کارخانه‌های فرآوری و استحصال مواد معدنی و تولید زنجیره ارزش بعد از آن و رسیدن به ارزش‌افزوده بالاتر و تبدیل‌شدن مواد معدنی کشور به محصولات بالادستی نظیر فولاد، آلومینیوم، مس، سیمان و دیگر فرآورده‌های معدنی و صادرات این محصولات است که باعث افزایش جذب نقدینگی خواهد شد، لیکن متاسفانه در حال‌حاضر کمبود منابع مالی و نبود زیرساخت‌های لازم برای ایجاد یا ادامه حیات واحدهای مختلف فرآوری، مانع تقویت صادرات مواد معدنی با ارزش‌افزوده بالاتر شده‌است.

▣ لزوم ترسیم استراتژی مناسب

صنایع بالادست و پایین‌دست در حوزه معدن همانند یک زنجیره ارزش عمل می‌کنند از این‌رو باید به تناسب، همانگونه که در بالادست سرمایه‌گذاری می‌شود، در پایین‌دست نیز سرمایه‌گذاری شود. با ارتقای سطح فناوری‌ها می‌توانیم از تولید محصولات مرغوب و باکیفیت‌تری برخوردار باشیم تا بتوانیم جایگاه خود در بازارهای رقابتی جهانی را حفظ و تثبیت کنیم.

چنانچه عزم بر کنار گذاشتن اقتصاد مبتنی بر نفت باشد، حوزه معدن انتخاب خوبی است تا از طریق ترسیم استراتژی درست، سهم منابع معدنی را در تولید ناخالص داخلی افزایش دهد و از این طریق به جذب نقدینگی نیز کمک شود. دولت و مسوولان باید با حمایت همه‌جانبه و البته هدفمند به سمت ایجاد فرصت گام بردارند. باید ترتیبی اتخاذ کرد که هر عاملی که اثر منفی و بازدارنده بر اهداف دارد، شناسایی و رفع شود، از این‌رو صرف داشتن نگاه توسعه‌ای به بخش معدن کافی نیست. هر نگاه توسعه‌ای نیازمند هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی است.

جهش در هر زمینه‌ای بدون برنامه‌ریزی امکان‌پذیر نیست. باید توجه داشت که عمده معادن کوچک کشور در مناطق کمتر توسعه‌یافته قرار دارند و اکثر تجهیزات داخل معادن به‌شدت قدیمی و فرسوده هستند، لذا به‌روزرسانی عوامل و تجهیزات استخراج مواد معدنی قطعا می‌تواند با سودآوری مناسب در تامین‌مالی کشور نقش‌آفرین باشد.

عامل دیگر و شاید مهم‌ترین آن نبود منابع مالی است، لذا از اولویت‌های اصلی دولت باید حل این مشکل باشد؛ در واقع دولت باید منابع مالی را به سمت تولید هدایت کند و موجب رونق بخش‌های تولیدی شود. نهایت اینکه اگرچه بخش معدن با داشتن پتانسیل‌های فراوان به‌عنوان یکی از حوزه‌های مهم اقتصادی کشور همواره موردتوجه بوده‌است، ولی تاکنون نتوانسته است به‌خاطر دخالت‌های دولت با توجیهات اصل ۴۴ و محدودیت‌های صنایع مادر قانون‌اساسی و سایر مسائل و موانع به‌جایگاه مطلوب خود برسد. برای دستیابی به رشد اقتصادی باید ارتباطات بین‌المللی با دیگر کشورها برقرار کرد.

برای رونق بخشیدن صادرات مواد معدنی و کسب درآمد بیشتر از این بخش، دولت باید استراتژی‌های اقتصادی خود در این حوزه را مورد بازبینی قرار دهد تا سرمایه‌گذاران به فعالیت در بخش معدن ترغیب شوند. دولت همچنین باید سعی کند که منابع مالی را طوری مدیریت کند که این منابع به پروژه‌هایی که از نظر فنی و اقتصادی می‌توانند ارزش‌افزوده ایجاد کنند، تزریق شود. امیدوار هستیم تا در برنامه‌های جدید توسعه و تصمیمات اقتصادی دولت، هدف بر اجرای پروژه‌های جدیدی باشد که توجیه فنی و اقتصادی دارند. بخش‌خصوصی پیشنهاد می‌کند که با استفاده از ظرفیت پروژه‌های PPP از طریق همکاری بخش‌خصوصی و دولتی، پروژه‌های معدنی اجرا شود. اگر این پروژه‌ها همانطور که گفته شد از طریق همکاری بخش‌خصوصی و دولت توامان اجرا شوند، نتیجه بهتری خواهد داشت؛ چراکه بخش‌خصوصی در اجرای این‌گونه پروژه‌ها تخصص دارد، لذا پروژه به‌طور موفقیت‌آمیز اجرا شده و نیمه‌تمام رها نمی‌شود.

در واقع فعالان حوزه معدن همیشه در یک فضای نامتناسب و ناامنی به‌سر می‌برند که این موضوع سم مهلکی برای سرمایه‌گذاری است. گرچه معادن بزرگ در اختیار دولت هستند و بخش‌اعظم اقتصاد معدن دست دولت است، اما بخش‌خصوصی که بخش بهره‌ور و دانش‌بنیان معادن است و می‌تواند بخش معدن را هدایت کند، چندان با این سیاست‌ها موافق نیست؛ بنابراین نخستین اقدام دولت باید این باشد که به سرمایه‌گذاران اطمینان دهد سیاست‌های اتخاذشده درازمدت است و سرمایه‌گذارها نیز باید مطمئن باشند که این سرمایه‌گذاری جواب می‌دهد. معدن در هر سه بخش معدن مشکل دارد؛ در اکتشاف، استخراج و فرآوری. دولت باید به این موضوع توجه داشته باشد که بخش معدن ممکن است روزی به دلیل پیشرفت تکنولوژی‌ها، دیگر خواستار نداشته باشد، از این‌رو باید در مورد بسیاری از مسائل معادن فکر اساسی شود.

▣ اهمیت تحول دیجیتال در معادن

همچنین ناگفته نماند شرکت‌های معدنی در حال تغییر استراتژی‌های خود و اتخاذ مدل‌های جدید تجاری و عملیاتی برای گنجاندن فناوری‌های جدید در کسب‌وکار خود هستند و این کار را با سرعت و جهانی‌شدن بیشتری نسبت به گذشته انجام می‌دهند. ترکیبی از نوسانات بازار، تغییر تقاضای جهانی، فضاهای جدید در جست‌وجوی ذخایر بیشتر، تمرکز بر چرخه عمر طولانی دارایی‌ها و تعهد به برتری عملیاتی و همچنین تغییر سیاست‌ها در سراسر جهان، همه مانند یک زمین لرزه صنعت معدن را جابه‌جا می‌کنند. شرکت‌های معدنی در ایران نیز با درک بهتری از سازوکارهای دیجیتالی‌شدن، باید به این سمت حرکت کنند. این روند می‌تواند به تقویت بازارهای بین‌المللی، افزایش بهره‌وری و در نتیجه کاهش هزینه‌ها و افزایش سودآوری شرکت‌های معدنی کمک شایانی کند. امروزه شاهد آن هستیم که شرکت‌های معتبر بین‌المللی معدن در جهان، از تمامی راهکارهای موجود در تکنولوژی به منظور توسعه فعالیت‌های خود و حفظ بیشتر محیط‌زیست استفاده می‌کنند. دهه‌ها افزایش هزینه‌ها و پیرشدن نیروی کار باعث‌شده شرکت‌های معدنی منابع محدودی را برای تنظیم فعالیت‌های خود داشته باشند. اکنون، مجموعه‌ای از فناوری‌های جدید که به‌سرعت در حال تحول هستند (تحول دیجیتال) امکانات جدیدی را برای بهبود بهره‌وری عملیاتی، توسعه برنامه‌ریزی دقیق‌تر و چابک‌تر، همکاری با شرکای تجاری در سراسر زنجیره ارزش فراهم می‌کنند. صنعت معدن در کانون این تحول دیجیتالی است و می‌تواند تمایز قابل‌توجه و مزیت رقابتی خوبی را در صنعت خود به‌وجود آورد. اتوماسیون معادن، قابلیت‌های جدید تحلیلی، کارگران دیجیتال، بهره‌برداری از راه دور و تجهیزات خودران تنها برخی از نمونه‌هایی است که امروزه صنعت معدن را متحول می‌کند. برای شرکت‌های معدنی درک تحول دیجیتال و فرصت‌ها و خطرات مرتبط با آن بسیار مهم است. عملیات دیجیتال در اکثر حوزه‌های معدنی کاربرد دارد از جمله تجزیه و تحلیل پیشرفته، سیستم‌های ابری، تحرک‌پذیری و اینترنت اشیا. تحول دیجیتال با افزایش سرعت در دسترس قرارگرفتن اطلاعات بیشتر برای افراد و شرکت‌ها و نحوه ورود به روش‌های جدید انجام کار، ارتباط تنگاتنگی دارد.

می توان بین دیجیتالی‌شدن و روش‌های جدید تولید و مصرف اطلاعات رابطه مستقیمی ایجاد کرد. اینترنت اشیا میزان اطلاعات موجود را افزایش می‌دهد. تحرک تجهیزات کارکرد آن را تسهیل می‌کند. اجتماعی‌شدن و همکاری‌کردن تبادل دانش را تشدید می‌کند. تجزیه و تحلیل اجازه می‌دهد تا تصمیم‌گیری پیچیده‌تری در مورد حجم بالای داده‌های در لحظه انجام شود. سیستم‌های ابری قابلیت چابکی و مقیاس‌پذیری بیشتری را برای مقابله با تنوع ذاتی پردازش و ذخیره‌سازی موردنیاز این اطلاعات فراهم می‌کند. معدن‌کاری هوشمند در مورد تحول یک سازمان گسترده است و نه فقط یک «پیت معدن دیجیتال». استخراج هوشمند بر نحوه تصمیم‌گیری، مهارت‌های موردنیاز، نحوه تعامل با نیروی کار و جوامع و نحوه استفاده بهینه از منابع، مانند انرژی، تاثیر خواهد گذاشت. معدن‌کاری هوشمند به‌طور خلاصه به نتایج ذیل می‌انجامد: تغییرات در عملکرد عملیاتی، مدیریت منابع بهینه شده، استفاده از مهارت‌های مناسب و انتخاب مشارکت‌های کلیدی که از روش‌های جدید کار پشتیبانی می‌کنند.

یادداشت

معدن و اقتصاد پایدار

مهدی لطفی‌اصل
کارشناس و فعال معدن

برای توسعه معادن به‌منظور تاثیرگذاری بهینه آن بر اقتصاد پایدار در مرحله اول ضروری است که زیرساخت‌های لازم در راستای انجام فعالیت معدنکاری سیستماتیک و در مقیاس بزرگ اجرایی شود. زیرساخت‌های موردنیاز برای بخش معادن عبارت است از: زیرساخت راه ارتباطی، برق‌رسانی، آبرسانی، مخابرات، تهیه و دسته‌بندی داده‌های اکتشافی و.... از میان این زیرساخت‌ها، توسعه زیرساخت راه ارتباطی و تهیه داده‌های اکتشافی مستند و معتبر از اهمیت بالاتری برخوردار است، چراکه حمل‌ونقل مواد معدنی استخراج‌شده از معادن و تامین خوراک موردنیاز واحدهای صنعتی فرآیند نهایی معدنکاری به‌حساب می‌آید و تلاش در راستای کاهش هزینه‌های مرتبط با این بخش به‌منظور کاهش نرخ نهایی تمام‌شده جزو مولفه‌های اقتصاد پویا به‌شمار می‌رود. همچنین از آنجایی که معادن معمولا در مناطقی کوهستانی و صعب‌العبور قرار گرفته‌اند، بنابراین در راستای دستیابی به اکتشاف و استخراج مواد معدنی با ارزش و توسعه فعالیت‌های معدنی ضرورت دارد تا به بخش ایجاد و توسعه زیرساخت راه ارتباطی معادن به‌عنوان یکی از پیش‌نیازهای اساسی توسعه بخش معدن نگریسته شود و اقدامات لازم در این‌باره که برابر قانون معادن برعهده دولت است، به مرحله اجرا درآید. همچنین با توسعه زیرساخت راه ارتباطی معادن در بیشتر موارد شاهد آن خواهیم بود که راه ارتباطی روستاهای محل وقوع معادن نیز وضعیت بسامانی پیدا کند و رفت‌وآمد در آنها برای مردم منطقه به سهولت امکان‌پذیر شود. زیرساخت تهیه داده‌های اکتشافی مستند و منطبق با استانداردهای جهانی نیز برای توسعه فعالیت‌های معدنی موثر و همچنین کاهش ریسک سرمایه‌گذاری و از بین بردن منبع فسادی به نام رانت اطلاعاتی از ضروریات توسعه پایدار بخش معدن است.

طی سال‌های گذشته، اقدامات موثری در راستای ایجاد و توسعه زیرساخت‌های معدنی انجام گرفته است. از جمله ایجاد و توسعه زیرساخت راه ارتباطی که براساس قوانین و مقررات برعهده دولت است و باید از محل اخذ حقوق دولتی، درصدی را برای توسعه زیرساخت‌های معدنی اختصاص دهد. در زمینه توسعه فعالیت‌های اکتشافی نیز براساس قانون معادن و آیین‌نامه اجرایی آن مقرر شده است که درصدی از محل اخذ حقوق دولتی به این امر اختصاص یابد.

در بحث تهیه داده‌های اکتشافی، متاسفانه اقدامات موثری انجام نشده است. برای مثال، هدف اصلی طرح پهنه‌های اکتشافی کشور که از حدود ۱۰ سال پیش عملیاتی شده است، تهیه بانک اطلاعات اکتشافی با انجام عملیات اکتشافی سیستماتیک و منطبق با استانداردهای جهانی بود که درحال‌حاضر با مطالعه اقدامات انجام‌شده روشن است که هدف اصلی یعنی شناسایی مناطق دارای ظرفیت معدنی و تکمیل عملیات اکتشافی چهارگانه روی آنها، محقق نشده و به‌طورمشخص می‌توان گفت که طرح پهنه‌بندی اکتشافی در کشور در رسیدن به اهداف مدنظر ناموفق عمل کرده است. با مقایسه کشورهای موفق معدنی در زمینه حفاری اکتشافی انجام‌گرفته طی یک دوره زمانی ده‌ساله و انجام عملیات اکتشاف ژئوفیزیک هوابرد مشخص می‌شود که در این زمینه‌ها نیز عملکرد چندان موفقی نداشته و از بسیاری کشورهای موفق معدنی در زمینه اکتشاف عقب افتاده‌ایم. بنابراین به‌نظر می‌رسد اقدام فوری در راستای رفع عقب‌ماندگی در این زمینه باید جزو ضروریات توسعه فعالیت‌های معدنی لحاظ شود و با تهیه برنامه‌های عملیاتی کوتاه‌مدت و میان‌مدت و با استفاده از ظرفیت بخش خصوصی و دولتی در این زمینه، اقدامات موثری را حداقل طی یک دوره شش‌ساله انجام داد. شایان ذکر است که همکاری کلیه ارگان‌های دولتی و نظامی در راستای دستیابی به یک برنامه موفق اکتشافی موردنیاز است. به‌نظر می‌رسد درحال‌حاضر بخش خصوصی از ظرفیت لازم برای ایجاد زیرساخت‌های معدنی، به‌ویژه برای ایجاد و توسعه زیرساخت راه ارتباطی و تامین انرژی برخوردار است. باتوجه به تمرکز معادن در یک منطقه خاص جغرافیایی می‌توان از ظرفیت‌های مالی معدنکاران در راستای ایجاد و توسعه زیرساخت‌های راه ارتباطی مشترک و تامین انرژی به‌شکل یک مجموعه معدنی استفاده کرد.

بدیهی است که در صورت عملیاتی شدن، دولت باید از ظرفیت‌های قانونی در راستای تشویق معدنکاران برای سرمایه‌گذاری در این زمینه استفاده کند. اما درباره زیرساخت تهیه داده‌های اکتشافی مجموعه‌های معدنی دولتی، که براساس قانون مکلف به انجام عملیات اکتشاف هستند، باید بیش از گذشته در راستای ایفای تعهدات قانونی خود اهتمام ورزند و اطلاعات اکتشافی به‌دست‌آمده را به‌شکل شفاف و روشن در اختیار سرمایه‌گذاران معدنی قرار دهند و حذف رانت اطلاعاتی در این زمینه جزو ضروریات اساسی است.

کشور ما از نظر دارا بودن مواد معدنی جزو کشورهایی با ظرفیت بالا شناخته می‌شود، بنابراین سرمایه‌گذاران خارجی علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در این زمینه هستند، بنابراین لازم است بستر مناسب برای جذب سرمایه‌گذار خارجی در این بخش فراهم شود.

از جمله این اقدامات، می‌توان به تولید و در دسترس قرار دادن اطلاعات زمین‌شناسی معتبر و ایجاد زیرساخت‌های اساسی در مناطق دارای ظرفیت اشاره کرد. یکی از مزایای قابل‌توجه استفاده از ظرفیت سرمایه‌گذاران خارجی، فرصت برخورداری از روش‌های نوین اکتشاف، به‌ویژه در زمینه کانسارهای معدنی پنهان است. همان‌گونه که پیش از این هم اشاره شد، بخش خصوصی از ظرفیت لازم برای سرمایه‌گذاری در بخش زیرساخت‌های معدنی به‌ویژه برای ایجاد و توسعه زیرساخت راه ارتباطی و تامین انرژی برخوردار است.

با تهیه و تنظیم یک برنامه مدون میان‌مدت می‌توان از ظرفیت‌های بخش خصوصی در راستای توسعه زیرساخت‌های معدنی استفاده کرد تا علاوه بر تامین انرژی این بخش و کاهش هزینه‌های عملیاتی، نسبت به توسعه پایدار مناطق محل وقوع معادن نیز اقدامات اساسی عملیاتی شوند.

«مس» ملی است و باید از نگاه بخشی به آن پرهیز شود

امیر حسن‌زاده در ویژه‌برنامه تخصصی با عنوان «صنعت سبز» در محل جهاد دانشگاهی کرمان اظهار کرد: در حوزه مس ذخیره خوبی داریم و توقع ما از شرکت ملی مس این است که اقدامات در حوزه اکتشافات با توجه به آینده صنعت مس در دنیا افزایش یابد. وی در ادامه خواستار بهره‌گیری از روش‌های نوین و نیمه‌صنعتی در زمینه اکتشاف مس در استان کرمان شد و تصریح کرد: می‌توانیم به تولید یک میلیون تن کاتد مس با استفاده از توان جوانان نخبه دست پیدا کنیم و تحقق این هدف دور از انتظار نیست.

حسن‌زاده عنوان کرد: قطعه‌سازان خوبی در استان کرمان داریم و با کار تیمی می‌توان به افزایش اکتشاف و تولید برسیم. شرکت ملی مس به تنهایی نمی‌تواند کارها را پیش ببرد و باید دانشگاه‌ها و دستگاه‌های مرتبط پای کار اقتصاد بیایند تا نتایج فعالیت‌ها در سفره مردم دیده شود. وی با اعلام حمایت کامل مدیران استان از افزایش تولید مس در کرمان تصریح کرد: باید زنجیره پایین‌دستی مس در کرمان شکل بگیرد تا شاهد ارزش افزوده و ایجاد اشتغال در استان باشیم.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار کرمان ابراز کرد: صندوق سرمایه‌گذاری جسورانه استان نیاز به افزایش سرمایه توسط شرکت ملی مس دارد تا در صنایع پایین‌دست مس نیز اتفاقات خوبی با حضور شرکت‌های دانش‌بنیان روی دهد.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار کرمان با اشاره به اینکه دانشجویان و فارغ‌التحصیلان بیکار یکی از مشکلات و دغدغه‌های ما در استان بود، اظهار داشت: ارتباط عملی دانشجو با صنعت را از طریق ظرفیت جهاد دانشگاهی، اداره کل فنی و حرفه‌ای، دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و علمی‌کاربردی دنبال کردیم.

حسن‌زاده خاطرنشان کرد: با راه‌اندازی نخستین کنسرسیوم مهارت‌آموزی و اشتغال کشور در استان کرمان و انعقاد تفاهمنامه با شرکت‌ها توانستیم برای جذب ۱۰ هزار نیرو توافق کنیم. وی با تاکید بر اینکه به واژه «تیم اقتصادی» اعتقاد داریم، گفت: کرمان استانی بزرگ است و تمام کارگران از شمالی‌ترین تا جنوبی‌ترین نقطه استان و شرکت‌های بزرگ در یک تیم اقتصادی هستند و باید همه با هم کار کنیم تا شاهد توسعه استان کرمان باشیم.

روزگار معدن
دوشنبه
۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۳ • ۴ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۱۳ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۰۳

یادداشت

راهکار برون‌رفت از چالش

محمد حیدرزاده
فعال بخش معدن

مقررات حاکم بر عملکرد بخش معدن و صنایع‌معدنی هرازچندگاهی از سوی سیاست‌گذاران در قوای مقننه یا دولتمردان، تغییر می‌کند. این تغییرات گاهی به بهانه تنظیم بازار است، گاهی نیز به‌دنبال تصویب برنامه‌های توسعه‌ای و گاهی نیز در قالب تدوین لایحه بودجه. فارغ از بهانه تصویب مقررات باید ادعا کرد که فعالان صنعتی و معدنی این دست مقررات را مانع رقابت‌پذیری تولید عنوان می‌کنند. مقرراتی که دست‌وپای تولیدکنندگان را می‌بندد و در عمل امکان برنامه‌ریزی برای آینده را از آنها سلب خواهد کرد یا به بیان دیگر، قوانین متعدد و متناقض بر عملکرد بخش معدن و صنایع‌معدنی سایه افکنده است. این‌گونه قوانین و مقررات به‌عنوان عاملی دست‌وپاگیر، مانع توسعه عملکردی در بخش‌های گوناگون می‌شوند و همچون سدی در مسیر فعالیت تولیدکنندگان قرار می‌گیرند. بر همین اساس، بسیاری از فعالان صنعتی، مقررات‌زدایی را اصل و پیش‌فرضی برای توسعه می‌دانند و بااشاره به اجرایی نشدن قوانین و مقررات در حوزه‌های گوناگون بر اجرای درست این مقررات تاکید دارند. در چنین شرایطی، بازبینی و سپس نظارت بر اجرای قوانین از اهمیت بیشتری برخوردار است. در همین حال از سیاست‌گذاران انتظار جدی می‌رود که در فرآیند تصویب مقررات از نظرات نمایندگان بخش خصوصی بهره‌مند شوند. در چنین شرایطی از تحمیل فشار مضاعف به فعالان بخش معدن و صنایع‌معدنی جلوگیری خواهد شد.تدوین سیاست‌های کلان اقتصادی، استراتژی حاکم بر عملکرد صنایع و همچنین تدوین برنامه‌های راهبردی از اصول اولیه برای نظم‌دهی به شرایط تولید است. بااین‌وجود، انتقادات جدی به فرآیند مقررات‌گذاری در حوزه معدن و صنایع‌معدنی وارد است. بی‌توجهی سیاست‌گذاران به نظرات فعالان صنعتی، تولیدکنندگان و نمایندگان بخش خصوصی، یکی از اصلی‌ترین دلایل ناکارآمدی قوانین و مقررات حاکم بر بخش معدن و صنایع وابسته به آن است. بسیاری از این قوانین و مقررات در مرحله اجرا، پیامدهای ناگواری را به‌دنبال دارند. برای حذف این پیامدها، انتظار می‌رود در دوره طراحی مواد قانونی، از نظرات نمایندگان بخش تولید استفاده شود. به‌بیان دیگر، تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی با حضور ذی‌نفعان یک بخش، راه‌حل اصلی برای مقابله با این مشکلات است.در مواردی، شاهد بروز مغایرت میان سیاست‌های اتخاذشده در حوزه معدن و صنایع‌معدنی با قوانین و نحوه اجرای این مقررات هستیم؛ مغایرتی که پیامدهای بسیاری را به‌دنبال دارد و حتی به تعطیلی صنایع منتهی می‌شود. در حالی که اگر فضای تعامل میان تولیدکنندگان بخش خصوصی، تولیدکنندگان وابسته به دولت و قانون‌گذاران وجود داشت، چنین چالش‌هایی سد راه تولید نمی‌شد. در ماده ۲ قانون بهبود فضای کسب‌وکار این‌طور تاکید شده: دولت مکلف است در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب‌وکار برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین‌نامه‌ها، نظر کتبی اتاق‌ها و آن‌دسته از تشکل‌های ذی‌ربطی که عضو اتاق‌ها نیستند، اعم از کارفرمایی و کارگری را درخواست و بررسی کند، اما در موارد بسیاری، سیاست‌گذاران بدون توجه به نظرات فعالان اقتصادی، سیاست‌گذاری می‌کنند.چندی است، شاهد وضع عوارض صادراتی روی محصولات تولیدشده در بخش معدن و صنایع‌معدنی هستیم. متاسفانه قانون‌گذار با همراهی دولت یک‌طرفه و بدون نظرخواهی از تولیدکنندگان یا ذی‌نفعان تصمیم‌گیری می‌کند. در چنین شرایطی، از یک‌سو احتمال از بین رفتن برخی کسب‌وکارها وجود دارد و از سوی دیگر، رانت و امتیازی به گروهی خاص تعلق خواهد گرفت. در همین حال، دولت نیز به اهداف پیش‌بینی‌شده خود برای درآمدزایی بیشتر نخواهد رسید. بنابراین انتظار می‌رود سیاست‌گذاران با دقت‌نظر بیشتر عمل کنند و انتقادهای مطرح‌شده نسبت به روند فعالیت خود را بیش از پیش موردتوجه قرار دهند.تولید جزو اولویت‌های اقتصادی کشور ما است. در طول سال‌های گذشته و در تعیین شعار سال به مفهوم تولید توجه ویژه‌ای شده است؛ بر همین اساس از سیاست‌گذاران انتظار می‌رفت سیاست‌های خود را با تکیه بر ارتقای توان تولید در حوزه‌های مختلف، تدوین کنند. عملکرد ستاد تسهیل و رفع موانع تولید، کمیته رفع موانع تولید و همچنین کمیته تغییر و تحول دولت بر عملکرد صنایع تاثیرگذار است. با این وجود، سیاست‌های اتخاذشده از سوی نهادهای گوناگون با یکدیگر همخوانی ندارند.این سیاست‌ها حتی با هدف‌گذاری‌های ابتدای هر سال و ارتقای تولید مغایرت دارند. رونق تولید و رفع موانع حاکم بر آن، در چند سال گذشته همواره از سوی مسئولان و در شعار موردتوجه بوده است، اما در عمل سیاست‌هایی خلاف این مسیر اتخاذ می‌شود. از یک‌سو تناقض‌گویی مسئولان، خود مانعی در مسیر تولید است و از سوی دیگر، شاهد تصویب قوانین و مقررات ضدتولید هستیم. اصلاح شرایط یادشده ضرورتی برای بهبود شرایط است، در غیراین‌صورت، نمی‌توان به بهبود شرایط تولید، امید داشت.

خبر

توسعه معادن و فعالیت‌های اکتشافی شرکت آلومینای ایران

معاون توسعه و بهره‌برداری معادن شرکت آلومینای ایران گفت: این شرکت تاکنون برای ۱۳ معدن بوکسیت پروانه بهره‌برداری اخذ کرده است و به تازگی برای یک معدن دیگر نیز گواهی کشف دریافت کردیم. کامران هاشمی بیان کرد: بزرگ‌ترین تجمع شناسایی شده بوکسیت در ایران در محدوده جاجرم در نواحی سرخ چشمه، طبر، ناویا و مجموعه معادن جنوب جاجرم شیرین چشمه و کوه بابا متمرکز است. وی با بیان اینکه شرکت آلومینای ایران در پنج استان کشور معدن‌کاری فعال دارد، افزود: در یزد، کرمان، کهکیلویه و بویراحمد، سمنان و خراسان شمالی معدن بوکسیت در اختیار داریم و اکنون نیز یک معدن جدید در استان آذربایجان غربی شروع به کار کرده که وضعیت ذخایر آن مناسب است. معاون توسعه و بهره‌برداری معادن شرکت آلومینای ایران تصریح کرد: روند شناسایی معدن بوکسیت دشوار و طولانی است؛ در مرحله اول پتانسیل‌ها شناسایی خواهند شد و پس از ثبت محدوده پروانه اکتشاف دریافت و در گام بعدی با ارائه گزارش‌ها، گواهی کشف و در آخرین مرحله پروانه بهره‌برداری اخذ می‌شود. هاشمی در بخش دیگری از سخنان خود با بیان اینکه ذخایر بوکسیت در کشور نسبت به ذخایر جهانی پایین است، عنوان کرد: این موضوع می‌طلبد که اقدامات اکتشافی بیشتری انجام دهیم. در جهان ۷۰۰ میلیارد تن ذخایر بوکسیت برآورد شده است، در حالی که ذخایر بوکسیت شناسایی شده و یا نیمه‌شناسایی شده کشور به ۷۰ میلیون تن می‌رسد که به نسبت کشور با کمبود این ماده معدنی مواجه هستیم. وی در پایان خاطرنشان کرد: ۳۸ میلیون تن از ذخایر بوکسیت در اختیار شرکت آلومینای ایران قرار دارد که در جاجرم و دیگر معادن شرکت در استان‌های یاد شده شناسایی شده است.

رئیس فراکسیون معدن و صنایع معدنی مجلس:

فروش معادن باید به درستی انجام پذیرد

محمدصالح جوکار با اشاره به اینکه معادن در سطح کشور و استان یزد برداشت‌های بسیاری دارند و سودهایی نیز به سهامداران محدود آنان واریز می‌شود، گفت: سوالی که باید پاسخ داده شود این است که منافع استان و مردم استان یزد از این معادن که با سودهای کلان چیست؟ وی افزود: برخی از معادن آسیب‌های بسیاری دارند که جبران هم نمی‌شود. هر چند در بخش مسئولیت‌های اجتماعی اقداماتی انجام می‌گیرد که این موارد جای خود دارد، اما مهم این است که یک درصد فروش معادن که در قانون دیده شده، باید به درستی انجام پذیرد.

نماینده یزد، اشکذر و زارچ اظهار داشت: اینکه برخی از شرکت‌های معدنی اعلام می‌کنند که ما فروش مواد خام اولیه نداریم و همه مواد استخراج شده از معادن توسط خودمان مورد استفاده قرار می‌گیرد، درست نیست، زیرا در قانون روشن و شفاف آورده شده و هیچ کس حق ندارد تا از قانون تفسیر کند.

وی با تأکید بر اینکه تفسیر قانون بر عهده مجلس شورای اسلامی است، ادامه داد: در برنامه ششم توسعه، مصوبه تعلق یک درصد فروش معادن به استان‌ها پایدار بوده و الان به شکل دقیق باید میزان فروش معادن در این سال‌ها محاسبه و سهم استان یزد از آن پرداخت شود.

جوکار با اشاره اینکه معادنی که آسیب‌های بسیاری به محیط زیست و راه‌های استان زده اند باید برای جبران آن اقدام کنند، گفت: به طور مثال، جاده طبس به یزد یکی از بدترین وضعیت‌ها را دارد که به واسطه تردد کامیون‌های معادن، به این روز افتاده و خود این معادن باید پای کار باشند تا از این وضعیت نابسامان خارج شود.

وی عنوان کرد: میزان پرداختی معادن از یک درصد فروش باید در این سال‌ها به شکل دقیق‌تر محاسبه شود و در وصول آن هم استان باید جدی‌تر باشد، زیرا پشتوانه قانونی دارد و طبق آن باید عمل شود.

نماینده مردم با بیان اینکه فعالیت معادن در کنار روستاها، باعث ضرر و زیان بسیار برای مردم این مناطق شده است، افزود: در این شرایط باید به میزان هزینه و فایده معادن توجه کرد، در حالی که میزان هزینه ما بیشتر از فایده آن است، متأسفانه فایده متعلق به یک یا چند نفر است، ولی هزینه متعلق به عامه مردم است.

جوکار تداوم وضعیت کنونی را سبب گسترش اعتراضات مردمی در آینده عنوان کرد و بیان داشت: قبل از شروع به کار معادن باید هزینه و فایده آن به شکل دقیق بررسی شود و اگر میزان هزینه آن بیشتر بود اجازه فعالیت داده نشود؛ چون زندگی سالم، حق مردم است.

یک فعال معدنی مطرح کرد:

معادن کوچک‌مقیاس نیازمند فعال‌سازی

گروه معدن

بسیاری از کشورهای در حال توسعه جهان با الگوبرداری از اقتصادهای پیشرفته، به دنبال افزایش سهم معدن در اقتصاد خود هستند زیرا رونق این بخش می‌تواند تاثیرات پردامنه و گسترده‌ای را در اشتغال‌زایی، توسعه صادرات، رشد تولید ناخالص ملی و افزایش درآمد سرانه آن‌ها داشته باشد. از این رو ایران، به عنوان کشوری برخوردار از منابع و ذخایر معدنی می‌تواند با الگوبرداری از کشورهای توسعه‌یافته، از این فرصت بهره‌مند شود و با انجام اقداماتی در زمینه فعال‌سازی معادن کوچک‌مقیاس که به سرمایه و زمان کمتری نیاز دارند، با شتاب بیشتری در این مسیر حرکت کند. در همین راستا، پایگاه خبری و تحلیلی فلزات آنلاین گفت‌وگویی با محمدجواد مظفرپور، مدیرعامل شرکت آبادگران معادن کوچک‌مقیاس کویر تدارک دیده است که متن کامل آن را در ادامه خواهید خواند:

◉ اهمیت نقش معادن کوچک‌مقیاس به خصوص معادن مس در اقتصاد کشور را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

تحریم‌ها در چند سال اخیر موجب شدند دولت رویکردی متفاوت از قبل را در راستای افزایش سهم بخش معدن در اقتصاد کشور و همچنین توجه به فعال‌سازی معادن کوچک‌مقیاس داشته باشد. البته در حال حاضر تشریح درستی از معادن کوچک‌مقیاس در کشور ارائه نشده است و استانداردی در این زمینه وجود ندارد؛ به طوری که شاهد هستیم معادنی با ذخیره ۲۰۰ تا ۴۰۰ میلیون تن به عنوان معادن کوچک‌مقیاس به سرمایه‌گذاران بخش خصوصی معرفی می‌شوند، در صورتی که معادنی با ذخیره یک میلیون تن هم جزو معادن کوچک‌مقیاس به شمار می‌آیند زیرا همان طور که از نام آن‌ها پیداست، معدن کوچک‌مقیاس معدنی است با میزان سرمایه‌گذاری کوچک‌مقیاس برای فعال‌سازی و بهره‌برداری. این معادن با سرمایه‌گذاری، آسیب‌های زیست‌محیطی و زمان بهره‌برداری کمتر، امکان تولید محصولاتی با کیفیت مشابه و مقرون به صرفه‌تر را نسبت به معادن بزرگ دارند؛ به عنوان مثال حداقل سرمایه‌گذاری لازم برای راه‌اندازی و تامین زیرساخت‌های یک واحد فرآوری با ظرفیت ورودی یک هزار تن کانسنگ مس در ساعت، حدود ۲۰ هزار میلیارد تومان برآورد می‌شود.

ضمن اینکه سرمایه‌گذاری‌های انجام شده بلافاصله به مرحله سوددهی نمی‌رسند و به تناسب ظرفیت واحدهای تولیدی، ممکن است این فرایند حدود ۱۰ سال به طول بینجامد. در حالی که سرمایه‌گذاری لازم برای راه‌اندازی ۱۰ واحد تولیدی با ظرفیت ورودی ۱۰۰ تن در ساعت در کنار معادن کوچک‌مقیاس، یک بیستم این مقدار است. همچنین زمان راه‌اندازی این کارخانه‌ها نیز یک دهم زمان راه‌اندازی طرح‌های بزرگ است، به طوری که این واحدها بعد از گذشت ۶ تا ۱۲ ماه به مرحله بهره‌برداری می‌رسند؛ در نتیجه تاثیر فعال‌سازی معادن و راه‌اندازی واحدهای فرآوری کوچک‌مقیاس در اقتصاد و صنعت کشور همانند طرح‌های بزرگ حائز اهمیت است. علاوه‌براین، زمانی که فعالیت معادن در مناطق کم‌برخوردار شروع می‌شود، مولفه‌های دیگری مانند اشتغال‌زایی و زیرساخت‌های منطقه نیز تحت تاثیر قرار می‌گیرند؛ یک واحد فرآوری یک هزار تنی از نظر انجام مسئولیت‌های اجتماعی، به‌کارگیری نیروی‌ها بومی و...، می‌تواند تا شعاع ۵۰ کیلومتری را پوشش دهد. در صورتی که فعال‌سازی معادن کوچک‌مقیاس در مناطق مختلف تاثیر بیشتری بر رشد و شکوفایی اقتصاد محلی دارد و سبب رشد متوازن زنجیره تولید و ارزش و رفع معضل بیکاری در مناطق کمتر توسعه‌یافته می‌شود.

◉ به نظر شما با توجه به نقش مهم معادن کوچک‌مقیاس در اقتصاد کشور، آیا اقدامات لازم برای فعال‌سازی این معادن صورت گرفته است؟

متاسفانه برخلاف اهمیت بالای فعالیت معادن کوچک‌مقیاس، اقدامات چشمگیری در این خصوص انجام نشده و وعده‌های مسئولان در زمینه فعال‌سازی معادن کوچک‌مقیاس تا امروز محقق نشده است. همان طور که ذکر شد، تعریف دقیقی از معادن کوچک‌مقیاس در کشور وجود ندارد به طور مثال معادنی که هلدینگ‌های بزرگ معدنی بنا به دلایلی علاقه به سرمایه‌گذاری در آن‌ها را ندارند، به عنوان معادن کوچک‌مقیاس به مزایده گذاشته می‌شوند. این در حالی است که اگر نسبت باطله‌برداری یک معدن با ذخیره ۴۰۰ میلیون تنی، یک به چهار باشد فرایند باطله‌برداری حدود پنج سال به طول می‌انجامد؛ واضح است اجرای این فرایند برای شرکت‌ها و سرمایه‌گذارانی که از منابع مالی محدودتری برخوردار هستند، توجیه اقتصادی ندارد.

به همین دلیل معادن کوچک‌مقیاس، معادنی هستند که افراد دارای صلاحیت بتوانند با حداقل سرمایه‌گذاری آن را در مدت زمان کوتاهی به مرحله بهره‌برداری برسانند. برای رفع این چالش لازم است تعریفی درست و دقیق با استانداردهای مشخص برای دسته‌بندی معادن کشور تعریف شود که به سبب آن معادنی با ذخیره و سرمایه‌گذاری مشخص در دسته معادن کوچک‌مقیاس قرار گیرند؛ زمانی که این استانداردها تعریف شود، می‌توان به درستی بررسی کرد که برای فعال‌سازی معادن کوچک‌مقیاس چه اقداماتی از قبیل ارائه تسهیلات و امتیازات به سرمایه‌گذاران انجام شده است. در حال حاضر فرایند اخذ مجوز برای بهره‌برداری از معادن با ذخیره‌های مختلف، یکسان است و سرمایه‌گذاران معادن کوچک‌مقیاس نیز باید بروکراسی‌های اداری طولانی را طی کنند؛ به طوری که در برخی موارد شاهد هستیم که سرمایه‌گذاران برای انجام اقدامات اداری در راستای اخذ مجوز، حدود دو سال زمان و سه میلیارد تومان هزینه صرف کرده‌اند.

متاسفانه پیچیدگی این بروکراسی‌ها و مراجعه به کارشناسان مختلف یک سازمان، سبب زمان‌بر شدن فرایندها می‌شود؛ به عنوان مثال نقشه توپوگرافی کشور در اختیار سازمان‌هایی که مسئولیت اعطای مجوزها را بر عهده دارند، است اما به سرمایه‌گذاران اعلام می‌شود که باید بازدید حضوری از محدوده معدنی به عمل آید. پس از گذشت چند ماه، کارشناسان سازمان‌های دولتی متولی از منطقه بازدید می‌کنند و مجددا ایراداتی به طرح ارائه شده از سوی سرمایه‌گذار وارد می‌شود. تنها راهکار حل این چالش، تسهیل و چابک‌سازی فرایندها و برقراری ارتباط متقابل میان سازمان‌های مربوطه برای به‌روزرسانی و تبادل اطلاعات است.

◉ به نظر شما در زمینه فعال‌سازی معادن کوچک‌مقیاس کدام کشور عملکرد خوبی از خود ارائه داده است؟

همان طور که می‌دانیم کشور چین همانند ایران از ذخایر غنی زغال‌سنگ بهره‌مند نیست اما موفق شده است با پیاده‌سازی طرحی تحت عنوان معدن‌کاری مورچه‌ای و فعال‌سازی معادن کوچک‌مقیاس زغال‌سنگ، میزان تولید خود را افزایش دهد و در جایگاه نخست تولیدکنندگان این ماده معدنی قرار بگیرد. خوشبختانه امکان اجرای این طرح در سایر کشورها و معادن فلزی و غیرفلزی وجود دارد و ما می‌توانیم از پتانسیل بالای کشور در بخش معدن حداکثر بهره را کسب کنیم. لازم به ذکر است در ایران با بررسی دقیق نتایج پیاده‌سازی معدن‌کاری مورچه‌ای، مدل جدیدی بر اساس این روش برای فعال‌سازی معادن کوچک‌مقیاس طراحی شده است و بر همین اساس ما نیز، بخش عمده‌ای از ظرفیت خود را برای فعال‌سازی معادن مس به کار گرفته‌ایم.

در خصوص تاریخچه و زمینه فعالیت شرکت آبادگران معادن کوچک‌مقیاس کویر توضیحاتی ارائه بفرمایید.

ما در سال‌های گذشته در زمینه احداث واحدهای ثابت فرآوری مواد معدنی فعالیت داشتیم؛ به همین دلیل بر اساس تجربیات خود و شناسایی چالش‌ها و راهکارهای رفع آن‌ها، طرح راه‌اندازی واحدهای فرآوری کوچک‌مقیاس در کنار معادن را برای کاهش آلودگی‌های زیست‌محیطی و کاهش سرمایه‌گذاری‌ها ارائه دادیم. هم‌اکنون شرکت آبادگران معادن کوچک‌مقیاس کویر حدود سه سال است که فعالیت خود را در زمینه ساخت سیستم‌های فرآوری سیار برای معادن کوچک‌مقیاس آغاز کرده است؛ به طوری که سیستم فرآوری متناسب با شرایط محیطی و ذخیره معادن طراحی و به محدوده انتقال داده می‌شود. البته باید توجه داشت که دو موضوع فعال‌سازی معادن و راه‌اندازی واحدهای فرآوری، مکمل یکدیگر هستند؛ به همین دلیل شرکت آبادگران معادن کوچک‌مقیاس کویر به عنوان حلقه ارتباطی معدن‌داران و سرمایه‌گذاران وارد عمل می‌شود و در اولین مرحله معادن راکد را شناسایی می‌کند؛ پس از آن مرحله مذاکره با معدن‌داران برای احیای معادن و جذب سرمایه‌گذار انجام می‌شود. گفتنی است که برخی از سرمایه‌گذاران اطلاعات درستی از مزایا و ریسک‌های سرمایه‌گذاری در بخش معدن و صنایع معدنی ندارند، سرمایه‌گذاری در این بخش همانند خرید کالا نیست که قیمت آن با شرایط تورمی افزایش یابد؛ به همین دلیل ما با آموزش و آگاه‌سازی افراد، سعی می‌کنیم تا میزان سرمایه‌گذاری‌های هدفمند در این بخش روند صعودی داشته باشد.

◉ چالش‌های پیش روی این شرکت در زمینه فعال‌سازی معادن چیست و چه راهکارهایی برای رفع این چالش‌ها پیشنهاد می‌کنید؟

فعال‌سازی معادن راکد و همکاری با برخی از معدن‌داران چندان آسان به نظر نمی‌رسد زیرا افرادی که فاقد صلاحیت هستند در مزایده‌های معدنی شرکت و محدوده‌ای را به نام خود ثبت کرده‌اند. این افراد نه‌تنها فعالیت‌های اکتشافی را در راستای توسعه بخش معدن انجام نمی‌دهند بلکه، با اقدامات نسنجیده و رها کردن نیمه‌کاره فعالیت‌های خود، آسیب‌های زیادی را به محیط زیست وارد می‌کنند. علاوه‌براین، خط مشی برخی از سازمان‌ها نیز مشکلاتی برای سرمایه‌گذاران به وجود آورده است؛ به عنوان مثال سازمان حفاظت محیط زیست با مانع‌تراشی در مسیر فعالیت معادن و واحدهای معدنی، سبب کند شدن حرکت معدن‌داران و تعویق زمان تحقق اهداف می‌شود، به طوری که کارشناسان این سازمان مستقیما وارد عمل می‌شوند و بدون توجه به شرایط راحت‌ترین گزینه، یعنی توقف فعالیت معدن و واحد فرآوری را انتخاب می‌کنند؛ این در حالی است که سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، اکثر شرکت‌ها را ملزم به راه‌اندازی واحد «HSE» کرده‌اند. در نتیجه برای اینکه شاهد افزایش سهم بخش معدن و صنایع معدنی در اقتصاد کشور باشیم، این سازمان‌ها باید قوانین درستی وضع کنند و آن‌ها را به واحدهای «HSE» که عامل اجرایی در شرکت‌ها هستند، ابلاغ کنند و به اقدامات کارشناسان این واحد اعتماد داشته باشند.

در کنار این چالش‌ها، فرایند دشوار اخذ تسهیلات نیز یکی از معضلات بزرگ معدن‌داران و سرمایه‌گذاران به شمار می‌آید زیرا بر اساس قوانین بانکی، اقدامات لازم برای اعطای وام و تسهیلات تنها در صورت ارائه سند ملکی معتبر به عنوان وثیقه انجام می‌شود؛ این در حالی است که اکثر معدن‌داران سرمایه خود را برای راه‌اندازی و توسعه مجموعه صرف کرده‌اند و از منابع مالی محدودی برخوردار هستند. متاسفانه این شرایط عرصه را بر فعالان معدنی و تولیدکنندگان سخت و پیچیده کرده است زیرا این افراد برای اخذ وام و تسهیلاتی که حتی جوابگوی نیاز آن‌ها نیست باید از نیازهای اولیه خود بگذرند. علاوه‌براین، سود تسهیلاتی که به تولیدکنندگان و معدن‌داران اعطا می‌شود بسیار زیاد است و در صورت دریافت وام سرمایه در گردش افراد باید پس از گذشت ۶ ماه آن را تسویه کنند؛ بی‌شک پرداخت سودهای بانکی بالا با شرایط تورمی از عهده معدن‌داران خارج است و اگر افرادی موفق به اخذ وام شوند، تمایل بیشتری برای سرمایه‌گذاری در بازارهایی که ریسک کمتری دارند، از خود نشان می‌دهند.

◉ اهمیت استفاده از فناوری‌های نوین در فعال‌سازی معادن و بهره‌برداری از معادن مس را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

استفاده از فناوری و تکنولوژی‌های به‌روز در معادن بزرگ از اولویت بیشتری برخوردار است، زیرا نتایج این اقدامات در معادن کوچک‌مقیاس که سرمایه‌گذاری زیادی در آن‌ها صورت نگرفته است، چندان مشهود نیست. گفتنی است که با جایگزینی هوش مصنوعی به جای نیروی انسانی، ضریب خطاهای احتمالی به طور چشمگیری کاهش می‌یابد؛ علاوه‌براین، بهره‌وری معادن نیز روند صعودی به خود می‌گیرد و هزینه‌های مربوط به نیروی انسانی محدود می‌شود. اقدامات استرالیا می‌تواند نمونه مناسبی در این زمینه باشد زیرا ماشین‌آلات معدنی خودران در معادن این کشور مورد استفاده قرار می‌گیرند. در این راستا، به وسیله هوش مصنوعی تحت عنوان طرحی به نام مدیریت عملکرد و کشف دانش، اقدامات و عملکرد کارکنان یک مجموعه صنعتی و معدنی بزرگ فعال در صنعت مس که در آن شاغل بودیم را مورد پایش و ارزیابی قرار داده‌ایم که پس از جمع‌آوری اطلاعات لازم و بر اساس نتایج نهایی به دست آمده، دستورالعمل‌هایی به منظور افزایش میزان تولید و کاهش استفاده از مواد مصرفی وضع شد؛ همچنین برگزاری دوره‌های آموزشی برای برخی از کارکنان و تخصیص صحیح پاداش بر اساس عملکردها نیز در دستور کار قرار گرفت و در راستای حصول نتایج مطلوب‌تر، انتقال افراد به سایر بخش‌های مجموعه نیز انجام شد.

◉ چه چشم‌اندازی برای شرکت آبادگران معادن کوچک‌مقیاس کویر متصور هستید و آیا طرح‌های توسعه‌ای در دست اقدام دارید؟

ما در شرکت آبادگران معادن کوچک‌مقیاس کویر، پایش‌های منطقه‌ای را در سطح کشور انجام داده‌ایم اما بخش عمده ظرفیت خود را بر شناسایی و فعال‌سازی معادن فلزی به خصوص مس، در استان‌های جنوب شرقی کشور مانند سیستان و بلوچستان، هرمزگان، کرمان، خراسان جنوبی، یزد و مناطقی از استان‌های اصفهان و فارس متمرکز کرده‌ایم. در حال حاضر معادنی که قابلیت سرمایه‌گذاری دارند، انتخاب شده‌اند و به عنوان بسته‌های سرمایه‌گذاری به سرمایه‌گذاران ارائه می‌شوند، به طوری که سرمایه‌گذاران می‌توانند بر اساس میزان سرمایه‌گذاری و نیازهای خود، معادن مختلفی را برای فعالیت انتخاب کنند. امیدواریم با معرفی مناسب این بسته‌ها، موفق به برقراری ارتباطی موثر میان معدن‌داران و سرمایه‌گذاران و فعال‌سازی معادن کوچک‌مقیاس در تمام استان‌های ایران شویم که این مسئله می‌تواند تاثیر مثبتی را بر رشد اقتصاد کشور داشته باشد.

نگاهی به مزیت‌های نسبی سهام «ومعادن»

همه ما می دانیم که بازار سرمایه این روزها حال و روز خوشی را سپری نمیکند. تقریباً از ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۲، بورس دیگر نتوانست آنگونه که باید و شاید نظر اهالی خود را جلب نماید. اما در این میان سهامی بودند که به پشتوانه مدیریت قوی در گام اول و پشتوانه بنیاد عالی در گام دوم، توانستند تا حدود زیادی خودشان را از نوسانات رو به پایین حفظ نمایند و به سهامداران خود زیان زیادی را تحمیل ننمایند. یکی از این سهام، سهام شرکت سرمایه گذاری توسعه معادن و فلزات در نماد « ومعادن» بود. در این مجال بر آن شدیم تا به معرفی این شرکت بپردازیم.

شرکت سرمایه گذاری توسعه معادن و فلزات در تاریخ ۵ اسفند ۱۳۷۴ در اداره ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری تهران به ثبت رسید و از سال ۱۳۷۷، به عنوان یک شرکت سهامی عام در بورس اوراق بهادار تهران با نماد « ومعادن » مورد معامله قرار گرفت و هم اکنون از سهامداران عمده مجموعه‌های بزرگ معدنی و فولادی ایران از قبیل شرکت‌های؛ معدنی و صنعتی گل گهر، معدنی و صنعتی چادرملو، سنگ آهن گهرزمین، شرکت ملی مس، معدنی و صنعتی صبانور، مجتمع فولاد خراسان، آهن و فولاد ارفع، پویا انرژی، کارخانجات کابل‌سازی شهید قندی، تجلی توسعه معادن و فلزات، گسترش کاتالیست ایرانیان، پرتو تابان معادن و فلزات و شرکت کک طبس است. چشم‌انداز این شرکت این است که تا سال ۱۴۰۴ به برترین شرکت سرمایه‌گذاری تخصصی معدن و صنایع معدنی در منطقه خاورمیانه تبدیل شود.

▣ بررسی وضعیت پورتفوی شرکت

هم اکنون، شرکت در ۱۹ شرکت بورسی و ۳۹ شرکت غیر بورسی سرمایه گذاری کرده است. بهای تمام شده کلیه سرمایه گذاری‌های شرکت تا انتهای فروردین ماه ۱۴۰۳، بالغ بر ۲۸۹/۳۱ همت (هزار میلیارد تومان) است که سهم شرکت‌های بورسی ۲۲۰/۱۸ همت و شرکت‌های غیر بورسی ۰۱۳/۱۲ همت است. مجموع بهای تمام شده واحدهای صندوق های سرمایه گذاری، سپرده های سرمایه گذاری بانکی و سرمایه گذاری در املاک نیز به چیزی حدود ۰۵۶/۱ همت بالغ می شود. ارزش روز سرمایه گذاری در شرکت‌های قابل معامله در بازار سرمایه نیز ، حدود ۹۹/۱۴ همت ثبت شده است. همان‌طور که ملاحظه میشود، شرکت، ۵۸ درصد از سرمایه گذاری های خود را در شرکت‌های بورسی، ۳۸ درصد را در شرکت‌های غیربورسی و مابقی که حدود ۴ درصد می باشد را در سایر موارد، انجام داده است.

مطالعه صورتهای مالی شرکت نشان می¬دهد بیشترین سهم از سرمایه گذاری در شرکتهای بورسی مربوط به استخراج کانه های فلزی با ۸۳۶/۱۴ همت معادل ۸۱ درصد کل سرمایه گذاری شرکت بوده است. پس از آن فلزات اساسی با ۵۷۴/۲ همت معادل ۱۴ درصد و ماشین آلات و دستگاه های برقی با ۷۲۸/۰ همت معادل ۴ درصد از کل سرمایه گذاری شرکت قرار داشته اند.

ارزش روز دارایی‌های شرکت بدون در نظر گرفتن ارزش افزوده پورتفوی غیربورسی در حال حاضر بالغ بر ۵۳۴/۱۹۱ همت می باشد که از این مبلغ ۶۷۳/۱۴۹ همت مربوط به ارزش افزوده روز پورتفوی بورسی، ۱۴/۲ همت مربوط به ارزش افزوده املاک و ۷۱۳/۳۹ همت مربوط به حقوق صاحبان سهام می‌باشد. با عنایت به NAV سهم که حدود ۶۳۸ تومان برآورد شده است و قیمت روز سهم که ۳۱۸ تومان طی آخرین روز معاملاتی بوده، نسبت P/NAV سهم ، ۸/۴۹ درصد خواهد بود که نشان میدهد سهم حدود ۴۰ درصد زیر قیمت ذاتی خود در حال معامله است و پتانسیل رشد حداقل ۴۰ درصدی را خواهد داشت (با فرض اینکه سرمایه گذاران در خرید سهام NAV محور، P/NAV مدنظرشان باید عددی زیر ۷۰ درصد باشد تا آن را ارزنده ارزیابی نمایند).

▣ جمع بندی:

در حالی که هنوز بسیاری از نمادهای بازار نتوانسته اند پس از ریزش شدید سال ۱۳۹۹ خود را حتی به نزدیکی سقف‌های قبلی خود برسانند، نماد ومعادن توانست چندین بار سقف قبلی خود را پشت سر بگذارد و در برابر ریزش های بازار تا حدودی خود را مصون نگه دارد. این سهم در میان بنیادی کاران و حتی قدیمی های بازار، به عنوان سهمی با بنیه و بنیاد قوی شناخته شده و همواره جهت سرمایه‌گذاری های بلندمدت مورد تأکید بوده است.

طرحهای توسعه متعدد شرکت، مدیریت قوی، خوش نامی حقوقی های شرکت، نقدشوندگی بالا، میزان سهام شناور بالا، حجم بالای معاملات روزانه و ... همه نقاط قوت این سهم محسوب می شوند که قطعاً باید در ترجیحات خرید سهامداران لحاظ گردند. آنچه که مسلم است هم اکنون بازار سرمایه در رکود به سر می برد اما با بهبود شرایط بازار و بازگشت اعتماد به اهالی بازار سرمایه، می توان معادن را سهمی پیشرو با پتانسیل بالا در رشد قیمت در نظر گرفت.

روزگار معدن
دوشنبه
• ۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۳ • ۴ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۱۳ مه ۲۰۲۴
• سال هفتم • شماره ۱۳۰۳

حمله غول‌های نفت و خودرو به معدن

شـرکت‌های بزرگ و چندملیتی برای کسـب سود هر کاری می‌کنند و حالا خاک‌های کمیاب، فلزات حسـاس و مواد معدنی فرصت بزرگی برای سرمایه‌گذاری پیش‌روی همه قرار داده‌اند. همین عامل نیز باعث‌شده تا اگزون‌موبیل؛ غول نفتی آمریکا با سه خودروساز برتر بر سـر تولید و عرضه انبوه لیتیوم به مذاکره بپردازد. طبق خبرهای منتشرشـده این شـرکت‌ها قرار اسـت برای تولید انبوه لیتیوم کار مشترکی انجام دهند. اگزون‌موبیل فعلا یـک پهنـه بزرگ معدنـی را به قیمت ۱۰۰ میلیون دلار خریـده و مذاکراتی را با فولکس واگن، تسلا و فورد برای جلب همکاری آنها در این پروژه آغاز کرده‌است. طبق اخباری که از جلسات مشترک این شرکت‌ها درز کرده، اگزون‌موبیل علاوه‌بر این سه غول خودرویی و شـماری از خودروسـازان فعال در عرصه محصولات الکتریکی، با دو قطعه‌سـاز مشهور صنعت باتری یعنی اس‌کی و سامسـونگ گفت‌وگوهایی را انجام داده‌اسـت. بر اسـاس گزارش‌های غیررسـمی، مذاکـرات با خریداران بالقوه لیتیوم از شـرکت اگزون هنوز در مراحل اولیه اسـت. این شـرکت هنوز جزئیات عملیاتی پروژه لیتیوم خود را ارائه نکرده اسـت، اما گفت‌وگو با شرکت‌های بزرگ خودروهای الکتریکی نشان‌دهنده علاقه فزاینده آنها به تجارت فلزات به‌ویژه مشارکت با اگزون است. شورون، اکسیدنتال (Occidental Petroleum Corp) و SLB، بزرگ‌ترین ارائه‌دهنده خدمات نفتی جهان، همگی علاقه خود را برای ورود به تجارت استخراج لیتیوم نشان داده‌اند. در عین‌حال تعهدات جهانی به اهداف خودروهای برقی و کنار گذاشتن تدریجی خودروهای موتور احتراقی نگرانی‌هایی را در مورد کمبود لیتیوم ایجادکرده است. تولیدکنندگان این ماده هشدار می‌دهند تاخیر در صدور مجوزهای معدنی از سوی دولت‌ها، کمبود لیتیوم و تورم جهانی این ماده‌را در پی خواهد داشـت و ممکن اسـت بخش معدن را در تامین تقاضای روبه‌رشد صنایع با مشکل مواجه کند. بر اساس ارائه‌هایی که در کنفرانس مواد اولیه لیتیوم و باتری که ماه گذشته در آمریکا قرائت شـد، در سـال ۲۰۲۲، ۴۵ معدن لیتیوم در سراسر جهان فعال بوده که تا انتهای ۲۰۲۳ طبق برآوردها ۱۱ معدن دیگر به این فهرسـت اضافه می‌شـود. قرار اسـت هفت معدن دیگر نیز در سال ۲۰۲۴ افتتاح شوند، اما پیش‌بینی‌ها می‌گویند که حتی این مقدار نیز برای تامین تقاضا کافی نخواهد بود. تخمین اولیه حاکی از آن است که جهان تا پایان این دهه و آغاز ۲۰۳۰ به ۶۰ معدن و کارخانه جدید لیتیوم نیاز خواهد داشت. اگزون به‌عنوان عضوی از ابتکار جهانی Oil and Gas Climate Initiative که سـازمانی به رهبری مدیرعامل ۱۲ شرکت از بزرگ‌ترین شرکت‌های نفت و گاز هستند، یک بسته سـرمایه‌گذاری یک‌میلیارد دلاری برای سرمایه‌گذاری در فضای باتری خودروهای برقی ایجادکرده است.

چالش‌های پیش روی سولفات منگنز

مهدی نجفی

سـولفات منگنز به عنوان یکی از ترکیبات اصلی مورد اسـتفاده در تولید باتری‌هـای لیتیوم‌یونی به ویژه کاتدهای باتری نیکل منگنز کبالت (NMC) اسـت که پایداری کاتد را در چرخه‌های شـارژ این باتـری فراهم می‌کنـد. اخیرا توجه بـه منگنز که بـرای مدتی طولانی بـه آن بها داده نمی‌شـد، به شدت افزایش یافته اسـت. مشارکت‌کنندگان بازار به دنبال بومی‌سـازی زنجیره‌های تامین و افزایش مقدار تولید باتری‌ها به منظور پاسخگویی به حجم تقاضای روبه‌رشد آن هستند.

در ایـن گـزارش کـه از دیـدگاه موسسـه «Fastmarkets» مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته، پویایی بازار سـولفات منگنز و همچنین کاربردهای این مـاده به خصوص در تولیـد باتری‌ها در آینده بررسی شده است. مانند بسیاری از مواد اولیه به‌کار رفته در تولید باتری‌ها، بیشترین میزان مصرف فلز منگنز (که در موسسه «Fastmarkets» به عنوان منگنز الکترولیتی ورقه‌ای قیمت‌گذاری می‌شـود)، در بخش فـولاد و به عنوان آلیاژ بـوده و کمتر در صنعت باتری مورد استفاده قرار گرفته است. بخشی از دلیـل اینکه فلز منگنز کمتـر در تولید باتری‌ها مورد اسـتفاده قرار گرفته است، فراوانی حجم قابل رصد عرضه آن است. همانند دیگر مواد اولیه به‌کار رفتـه در تولید باتری‌ها، فرآوری این فلز در کشـور چین متمرکز شده است. انتظار می‌رود مقدار تولید منگنز در دیگر کشورها روند صعودی را تجربه کند اما همچنان چین احتمالا تا پایان سـال ۲۰۳۰ در تولید و فرآوری این فلز حرف اول را خواهد زد.

پیش‌بینی تولید سولفات منگنز بر اساس منطقه جغرافیایی

با این حال به نظر می‌رسـد به دلیل پیچیدگی‌ها پیرامون فرایند تولید منگنز و رشد قابل توجه تقاضا برای آن، ممکن اسـت منگنز نوسـانات قیمتی را در برخـی از مناطق جهان تجربه کند. علاوه‌براین، اگرچه دسترسـی به منگنز تا حـد زیادی به دلیل فراوانی آن آسـان اسـت اما تمام فراورده‌های این فلز که در حال حاضر استخراج یا تصفیه می‌شوند، مناسب به‌کارگیری در تولید باتری‌ها به عنوان مواد اولیه نیستند.

جیمـز فریزر، معـاون تجاری شـرکت «Euro Manganese» در اوایـل سـال ۲۰۲۳ در گفت‌وگوی خـود با موسسـه «Fastmarkets» بیـان کرد: سـنگ منگنز باید به حالـت محلول و ترجیحا به صورت کانسـنگ‌های کربنات‌دار باشد. در غیـر این صورت این مـاده باید حرارت ببیند تا به صورت محلول درآید. وی افزود: بیشـتر سـنگ معدن این ماده به شکل اکسید بوده و سنگ معدن کربنات نسـبت به گونه‌های دیگر بسیار کمیاب‌تر است.

کمبود دسترسـی به سـنگ معدن مناسب تنها چالشی نیست که سولفات منگنز با آن مواجه است. چالش گلوگاه‌های پالایش و فـرآوری این ماده در خـارج از چین، از جمله مهم‌ترین چالش‌های پیش روی سولفات منگنز است.مادلین تاد، مدیر بازاریابی شـرکت «Manganese Metal Company» عنوان کرد: خارج از چین، کشـورهای بسیار کمی در تولید سـولفات منگنز فعالیـت دارند و در حال حاضر تنها یک کشـور سـولفات منگنـز به منظور استفاده در باتری‌ها تولید می‌کند. داده‌های انجمن بین‌المللی انرژی در گزارش اخیر خود در مورد مواد اولیه حیاتی نشـان می‌دهد که حدود ۹۷ درصد از سـولفات منگنز مورد استفاده در باتری‌ها در چین تولید می‌شود.

روش‌های تولید منگنز

بـا در نظر گرفتن چالش گلوگاه‌های بالقوه تولید منگنز، مشارکت‌کنندگان بازار بر روش‌های متعدد تولید که در دسـترس تولیدکننـدگان قرار دارند، تاکید کردند. از سـنگ معدن منگنـز و فلز منگنز می‌توان بـه عنوان ماده اولیـه در تولید فلز منگنز استفاده کرد. با این حال، هر یک نیاز به رویکردهای متفاوتـی در تولید دارند. بر همین اسـاس در یک روش تولید، منگنز موجود در سـنگ معدن شسته شـده و تصفیه می‌شود. سپس در کریستال‌هایی با خلوص بالا متبلور شده و در نهایت در فرایند تولید سولفات منگنز استفاده می‌شود.

وی افزود: در روش دیگر، سنگ معدن در فرایند الکتروویننیـگ (احیـای الکتریکی) کـه در آن از الکترولیـز برای اسـتخراج فلز از محلول شسـته و تصفیه‌شـده به‌کار می‌رود، اسـتفاده می‌شود و بعد از آن این ماده بـه یک تولیدکننده ماده واسـطه تحویل داده می‌شـود و این تولیدکننـده آن را در اسـید سـولفوریک حل می‌کند. در ایـن روش به جای استفاده از سنگ معدن منگنز، تولیدکنندگان سـولفات می‌توانند از فلـز منگنز اسـتفاده کنند. تولیدکنندگان سـولفات می‌توانند فلز منگنز را در اسید سولفوریک حل کنند تا سولفات منگنز تولید شـده و سـپس متبلور شـود. در این روش تولید، فرآوری کمتری صورت می‌گیـرد و منگنز خلوص بالاتری دارد.

بـا این حال، اسـتفاده از هـر دو روش به عنوان فرایندی موثر در تولید سـولفات منگنز اثبات شده اسـت. مدیر بازاریابـی شـرکت «Manganese Metal Company» معتقد اسـت با گسـترش بازار منگنز، انتخاب مواد اولیه برای مصرف‌کنندگانی کـه بر نتیجه نهایی و تولید ایـن ماده توجه دارند، اهمیت نخواهد داشت. تاد با اشاره به یکسان بودن کیفیـت منگنز در هـر دو روش تولید، مطرح کرد: مسـئله انتخـاب مواد اولیـه چنـدان نگران‌کننده نخواهد بود. در واقع مسـئله مهم در این دو روش، تولید متبلور شدن منگنز است.

گفتنی اسـت که فرایند تولیـد فلز به عنوان یک محصول میانی می‌توانـد به تصفیه این ماده کمک کند. در عین حـال، برخـی تولیدکنندگان حذف مرحلـه الکترووینینگ در روش اول را برای کاهش هزینه‌های برق ترجیح می‌دهند.

با این حال، این کار اغلب منجر به کاهش خلوص منگنز می‌شـود. به علاوه هر گونـه صرفه‌جویی در هزینه‌های برق بر هزینه‌های اضافی شناسـاگرهای دیگـر مورد نیاز برای دسـتیابی بـه میزان خلوص مطلـوب تاثیر می‌گذارد. به گفتـه فریزر، تولید فلز منگنـز به عنـوان یک محصول میانـی، فرصتی را برای تطبیق‌پذیری بیشـتر بـرای محصولات مورد اسـتفاده مصرف‌کننـدگان نهایی فراهـم می‌کند؛ چراکه صنعت باتری و نیازهای مصرف‌کنندگان در گـذر زمان تغییر می‌کند. این امـر به ویژه با توجه بـه رویکردهـای در حال تکامـل در صنعت باتری ارزشـمند تلقی می‌شـود. اگرچه سـولفات منگنز بیشـترین تقاضا را در میان تولیدکنندگان دارد اما اشـکال مختلف منگنز مانند فلز، اکسید، کربنات و یا حتـی نیترات هم متقاضیان خاص خود را دارند. وی تاکید کرد: تولید سـولفات منگنز این امکان را فراهم می‌کند که فرایند بازیابی بر روند تحویل این محصولات منطبق شود.

مشکلات پیرامون ماده سلنیوم

اگرچه از فلز منگنز در تولید سـولفات اسـتفاده می‌شـود امـا نگرانی‌هـای قابل توجهـی در مورد ریسـک‌های بالقوه سـلنیوم و اثـرات آن بر تولید سـولفات وجود دارد. گفتنی است از سلنیوم اغلب در تولیـد فلز منگنز بـه منظور کاهش مصرف برق و هزینه‌هـای عملیاتی اسـتفاده می‌شـود. همانند دیگر مواد اولیه و همچنین منگنز، تولید و فرآوری سـلنیوم در کشور چین متمرکز است. برخی منابع مطلـع اعلام کردند که محصولات سـولفات منگنز حاوی سـلنیوم، اغلـب در بازار کشـورهای غربی متقاضی ندارند. سـلنیوم یک ماده بسـیار سـمی اسـت که هنگام محلول شـدن بویی مشابه سیر از آن منتشر می‌شود.

مدیر بازاریابی شرکت «Manganese Metal Company» در ایـن رابطـه تصریح کـرد: برای تولیـد منگنز ورقه‌ای با خلـوص ۹۹/۷ درصد باید ماده سلنیوم از آن جدا شود. با این حال، جداسازی سلنیوم فرایندی بسیار دشـوار است و اگر این کار انجام نشـود، خطراتی را به همراه خواهد داشـت. فریـزر در ادامه بر این مسـئله تاکیـد کرد که اگر از سـولفات منگنـز برای تولید باتـری خودروهای الکتریکی اسـتفاده شود، حتی مقادیر بسیار کم آن می‌تواند مشکلات فنی و ایمنی قابل‌تو جهی مانند اتصال کوتاه ایجاد کند.

در همین رابطه شرکت «Euro Manganese» به دنبـال تولید فلز بدون سـلنیوم در واحد تولید «Chvaletice» خـود در جمهوری چک اسـت. گزارش‌هایی وجـود دارد مبنی بـر اینکه برخی از مصرف‌کنندگان سـولفات منگنـز، از مصرف مواد حاوی سلنیوم برای تولید باتری‌ها در ابعاد کوچک اسـتقبال می‌کنند اما تعداد آن‌ها زیاد نیسـت. هر فرآورده منگنزی حاوی سـلنیوم نیاز به یک مرحله فرآوری اضافی برای حذف سلنیوم دارد و بعد از آن در یک واحد با برچسب ضایعات خطرناک نگهداری می‌شود که این امر موجب افزایش هزینه‌های تولید خواهد شد.

منگنز ورقه‌ای، روش غالب تولید سولفات منگنز اسـت اما مشـکلات مربوط به اسـتفاده از سلنیوم باعث شـده است برخی به اسـتفاده از فلز یا سنگ معـدن منگنز به عنوان ماده اولیـه روی آورند. تاد خاطرنشـان کـرد: اسـتفاده از روش غالب منگنز ورقه‌ای به منظور محلول کردن و متبلور سـاختن منگنز انجام می‌شـود اما همیشـه فرایند فرآوری آن به درسـتی انجام نمی‌پذیـرد. در حال حاضر از سـنگ معدن به عنوان روش اصلی تولید سولفات به دلیل هزینه کمتر آن اسـتفاده می‌شود. با توجه بـه اینکه مصرف فـولاد همچنان بخـش عمده‌ای از حجـم تقاضای کلـی برای این ماده را تشـکیل می‌دهد، قیمت منگنـز ورقه‌ای تا حد زیادی تحت تاثیـر چنین تحولاتـی قرار نمی‌گیـرد. در عوض، نوسـانات قیمت فلز منگنز، معمـولا با عوامل روند عرضه مرتبط است.

لازم به ذکر اسـت که قیمت منگنز در نیمه دوم سـال ۲۰۲۱، بـه طور قابل توجهـی افزایش یافت و به بالاترین میزان خود رسـید. ارزیابی موسسـه «Fastmarkets» برای قیمـت منگنز با خلوص ۹۹/۷ درصـد منگنز الکترولیتی ورقه‌ای، با شـرط تحویل محصول بر روی عرشه کشتی در بنادر چین با تقبل هزینه ارسال محصول توسط فروشنده در ۲۹ اکتبـر ۲۰۲۱، رقم هفت هزار تـا هفت هزار و ۱۵۰ دلار در هـر تن را نشـان داد. قیمت این ماده بـا ۱۸۷/۳ درصد افزایش، به حدود دو هزار و ۴۵۰ تـا دو هزار و ۵۲۰ دلار در هر تن در روز هفتم می ۲۰۲۱ رسید.

ایـن افزایش قیمت به دلیـل نگرانی‌های مرتبط با رونـد عرضـه و کاهش مقـدار تولیـد در میان مراکـز اصلی تولیـد برای کمک بـه تحقق اهداف زیسـت‌محیطی اتفاق افتاد. از سوی دیگر، نوسانات قیمـت منگنز ورقه‌ای به شـدت قیمت سـولفات منگنـز را تحـت تاثیر قرار داد. در سـال ۲۰۲۲، با کاهش قیمت منگنز ورقه‌ای، قیمت سولفات منگنز تا حد زیادی به موازات آن افزایش یافت. در روز ۱۷ مارس ۲۰۲۲، در اولیـن روز ارزیابی قیمت‌گذاری موسسـه «Fastmarkets» برای سولفات منگنز بـا غلظت حداقل ۳۲ درصد منگنز، مورد اسـتفاده در تولیـد باتری، با شـرط تحویـل درب کارخانه تولیدکننده در چیـن، رقم ۹ هزار تا ۱۰ هزار یوان در هر کیلوگرم را نشـان داد. یک سال بعد، در روز ۱۶ مارس ۲۰۲۲، قیمت این ماده با ۳۶/۳۲ درصد کاهش، به پنـج هزار و ۸۰۰ تا ۶ هزار و ۳۰۰ یوان در هر کیلوگرم رسید.

همچنین از روز ۱۸ مـارس ۲۰۲۲ تا ۱۷ مارس ۲۰۲۳، قیمت منگنز با خلوص ۹۹/۷ درصد منگنز الکترولیتی ورقه‌ای با شرط تحویل محصول بر روی عرشه کشـتی در بنادر چین با تقبل هزینه ارسال محصول توسط فروشنده با کاهش ۴۲ درصدی، از سـه هـزار و ۵۰۰ تا چهار هـزار دلار در هر تن، به دو هـزار و ۱۵۰ تا دو هـزار و ۲۰۰ دلار در هر تن کاهش یافت.

دلیل افزایش صادرات فولاد چین

صادرات فولاد چین در دو ماه اول سـال ۲۰۲۴ روند صعودی خود را حفظ کرد. داده های گمرک چین که توسط بیگ مینت گردآوری شده است، نشـان می دهد که حجم انباشته شده در ماه فوریه تا ژانویه با ۳۰ درصد افزایش به نزدیک به ۱۶ میلیون تن در مقابل ۱۲ میلیون تن که در همین دو ماه مشـاهده شد، افزایش یافت.

با این حال در بحبوحه مشـکلات نقدینگی و با تمرکز بر مواد داخلی و کاهش تقاضای جهانی، حجم در ماه فوریه با ۱۸ درصد کاهش به ۷٫۱۷ میلیون تن در مقابل ۸٫۷۴ میلیون تن در ژانویه رسید. جالب اسـت بدانید که چند کشور واردکننده کلیدی، از جمله ویتنام روند کاهشـی در واردات خود نشـان دادند اما در مجموع و در ژانویه روندی افزایشی را ثبت کردند.

چین بیشتر فولاد خود را به آسیای جنوب شرقی و خاورمیانه که بازارهای نزدیک و آسیب پذیر هستند صادر می کند. هر دو کشـور بیش از یک سـال اسـت که بیش از ۵۰ درصد صادرات فولاد چین را در اختیار دارند.

آسـیای جنوب شـرقی (SEA) موفق شـد بـا وجود کاهش ۱۸ درصدی حجم واردات از سـوی واردکنندگان کلیدی مانند ویتنـام، اندونزی، مالزی و غیـره، جایگاه اول خود را حفظ کند. در ژانویه تا فوریه ۲۰۲۴، صادرات به آسـیای جنوب شرقی ۳۱ درصد افزایش یافت و به ۴٫۳۴ میلیون تن (۳٫۳۲ میلیون تن در مدت مشابه در سال ۲۳) رسید.

ویتنـام با تقریبا ۱٫۸۶ میلیون تـن بزرگترین واردکننده باقی ماند که رشـد سالانه ۱۱۷ درصدی را نشان می دهد. یک منبع اسـتدلال کرد که با وجود کاهش قیمت‌های داخلی در ویتنام، قیمت‌های ورق گرم وارداتی از چین رقابتی باقی ماندند.

با این حال، ویتنام گرمای مسائل مالی و نقدینگی و رکود کلی تقاضای جهانی را به ویژه از سوی اروپا احساس می کند که بازار کلیـدی آن برای ورق های نورد گرم اسـت. مصرف خود ویتنام در سال ۲۰۲۳، ۵ درصد کاهش یافت. بعلاوه، کارخانه های این کشور با عمده واردات ارزان از چین مواجه هستند.

سـایر مناطق جنوب شـرق آسـیا مانند اندونزی و مالزی در تلاش برای کاهش وابسـتگی به چین، در حال افزایش ظرفیت های خود و همچنین کاوش در جغرافیای جایگزین هستند.

منطقه MENA پیشنهادات چینی را جذاب می‌داند

خاورمیانه و شـمال آفریقا (MENA) که به شـدت از چین خریـد می‌کند، شـاهد کاهش ۱۹ درصدی بـود اما در مجموع صـادرات ۳۴ درصـد افزایش یافـت و بـه ۴٫۱۹ میلیون تن به نسـبت ۳٫۱۴ میلیون تن رسـید. بحران دریای سـرخ بر عرضه بـه خاورمیانه تأثیر می گذارد و تاجـران چینی پیش بینی می کننـد که هزینه حمل و نقـل و بیمه به دلیل اختلالات افزایش یابد همچنین باید در نظر داشت که خاورمیانه شاهد پروژه‌های زیرسـاختی عظیمی بوده است که به حجم عظیمی از فولاد نیاز دارند.

انتخاب طبیعی برای کشور های خاورمیانه برای واردات، چین بـود. نه به این دلیل که گزینه ارجح در بین گزینه های واردات بود، بلکه به این دلیل که هند از قیمت‌های مدنظر این کشورها خارج شد و جنگ اوکراین با چالش‌های خود مواجه است و این دو جغرافیایـی بود کـه خاورمیانه حجـم قابل‌توجهی را از آنجا تهیه کرد.

خریـداران اتحادیه اروپا در بحبوحه کاهش ارزش ارز، تجدید موجودی انبار خود را به تعویق می اندازند

اگرچه چیـن صادرکننده پـرکاری به اتحادیه اروپا نیسـت، حجـم در اینجا ۱۶ درصد کاهش یافـت و به ۰٫۵۳ میلیون تن به نسـبت ۰٫۶۳ میلیون تن رسـید. خریـداران اتحادیه اروپا به دلیـل موجودی‌های بالا و تقاضای ضعیـف مصرف‌کننده نهایی محتاطانه عمل کردند که باعث تعویق ذخیره‌سـازی مجدد شد. عـلاوه بر این، یورو در مـاه فوریه حدود ۱٫۹ درصد در برابر دلار کاهش یافت.

دلایل افزایش مداوم صادرات فولاد چین

چین علی‌رغم حفظ روند تولید فولاد خام در سـال ۲۰۲۳ به میزان ۱۰۱۹ میلیون تن، سال ۲۰۲۴ را با روند صعودی خفیفی آغاز کرد. تولید نسبت به ژانویه ۲۰۲۴ با ۱٫۶۰ درصد افزایش به تقریباً ۱۶۸ میلیون تن رسید. بهبود عملکرد برخی از بخش‌های پایین‌دسـتی از جمله تولید، زیرساخت و خودرو، تولید بالاتری را طلب کرد.

کاهش قیمت‌گذاری دستوری، خریداران را فریب می‌دهد

استراتژی قیمت‌گذاری کوتاه‌مدت چین به کاهش قیمت سایر کشورهای صادرکننده به‌ویژه هند و حفظ حجم صادرات کمک کرد. به عنوان مثال، در ژانویه ۲۰۲۴، میانگین پیشنهادات هند به ویتنام ۶۲۱ دلار در هر تن CNF هوشـی مین بود، در حالی کـه قیمت های چینی ۱۲ دلار در هر تن کمتر یعنی ۶۰۹ دلار در تـن بود. در فوریه، نرخ اسـپرد به ۱۳ دلار در هر تن افزایش یافت و پیشـنهادات هنـدی ۶۱۰ دلار در هر تن و چینی ها به ۵۹۷ دلار در هر تن رسید.

به طور مشـابه برای خاورمیانه، پیشنهادات ژانویه هند به طور متوسـط ۶۳۷ دلار در تن CNF بـود یعنی ۱۸ دلار در هر تن بالاتر از چینی ها معادل ۶۱۹ دلار در تن CNF ابوظبی است.

ماه فوریه شـاهد افزایش شکاف به ۳۱ دلار در هر تن بود زیرا قیمت چین به ۶۰۳ دلار در هر تن در برابر ۶۳۲ دلار در هر تن هندی ها کاهش یافت. این پیشـنهادات همچنان در مقایسه با قیمت معیار ورق گرم تانگشان و میلگرد به ترتیب ۵۶۸ دلار در هر تن و ۵۳۷ دلار در هر تن در ژانویه فوریه بالاتر بود.

یک منبع مشاهده کرد که خریداران خاورمیانه به دنبال مواد چینی هسـتند که به دلیل آن کارخانه های هندی تعداد کمی از بازارهای خود را از دست داده اند و این عمدتا به دلیل قیمت ها است.

انباشته شدن بازارها در آستانه سال نو قمری

کارخانه‌هـا و معامله‌گران چینی شـاهد انباشـته عظیمی از موجودی انبارهـا قبل از تعطیلات قمری بودند که با ترکیبی از تولیـد بالای فولاد خام و تقاضای پایین داخلی همراه بود. طبق گزارش انجمن آهن و فولاد چین (CISA)، موجودی شـرکت های کلیدی در اواخر فوریه ۲۰۲۴ به ۱۸ میلیون تن رسـید که در مقایسه با نزدیک به ۱۹ میلیون تن در اواسط فوریه، ۵ درصد کاهش داشـت. همچنین موجودی انبارها در اواخر فوریه ۵٫۸۲ میلیـون تن یا ۴۸ درصد در مقایسـه بـا ۱۲٫۲۰ میلیون تن در اواخر ژانویه کاهش یافته است.

عـلاوه بر این، موجودی انبارها نسـبت به ارقـام اواخر فوریه ۲۰۲۳، ۳٫۴۴ درصـد افزایش یافته اسـت. یوان چین (RMB) حدود ۵ درصد نسـبت به دلار کاهـش یافت و به طور میانگین در دو ماه اول ۷٫۱۶ در مقایسـه با ۶٫۸۲ در مدت مشـابه سـال گذشته بود. تضعیف یوان به معنای درآمدهای ارزی بیشتر برای کارخانه‌ها و صادرکنندگان است.

چشم انداز

موجـودی در کارخانه‌های کلیدی در هفته اول مارس شـاهد افزایش رشـد بود و بنابراین، وزن موجودی ها بر حاشـیه سود فولاد تأثیر می گذارد و منجر به کاهش تولید در کوتاه مدت می شود. مجموعه ای از اقدامات در تلاش است تا رکود بخش املاک را کاهش دهد، اما یک چرخش شدید رو به بهبود در سال جاری بعید اسـت. بنابراین، صادرات ممکن است روند خود را در کوتاه مدت تا میان مدت حفظ کند.

برمدار جهان

نیکل کم‌کربن در کانون توجه فعالان بازار

معرفی سیستم جدید ارزیابی پریمیوم بریکیت نیکل از سوی موسسـه «Fastmarkets»، اختلاف قیمت این محصول در بازارهای منطقه‌ای را آشکارتر کرد. با توجه به مشوق‌های ارائه شـده برخی کشـورها همچون آمریکا و اتحادیه اروپا، آینده روشنی برای بازار نیکل کم‌کربن پیش‌بینی می‌شود.

این موسسـه پـس از مدت‌ها انتظـار فعالان بـازار نیکل، سیستم ارزیابی پریمیوم بریکت نیکل کم‌کربن با شرط تحویل محموله‌ها در بنادر اصلی جهان و تقبل هزینه ارسـال توسط خریدار (cif) را راه‌اندازی کرد.

توجه و تقاضا برای شفافیت بازار نیکل کم‌کربن در ماه‌های اخیر در بحبوحه یک دوره ثبت قیمت‌های پایین در بازار این فلز، به طـور قابل‌توجهی افزایش را تجربه کرد؛ چراکه عرضه گسـترده نیکل با خلوص کمتر از ۹۹/۸ درصد (نیکل کلاس ۲) با قیمت پایین‌تر از مبدا اندونزی، وضعیت بازار را به سمت روند نزولی سوق داد.

تصمیم بـورس فلزات لندن برای پذیـرش برندهای جدید تولیدکننده نیکل در انبارهای خود به منظور افزایش نقدینگی در بـورس، نگرانی برخی از فعالان بازار را برانگیخت؛ تا جایی که شرکت «BHP» از بورس مذکور درخواست کرد تا تعریف خود از «تامین منابع پایدار مسئولانه» را تغییر دهد.

موسسه «Fastmarkets» پریمیوم بریکت نیکل کم‌کربن با شرط تحویل محموله‌ها در بنادر اصلی جهان و تقبل هزینه ارسال توسط خریدار (cif) را ۳۰۰ تا ۸۸۰ دلار در هر تن در روز چهارشـنبه یک می ۲۰۲۴ ارزیابی کـرد. ارزیابی صورت گرفته از گسترش اختلاف قیمت‌های منطقه‌ای این محصول در بـازار حکایـت دارد که به طـور کلی، با سیسـتم تعیین پریمیوم بریکـت نیکل در اروپا و آمریکای شـمالی مطابقت داشته و قابل مقایسه است.

در همیـن راسـتا، موسسـه «Fastmarkets» پریمیوم بریکت نیکل با شـرط تحویل محمولـه در بندر روتردام را در روز سه‌شـنبه ۳۰ آوریـل ۲۰۲۴، حدود ۱۰۰ تا ۳۰۰ دلار در هـر تن ارزیابی کرد که نسـبت به ارزیابـی قبلی تغییری در آن مشاهده نشد. علاوه‌براین، موسسه مذکور پریمیوم بریکت نیکل با شـرط تحویل محمولـه درب کارخانه تولیدکننده در ایالت‌های غرب میانه آمریکا را حدود ۴۰ تا ۴۵ سـنت در هر پوند در روز سه‌شنبه ۳۰ آوریل ۲۰۲۴ اعلام کرد.

بـا این وجود به نظر می‌رسـد پریمیوم بـازار بریکت نیکل کم‌کربن در وضعیت نوسـانی قرار داشـت؛ چراکـه برخی از مصرف‌کنندگان نسبت به پرداخت پریمیوم برای این محصول ابـراز رضایـت کردند. با این حـال، برخی دیگـر در رابطه با پرداخت چنین پریمیومی تردید داشتند.

یکی از تولیدکننـدگان نیکل در همین خصوص بیان کرد: تمایـل به اسـتفاده از نیکل کم‌کربن افزایش یافته اسـت. به همین دلیل تعیین پریمیـوم یک اقدامی اجتناب‌ناپذیر تلقی می‌شـود کـه در حـال حاضر این مشـئله چندان از سـوی فعالان بازار جدی گرفته نشـده اسـت. به گفته وی، بعضی از مصرف‌کننـدگان تقاضای نیکل کم‌کربـن از برندهایی خاص دارند و به همیـن دلیل مولفه قیمت‌گـذاری نیکل کم‌کربن اهمیت پیدا خواهد کرد. وی در ادامه عنوان کرد: سوالی که در شرایط فعالی مطرح می‌شود، این است که آیا مصرف‌کنندگان حاضر به پرداخت پریمیوم برای هر نیکل کم‌کربنی هسـتند یا تنها چنین هزینه‌ای را برای برخی برندهای خاص پرداخت می‌کنند؟ یکی از معامله‌گران بازار در همین رابطه مطرح کرد: هیچ مصرف‌کننده‌ای به خرید نیکل کم‌کربن آن‌هم به شـرط پرداخت هزینه بیشـتر توجهی ندارد. این در حالی اسـت که شـماری از مصرف‌کنندگان در اروپـا، از خرید نیکل کم‌کربن تولید کشور اندونزی ابراز رضایت می‌کنند.

یکـی از مصرف‌کنندگان تاکید کـرد: دلیلی برای پرداخت پریمیـوم بـرای خرید نیکل کم‌کربن نیسـت زیـرا در حال حاضـر امکان خرید بعضی از برندهای این محصول از بازار که پریمیومی هم برای آن‌ها تعیین نشده، وجود دارد.

به نظر می‌رسـد وضعیت بازار نیکل در روز چهارشـنبه اول مـی ۲۰۲۴ با توجه با کاهش پریمیوم نیکل کم‌کربن، روندی نوسانی را تجربه کرد. بر همین اساس، بسیاری از معامله‌گران بر اهمیت افزایش شـفافیت در بازار و به‌کارگیری شـیوه‌های تامین منابع پایدار تاکیـد کردند. با این وجود، هنوز جزئیات خاصی از اجرای طرح «European Battery Passport initiative» ارائه نشـده است. همچنین، در حال حاضر تنها فرونیکل و چدن نیکل (NPI) در طرح مکانیزم تعدیل میزان کربن تولیدی در اتحادیه اروپا (CBAM) گنجانده شده‌اند.

برخلاف سیسـتم ارزیابـی پریمیوم نیـکل کم‌کربن که به صورت تک بعدی است، سیسـتم ارزیابی آلومینیوم کم‌کربن موسسه مذکور با در نظر گرفتن اختلاف قیمت‌های آلیاژهای مختلف به ویـژه آلومینیوم آلیاژی «P۱۰۲۰A» و با شـرط پرداخت عوارض گمرکی در بندر روتردام عمل می‌کند.

لازم به ذکر اسـت که اختلاف قیمـت آلیاژهای آلومینیوم کم‌کربن که با اسـتفاده از سیستم ارزیابی آلومینیوم کم‌کربن موسسـه «Fastmarkets» از زمان راه‌اندازی آن در سـال ۲۰۲۱ تعیین شـده بود، صفر دلار در هر تن اعلام شد. با این حال، با گذشـت زمان این اختلاف قیمت‌هـا به مرور پدیدار شـدند. در همین راسـتا، آخرین ارزیابی موسسـه مذکور از اختلاف قیمـت آلومینیوم کم‌کربن آلیـاژی «P۱۰۲۰A» با شرط تحویل در بنادر اصلی اروپا، رقمی حدود ۱۰ تا ۲۵ دلار در هر تن را در روز پنجم آوریل ۲۰۲۴ نشان داد که حاکی از افزایش ۳ تا ۸ درصدی است. علاوه‌براین، پریمیوم آلومینیوم کم‌کربـن آلیاژی «P۱۰۲۰A» با شـرط پرداخت تعرفه‌های گمرکی و تحویل محموله در بندر روتردام، رقمی حدود ۳۰۵ تا ۳۲۵ دلار در هر تن در روز ۳۰ آوریل ۲۰۲۴ ارزیابی شد. به نظر می‌رسـد اگر روند صعودی بر بازار حاکم شود، بازار نیکل کم‌کربن به مرور زمان سرنوشتی مشابه خواهد داشت.

در حـال حاضـر، نیکل کم‌کربن همچنـان در کانون توجه فعالان بازار و مصرف‌کنندگان قرار دارد. پس از درخواست‌های فعالان صنعت نیکل برای شفاف‌سـازی در رابطه با بازار نیکل کم‌کربن، بورس فلزات لندن با اشـاره به نگرانی‌ها در خصوص گستره بازار این محصول سبز و فقدان تعاریف روشن در روند معاملاتـی آن، موضع خود را اعلام کـرد. بورس فلزات لندن اخیرا اعلام کرد که با اسـتفاده از پلتفرم «MetalsHub»، داده‌هـای مربوط به نیـکل کم‌کربن برای اروپا را بر اسـاس نقدینگی به ثبت رسـیده در پلتفرم معاملاتی مذکور منتشـر خواهـد نمود. با ایـن وجود، به نظر می‌رسـد اگرچه در حال حاضـر نیکل کم‌کربن در کانون توجه قـرار دارد اما این بازار هنـوز در ابتـدای راه خود بوده و به وضـح می‌توان فضا برای تکامل آن را مشاهده کرد.

روزگار معدن
دوشنبه
۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۳ • ۴ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۱۳ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۰۳

یادداشت

تصمیمات دولت برای صنعت روی گران تمام می‌شود

جلال عبداللهی
فعال صنعتی

ایران در حال حاضر یکی از مهم‌ترین تولیدکنندگان روی در خاورمیانه محسوب می‌شود و با توجه به ظرفیت‌های ایجاد شده در کشور، این صنعت صادرات‌محور است؛ با این وجود، شاهد هستیم که در سال جاری میزان صادرات روی از لحاظ وزنی و ارزشی نسبت به سال گذشته کاهش یافته است زیرا در صورت صادرات محصولات، تولیدکنندگان امکان بازیابی منابع مالی صرف شده را ندارند و متضرر می‌شوند. علت این امر را می‌توان به تصمیمات غیرکارشناسی دولت، مانع‌تراشی در مسیر صادرات و عدم بازبینی و اصلاح قوانین وضع شده نسبت داد. در این شرایط علی‌رغم اعتراض تولیدکنندگان به چالش‌های صنعت روی و پیش‌بینی آن‌ها مبنی بر افزایش قیمت خاک معدنی در صورت عرضه در بورس کالا و افزایش رقابت میان خریداران، دولت نسبت به تغییر رویکردهای خود اقدام نمی‌کند. به همین دلیل، شاخص‌های عملکردی صنعت روی در وضعیت نامطلوبی قرار دارند و زنگ خطر تعطیلی واحدهای تولیدی به صدا در آمده است. از جمله موانعی که اکنون در مقابل توسعه صنعت روی کشور قرار دارد می‌توان به اخذ عوارض صادراتی، اخذ مالیات علی‌الحساب صادرات، ضریب تعرفه گاز واحدهای صنعتی بر اساس ۳۰ درصد قیمت گاز مصرفی خوراک پتروشیمی، انحصار تعیین قیمت خاک معدنی، عرضه ارز حاصل از صادرات در سامانه نیما، عدم تخصیص ارز دولتی به تولیدکنندگان و اختلاف چشمگیر نرخ ارز آزاد و نرخ ارز دولتی اشاره کرد. تولیدکنندگان و انجمن‌های صنفی مختلف در صنعت روی، بارها به این موضوع اشاره کرده‌اند که فروش محصولات بر اساس قیمت‌های جهانی صورت می‌گیرد و تعیین قیمت‌های دستوری برای خاک معدنی و افزایش هزینه‌های تولید، معضل جدی برای آن‌ها محسوب می‌شود؛ ضمن اینکه فلز روی برخلاف سایر فلزات (مس، آلومینیوم و آهن) در کشور دارای حباب قیمتی نیست و حتی زیر قیمت‌های جهانی در بورس کالای ایران به فروش می‌رسد، در حالی که قیمت آن در بازار جهانی بالاتر از قیمت آلومینیوم است. به عنوان مثال اگر قیمت جهانی آلومینیوم دو هزار و ۲۰۰ دلار باشد، قیمت جهانی روی دو هزار و ۵۰۰ دلار است اما در بورس کالا قیمت پایه آلومینیوم ۱۳۰ تا ۱۵۰ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم و قیمت پایه روی ۹۰ تا ۱۰۵ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم تعیین می‌شود. متاسفانه دولت برای جبران خسارات مالی صنایع مصرف‌کننده که سایر فلزات را با قیمت‌های بالاتری خریداری کرده‌اند، صنعت روی را مورد هدف قرار داده است و شرایط فعالان این صنعت روزبه‌روز بغرنج‌تر می‌شود. با توجه به اینکه باید نحوه عرضه شمش روی در بورس کالا شفاف باشد، انجمن سرب و روی ایران به دلیل افزایش کاذب تقاضای این فلز در تالار صنعتی مذکور، بارها از مسئولان درخواست کرده است تا اطلاعات خریداران را در اختیار آن قرار دهد اما هر بار از این موضوع امتناع می‌ورزند

با توجه به حجم پایین عرضه و قیمت خاک سولفیدی، حاشیه سود ناچیز صنعت روی و هزینه بالای خرید تکنولوژی‌های جدید، بخش خصوصی امکان سرمایه‌گذاری و فعالیت در این زمینه را ندارد. البته باید توجه داشت که این تکنولوژی‌ها در مقیاس تجاری و صنعتی راه‌اندازی نشده‌اند و نتایج فعالیت طرح‌های پایلوت نیز به صورت کامل قابل اتکا نبوده و با خطاهایی همراه است. گفتنی است که در صورت تامین منابع مالی، انجام این کار هنوز دارای صرفه اقتصادی نیست زیرا بعد از گذشت سه تا پنج سال سرمایه صرف شده باید به سرمایه‌گذار بازگردد که با توجه به چالش‌های موجود، این امر محال به نظر می‌رسد. در نتیجه زمانی که منابع اکسیدی محدود شود و واحدهای تولیدی دانش لازم برای استفاده از خاک سولفیدی را نداشته باشند، راهی جز جذب سرمایه‌گذار خارجی وجود ندارد اما این کار باعث می‌شود که ارزش‌آفرینی زیادی برای کشور به ارمغان نیاید. به همین دلیل دولت باید این امکان را فراهم کند تا حاشیه صنعت روی افزایش یابد و این صنعت در زمینه‌های مختلف به خصوص تحقیق و توسعه رشد پیدا کند؛ در این صورت تولیدکنندگان می‌توانند زمینه تولید شمش روی از منابع سولفیدی در کشور را به شکلی مقرون به صرفه به وجود آورند. در حال حاضر صادرات ۱۰۰ درصدی محصولات و ارزآوری برای کشور، ارتقای دانش و مهارت نیروی انسانی، اشتغال‌زایی و افزایش تعداد کارکنان از ۴۰ نفر به بیش از ۱۰۰ نفر، توسعه بازارهای هدف و همکاری مستقیم با مشتریان خارجی اهدافی است که ما در شرکت امین صنعت پویا به دنبال تحقق آن‌ها هستیم. به طور کلی چشم‌انداز و اهدافی که فعالان صنعت روی در نظر داشتند، بسیار شفاف و قابل دستیابی بود و امکان ارزش‌آفرینی زیادی برای کشور حتی در شرایط تحریمی وجود داشت زیرا شرکت‌های بخش خصوصی به ویژه شرکت‌های کوچک‌مقیاس بسیار چابک هستند و برخلاف واحدهای دولتی، به راحتی از حصار تحریم‌ها عبور می‌کنند و آن‌ها را دور می‌زنند؛ البته به دلیل دیدگاه نادرست دولت به صنعت روی و وضع قوانین بر اساس شیوه‌های مدیریتی دولتی سایر صنایع (فولاد و مس)، از این فرصت به نحو مناسب استفاده نشد. به عنوان مثال در سال‌های گذشته، کارشناسان بانک مرکزی بر این باور بودند که صادرکنندگان شمش روی سرمایه خود را در خارج از کشور در بخش املاک و مستغلات سرمایه‌گذاری می‌کنند؛ در حالی که این موضوع صحت ندارد و این سرمایه باید به روند مالی شرکت برای ادامه فعالیت آن بازگردد زیرا واحدهای خصوصی برخلاف شرکت‌های دولتی از منابع مالی زیادی برخوردار نیستند و با محدود شدن سرمایه، به سرعت در معرض خطر قرار می‌گیرند. با توجه به اینکه ۷۰ درصد صنعت روی زیر نظر بخش خصوصی اداره می‌شود، تصمیمات تاثیرگذار بر فعالیت این صنعت باید متفاوت از سایر صنایع دولتی گرفته شود. لازم به ذکر است که در صورت بهبود شرایط و آماده‌سازی زیرساخت‌های مورد نیاز توسط دولت، صنعت روی همچنان پتانسیل بالایی برای رشد دارد و تولیدکنندگان بخش خصوصی می‌توانند با انگیزه بیشتری در مسیر موفقیت قدم بردارند.

سه ترمز صادراتی فولاد

معاون اجرایی و هماهنگی انجمن فولاد ایران با تشریح سه ترمز صادراتی فولاد، تصریح کرد: معافیت مالیاتی صادرات لغو شده و این موضوع، به ضرر توسعه صادرات است، معافیت‌های مالیاتی که در دو سه سال اخیر لغو شده باید به مشوق‌های صادراتی برگردد.

وحید یعقوبی، معاون اجرایی و هماهنگی انجمن فولاد ایران در مورد چالش‌های فعلی صادرات فولاد گفت: سه ترمز صادراتی برای فولاد ایران گذاشته شده که اگر این موارد برداشته شود، سایر مسائل قابل حل است.

یعقوبی توضیح داد: بازگشت ارز صادرات فولاد به نرخ نیما است، به دلیل این که تفاوت بسیار زیادی میان نرخ نیما با نرخ ارز آزاد وجود دارد، نمی‌شود تولید با ارز نزدیک به بازار آزاد باشد، اما صادرات با ارز نیمایی، در چنین شرایطی تولیدکننده تحت فشار قرار می‌گیرد و توان و انگیزه صادرات کاهش پیدا می‌کند.

وی افزود: دومین مسئله بحث عوارض صادراتی است، قرار بود که ۵۵ میلیون تن فولاد تولید کنیم و ۲۰ میلیون تن از آن را صادر کنیم، اما به صادرات ۱۲ میلیون تن رسیده‌ایم و ۸ میلیون تن از برنامه عقب هستیم. در چنین وضعیتی باید سیاست‌های توسعه صادرات را دنبال کنیم نه محدودکننده صادرات مانند عوارض صادراتی در دستور کار قرار گیرد.

معاون اجرایی و هماهنگی انجمن فولاد ایران ادامه داد: مورد سوم هم لغو معافیت مالیاتی صادرات است که به ضرر توسعه صادرات است، معافیت‌های مالیاتی که در دو سه سال اخیر لغو شده باید به مشوق‌های صادراتی برگردد.

یعقوبی در مورد انتقادهایی که در مورد آب‌بری صنعت فولاد وجود دارد نیز گفت: صنعت فولاد یک دهم درصد آب کشور را مصرف می کند و این میزان در معادلات آبی کشور رقم ناچیزی است. حتی اگر صنعت فولاد این میزان را مصرف نکند، در کل وضعیت آبی کشور تغییر خاصی حاصل نمی‌شود.

معاون اجرایی و هماهنگی انجمن فولاد ایران تصریح کرد: صنعت فولاد نه تنها مصرف آب را خیلی کم کرده که برای کشور آب هم تولید می‌کند؛ با سرمایه‌گذاری فولادی‌ها آب از خلیج فارس شیرین می‌شود و به استان‌های کرمان و یزد رسیده و به‌زودی به اصفهان و سایر استان‌های مرکزی خواهد رسید. این اقدام نه تنها برای صنعت فولاد که برای سایر صنایع و کل آن منطقه آبادانی می‌آورد.

یعقوبی در پایان گفت: مردم و دولت باید به نقش ویژه صنعت فولاد در تولید و تامین آب کشور توجه کنند، این صنعت در حال کمک به تولید آب است.

یک فعال صنعتی مطرح کرد:

تکنولوژی، شاهرگ حیاتی تولید

گروه خبر

قائم مقام شرکت آلومینیوم مازندران، تولیدکننده پروفیل آلومینیومی گفت: امروزه با توجه به صنعتی شدن فرایندها، پروفیل آلومینیومی یکی از محصولات پرکاربرد محسوب می‌شود که در اکثر صنایع مورد استفاده قرار می‌گیرد. به همین دلیل تقاضای این محصول استراتژیک در حال افزایش است و تولیدکنندگان پروفیل آلومینیومی باید همگام با این رشد، سرعت تولید و کیفیت پروفیل‌ها را ارتقا دهند؛ این مهم زمانی محقق خواهد شد که خطوط تولید به‌روزرسانی شده و ماشین‌آلات پیشرفته به‌کار گرفته شوند. منوچهر نوایی در گفت‌وگو با پایگاه خبری و تحلیلی فلزات‌آنلاین در خصوص شرایط بازار مصرف پروفیل آلومینیومی و تقاضای مشتریان در سال ۱۴۰۲، بیان کرد: در ابتدا باید به این نکته اشاره کنم که بخش عمده‌ای از محصولات تولیدی ما در صنعت ساختمان‌سازی استفاده می‌شوند اما پروفیل‌های صنعتی و پروفیل‌هایی که در صنایع مختلف از جمله پزشکی، لوازم خانگی، فروشگاهی و... کاربرد دارند، بنا به سفارش مشتری تولید و به فروش می‌رسانیم. با توجه به رکود دو سال گذشته در بخش ساخت‌وساز، بازار مصرف پروفیل نیز تحت تاثیر قرار گرفت که امیدواریم در سال جاری این شرایط بهبود یابد. علاوه‌براین، در سال گذشته به دلیل افزایش نرخ ارز و نوسان قیمت آلومینیوم در بازارهای جهانی، شاهد افزایش قیمت محصولات نسبت به سال قبل از آن بودیم که این موضوع منجر به کاهش توان خرید مشتریان شد. البته این مسئله به این معنی نیست که با افت شاخص‌های عملکردی در سال ۱۴۰۲ مواجه شدیم زیرا میزان تقاضا در بازارهای خارجی مناسب‌تر از بازارهای داخلی بود و با توجه به انجام اقداماتی گسترده در مبحث برندینگ، در زمینه صادرات موفق عمل کردیم. در این میان باید به نکته مهمی اشاره کنم که میزان فروش داخلی شرکت در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال‌های گذشته کاهشی نبوده است و فقط نتوانستیم به آن میزان از رشدی که در این زمینه هدف‌گذاری کرده بودیم، دست یابیم. به طوری که در سال گذشته میانگین فروش مجموعه، ماهانه به بیش از ۶۰۰ تن می‌رسید اما پیش‌بینی ما بیشتر از این مقدار بود که محقق نشد.

وی در رابطه با اقدامات شرکت آلومینیوم مازندران در مبحث برندینگ و برندسازی مجموعه، عنوان کرد: ما برای ارتقای سطح برندینگ با حضور در همایش‌ها و نمایشگاه‌های مختلف، تبلیغات و... اقدامات قابل‌توجهی را انجام داده‌ایم. البته باید توجه داشت که برند آلومینیوم مازندران یکی از برندهای مطرح بازار است و این شرکت جزو قدیمی‌ترین شرکت‌های فعال در صنعت آلومینیوم کشور محسوب می‌شود. ضمن اینکه تکنولوژی اولین خط آنودایزینگ پروفیل در دهه ۵۰ توسط این مجموعه از کشور انگلستان وارد و در ایران راه‌اندازی شد و ما از سال ۱۳۵۴ تاکنون با قدرت به فعالیت خود ادامه می‌دهیم. همچنین طی چند سال اخیر، ماشین‌آلات و تجهیزاتی را وارد کرده‌ایم که در کشورهای توسعه‌یافته مورد استفاده قرار می‌گیرند؛ به همین دلیل ظرفیت تولیدی مجموعه بسیار ارتقا یافته و تکنولوژی خطوط تولید شرکت آلومینیوم مازندران، به‌روز و جدید است. انجام اقداماتی در مبحث برندینگ همواره در دستور کار شرکت قرار داشته است اما از ۱۰ سال پیش به دلیل سرعت بالای پیشرفت تکنولوژی و محبوبیت رسانه‌های اجتماعی، این موضوع اهمیت ویژه‌ای پیدا کرد؛ به همین دلیل به صورت جدی به این زمینه ورود پیدا کردیم که خوشبختانه نتایج مطلوبی هم برای ما به همراه داشت.

کیفیت، ضامن اعتبار شرکت

قائم مقام شرکت آلومینیوم مازندران با اشاره به خدمات پس از فروش این مجموعه و تضمین کیفیت محصولات تولیدی، تصریح کرد: شرکت آلومینیوم مازندران با تولید محصولات باکیفیت، موفق به اخذ استاندارد گواهی فنی صنعت ساختمان، استانداردهای بین‌المللی ایزو ۹۰۰۱، ایزو ۱۴۰۰۱، ایزو ۱۸۰۰۱ شده است. همچنین این مجموعه در اکثر استان‌های کشور دارای نمایندگی فروش بوده و کیفیت محصولات آنودایز خود را تا ۳۰ سال تضمین می‌کند. البته اگر عوامل خارجی مانند اسید یا اشیا تیز و برنده با پروفیل‌ها برخورد نداشته باشند، کیفیت محصولات آنودایز به قدری بالاست که تا سال‌های طولانی کارایی خود را حفظ خواهند کرد زیرا تاکنون بعد از گذشت چندین سال از فعالیت مجموعه، چالشی در این زمینه به وجود نیامده است. شرکت آلومینیوم مازندران بزرگ‌ترین تولیدکننده پروفیل در شمال کشور محسوب می‌شود که برند آن از اعتبار بالایی برخوردار بوده و اکثر افراد در سطح کشور با آن آشنا هستند. علاوه‌براین، محصولات خود را به کشورهای عراق، افغانستان، آذربایجان، ترکمنستان و... صادر می‌کنیم که به همین دلیل رابطه مستحکمی میان ما و مشتریان شکل گرفته و آن‌ها به کیفیت محصولات مجموعه اعتماد دارند.

نوایی در خصوص رویکردهای این مجموعه در زمینه توسعه بازارهای خارجی خود، اظهار داشت: محصولات شرکت آلومینیوم مازندران علاوه بر کشورهای همسایه به صورت محدود به کشورهای دیگری مانند گینه و غنا صادر شده‌اند اما با توجه به مسافت طولانی کشورهای آفریقایی و اروپایی نسبت به کشورهای همسایه و هزینه‌های ترابری به ویژه هزینه سوخت مصرفی برای ارسال محصولات، صادرات به مناطق دورتر چندان توجیه اقتصادی ندارد؛ به همین دلیل تمرکز ما بر رفع نیاز بازارهای داخلی و کشورهای همسایه معطوف شده است.

وی در پاسخ به این سوال که چند درصد از نیاز بازار مصرف پروفیل آلومینیومی و میزان تولید این محصول در کشور توسط شرکت آلومینیوم مازندران صورت می‌گیرد، گفت: اگرچه تعداد تولیدکنندگان پروفیل آلومینیومی در کشور مناسب است اما واحدهای بزرگی که توان تولید بالا و خطوط تولید پیشرفته‌ای دارند، محدود هستند. به همین دلیل ما به دنبال این هستیم که در سال جاری ظرفیت تولید خود را به بیش از ۸۰۰ تن در ماه ارتقا دهیم که این اقدام باعث می‌شود تا امکان رفع بخش بزرگی از نیاز بازار مصرف را داشته باشیم اما مقدار آن در استان‌های مختلف با یکدیگر متفاوت خواهد بود. در همین راستا، ظرف دو ماه آینده یکی از به‌روزترین کوره‌های «DC» در مجموعه راه‌اندازی خواهد شد که با این کار خطوط تولید شرکت تکمیل شده و می‌توانیم با خریداری شمش آلومینیوم، ریخته‌گری بیلت مورد نیاز خود را انجام دهیم؛ علاوه‌براین، در ماه آینده نیز ظرفیت خط آنودایز کارخانه به دو برابر افزایش خواهد یافت. البته در سال گذشته هم اقدامات توسعه‌ای دیگری صورت گرفت که یکی از آن‌ها خرید دستگاه جدید پرس اکستروژن با توان تولید روزانه ۲۴ تن بود.

تحولی گسترده در خطوط تولید

قائم مقام شرکت آلومینیوم مازندران با اشاره به مزایای استفاده از ماشین‌آلات به‌روز در خطوط تولید، ابراز کرد: استفاده از کوره «DC» جدید باعث می‌شود که آنالیز پروفیل‌های تولیدی مطابق با استانداردهای تعیین شده باشد و ترکیب مواد مذاب در این کوره بر عهده دستگاه «EMS» است که بدون دخالت جسم خارجی این کار را انجام می‌دهد. شایان ذکر است که ما همواره در این مجموعه سعی بر این داریم که آنالیز محصولات تولیدی خلوص بالایی داشته باشند تا پروفیل‌های باکیفیتی را در بازار عرضه کرده و به فروش برسانیم. از مزیت‌های به‌کارگیری دستگاه‌های پرس اکستروژن به‌روز می‌توان به تولید پروفیل با سرعت بالاتر و نوسان کمتر اشاره کرد. علاوه‌براین، استفاده از ماشین‌آلات پیشرفته باعث می‌شود که برخلاف گذشته، فرایندهای تولید به صورت کاملا اتوماتیک انجام شود و وابستگی به نیروی انسانی کاهش یابد. این موضوع با توجه به چالش کمبود نیروی انسانی بسیار حائز اهمیت است و از طرف دیگر سبب کاهش هزینه‌های مجموعه و بهینه‌سازی مصرف انرژی نیز می‌شود. به عنوان مثال دستگاه‌هایی با تکنولوژی جدیدتر، حدود ۲۰ تا ۳۰ درصد اتلاف انرژی کمتری نسبت به ماشین‌آلات قدیمی دارند.

نوایی در رابطه با علت تولید پروفیل‌هایی با مصارف مختلف و گستردگی سبد محصولات شرکت آلومینیوم مازندران، یادآور شد: تقاضای مشتریان و جلب رضایت آن‌ها، اهمیت بالایی برای این مجموعه داشته و دارد؛ در همین راستا برای رفع نیاز بازار مصرف، تولید محصولات مختلف و متنوع‌سازی سبد محصولات با اجرای طرح‌های توسعه‌ای و گسترش خطوط تولید در دستور کار قرار گرفت. به همین دلیل در حال حاضر شرکت آلومینیوم مازندران توانایی تولید طیف گسترده‌ای از مقاطع آلومینیومی با کاربردهای متفاوت را دارد.

وی در خصوص رویکرد این مجموعه برای به‌کارگیری نیروهای جوان و کاهش معضل بیکاری در سطح جامعه، خاطرنشان کرد: مقوله جوان‌گرایی یکی از اولویت‌های شرکت آلومینیوم مازندران محسوب می‌شود که در این زمینه اقدام به همکاری با اکثر دانشگاه‌های صنعتی استان به منظور جذب دانشجویان علاقمند به این صنعت کرده‌ایم. البته افراد تازه‌کار نیز که تخصص بالایی در این زمینه ندارند، می‌توانند در دوره‌های آموزشی مجموعه شرکت کرده و به صورت تخصصی موضوعات فنی را فرا بگیرند. در حال حاضر نزدیک به ۱۵۰ نفر در این مجموعه مشغول به کار هستند و حتی نیاز است که حدود ۵۰ نفر دیگر نیز استخدام شوند اما به دلیل عدم تمایل افراد برای کار در واحدهای صنعتی، اکثر واحدهای تولیدی در استان مازندران با چالش کمبود نیروی انسانی دست به گریبان هستند. قائم مقام شرکت آلومینیوم مازندران در پایان با اشاره به دورنمای صنعت پروفیل آلومینیوم در سال‌های آینده، خاطرنشان کرد: توسعه این صنعت به خصوص واحدهایی که پروفیل‌های ساختمانی تولید می‌کنند، در گرو رشد بخش ساخت‌وساز است. البته امیدواریم در آینده تولیدکنندگان بیشتری به سمت استفاده از ماشین‌آلات جدید و پیشرفته برای تولید محصولاتی با استانداردهای کیفی بالاتر (یا به عبارت دیگر تولید پروفیل‌هایی با کارایی بیشتر به جای محصولات اقتصادی) و بهینه‌سازی مصرف انرژی که تاثیرات مثبتی بر میزان فروش و صادرات دارند، حرکت کنند.

معاون توسعه و تکنولوژی فولاد سنگان:

فولاد سنگان تولید محور است

فولاد سنگان تولیدکننده مواد اولیه مورد نیاز فولاد مبارکه و مجری طرح‌های مختلفی است که در راستای افزایش کیفیت و تولید و توسعه زیرساخت‌ها، حفظ محیط‌زیست و مسئولیت‌های اجتماعی برنامه‌ریزی شده‌اند و محور اصلی تمام طرح‌هایش بر پایه ارتقای کیفیت و افزایش تولید است.

علی اکبر اکبری، معاون توسعه و تکنولوژی فولاد سنگان گفت: با توجه به اینکه در فولاد سنگان محور اصلی اقدامات بر پایه افزایش تولید محصول باکیفیت است اکثر پروژه‌های تعریف شده نیز در این راستا می‌باشد، تا بتوانیم روند تولید شرکت را با بهترین کیفیت در مرحله اول حفظ کنیم و در مراحل بعدی افزایش دهیم.

وی افزود: در این خصوص پروژه‌هایی تعریف شده است تا بتوان در سه بخش مختلف حفظ و افزایش کیفیت تولید فعلی، افزایش تولید در برنامه‌های بلندمدت و استراتژیک و زیرساخت‌ها، اقدامات لازم را انجام دهیم. لذا توجه به حوزه زیرساختی برای تحقق دو هدف دیگر ضروری است.

به گفته اکبری عمده پروژه‌هایی که در سال گذشته شروع شده است، در سه بخش پروژه‌های تولیدی، توسعه‌ای و زیرساختی می‌باشند.

وی در ادامه گفت: در بخش زیرساخت، با توجه به اینکه تصمیم شرکت مبنی بر افزایش ظرفیت تولید، نیازمند زیرساخت‌هایی از قبیل آب و برق و در کل انرژی هستیم. بنابراین پروژه‌هایی برای تامین آب کارخانه‌های فعلی و طرح‌های توسعه‌ای تعریف کرده‌ایم. دو پروژه عمده شامل انتقال آب از دشت کرات به طول ۵۰ کیلومتر در حال حاضر حدود ۴۵ درصد پیشرفت داشته است. اکبری افزود: پروژه دوم که هم در قالب مسئولیت‌های اجتماعی و محیط‌زیست منطقه است و هم در حوزه زیرساختی تأمین بخش از آب مورد نیاز کارخانه‌های فولاد سنگان می‌باشد، تصفیه پساب شهری شهر تایباد است که با سرمایه‌گذاری ۱۲۰۰۰ میلیارد ریالی در احال انجام است. وی اظهار داشت: جمع‌آوری فاضلاب و پساب از داخل شهر انجام می شود، و پس از تصفیه، آب به وسیله خطوط انتقال به تصفیه‌خانه منتقل می‌شود و پس از تصفیه توسط خطوط دیگری به شرکت منتقل می‌شود که امیدواریم حدود ۳۵ درصد از مصرف آب سالیانه شرکت را به این صورت تامین کنیم. معاون توسعه و تکنولوژی فولاد سنگان افزود: با توجه به محدوده جغرافیایی منطقه که در کریدور بادی ایران مخصوصا خط سنگان به سراوان، قرار دارد، پتانسیل بسیار خوبی برای تولید برق از نیروی خدادادی باد وجود دارد که با پیگیری‌های انجام گرفته، مجوزهای مربوطه نیز صادر شده است و حال حاضر بستر لازم فراهم شده است و تکنولوگ‌ها نیز انتخاب شده‌اند. اکبری اظهار داشت: ۲۰۰ میلیون یورو سرمایه‌گذاری برای این پروژه صورت پذیرفته است که منابع آن جذب، و مجوزها نیز تکمیل شده است.این پروژه بزرگ با همکاری گروه فولاد مبارکه انجام خواهد شد، چرا که پس از بهره برداری ضمن تزریق برق به شبکه سراسری که بخشی از بار شبکه رفع خواهد کرد، به نوعی درآمدزایی برای گروه فولاد مبارکه است و در مواقع پیک از همین برق تولیدی می توانیم استفاده نماییم. به گفته معاون توسعه و تکنولوژی فولاد سنگان پروژه تعریف شده بعدی در حال حاضر در حد امکان‌سنجی و بررسی است که در صورت تصمیم‌گیری پروژه دو خط کردن خطه کردن انتقال گاز به شرکت است. هرچند پروژه‌های پیش بینی شده و کنونی نیازمند مصرف گاز است اما مشکلاتی از قبیل قرار گرفتن سنگان در انتهای خط انتقال گاز وجود دارد. وی افزود: این پروژه تنها در حد تعریف است و هنوز کامل نشده و حدود ۸۰۰۰ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری نیاز دارد که امیدواریم طی ۶ ماهه اول سال جاری در صورت تصویب و رفع موانع، راه‌اندازی شود.

اکبری اظهار داشت: پروژه‌های مذکور از پروژه‌های زیر ساختی فولاد سنگان هستند که برای تامین آب و برق و به طور کلی انرژی، شرکت طرحهای توسعه‌ای به آن نیاز است. وی ادامه داد: در بخش توسعه شرکت نیز پروژه‌هایی تعریف شده که با توجه به اینکه تامین مواد اولیه فولاد مبارکه توسط فولاد سنگان انجام می شود اهمیت زیادی دارند.

وی ادامه داد؛ به دلیل وجود ناترازی در بخش تولید کنسانتره و گندله و مصرف آن، و اینکه به طور کلی در کشور با کمبود کنسانتره و گندله مواجه هستیم، مسائلی برای حال و آینده پیش‌بینی شده است و به همین دلیل پروژه افزایش زیر سقف ظرفیت گندله ۲,۵ میلیون تنی نیز در طرحهای توسعه شرکت گنجانده شد که سرمایه‌گذاری آن به حدود ۶۰ میلیون یورو می‌رسد. در حال حاضر خرید بخشی از تجهیزات در حال انجام است و حدود ۲۰ تا ۲۲ درصد پیشرفت داشته و امیدواریم تا پایان امسال این خط نیز راه‌اندازی شود.

اکبری خاطر نشان کرد: این پروژه برای فولاد سنگان یکی از افتخارات تحقیق و توسعه و" R&D" است، چرا که قریب به ۳ سال کار پژوهشی انجام گرفت و بیش از ۴۶ مدل مختلف تست بر سنگ آهن منطقه انجام شد، که ۳ تست موفقیت‌آمیز و مطابق با تحقیقات و استانداردها ثبت شد و در نهایت بر سر یک مدل جمع‌بندی نهای فنی صورت گرفت و سرمایه‌گذاری حدود ۱۰۰ هزار میلیارد ریالی انجام شد.

به گفته اکبری موضوع بعدی این است که با توجه به کاهش منابع مگنتیتی در حال استخراج، گروه مبارکه بر کار بر روی کانی‌های دیگر آهن همچون هماتیت و رده‌های پایین‌تر را شروع کرد به طوریکه کمتر شرکتی همچون مبارکه ریسک و سرمایه‌گذاری روی کانی‌های دیگر غیر از مگنتیت را می پذیرد.

اکبری افزود: علاوه بر هماتیت در بخش R&D شرکت فن آوری و نوآوری فولاد مبارکه به اتفاق فولاد سنگان به صورت مشترک بر روی کانی‌های کم مغناطیس‌تر حتی کمتر از هماتیت همچون گوتیت و سیبریت و مابقی کانی‌ها که حتی خرید و فروش نمی‌شوند کار پژوهشی انجام داده است.

وی ادامه داد: پروژه بعدی به دلیل کمبود ظرفیت بارگیری ریلی و عدم وجود پتانسیل حمل ۵ میلیون تن محصول تولیدی گندله، پروژه بارگیری کامیونی با ظرفیت ۳ و نیم میلیون تن در سال برنامه‌ریزی شده است.

به گفته اکبری بارگیری کامیونی قطعا نیاز به کامیون دارد و برای حمل بار، مشکلاتی در جاده نیز وجود دارد، لذا سرمایه‌گذاری‌هایی انجام شده و در این راستا نیز تمهیدات لازم صورت پذیرفته است .همچنین به دلیل مشکلات در حوزه حمل و نقل، سال گذشته از انتقال حدود ۱,۸ میلیون تن گندله تولیدی باز ماندیم و این امر سبب شد تا تولید مختل گردد و بخشی از سرمایه شرکت از دسترس خارج شود. معاون توسعه و تکنولوژی فولاد با اشعلام این نکته که کارخانه ۵ میلیون تنی کنسانتره ۵ میلیون تن باطله تولید می‌کند افزود؛ عموما شرکت‌ها، این باطله را به صورت تر به انباشتگاه‌های باطله می‌ریزند. اکبری تاکید کرد: در فولاد سنگان به این منظور آبگیری باطله انجام می‌شود که علاوه بر اینکه مصرف آب را نسبت به نورم کارخانه‌های دیگر ۵۰ درصد کاهش می دهد، باطله خشک بوسیله دستگاهی به نام اسپریدر که سیستم مکانیزه انباشت باطله است انجام می‌گیرد، تا بتوان باطله موجود را به صورت خشک دوباره دپو کنیم و به نوعی خاکی را که از معدن گرفته‌ایم به معدن بازگردانیم.

به گفته وی برای این پروژه ۲۵ میلیون یورو سرمایه‌گذاری شده است که هم پروژه زیست محیطی بوده و ضمن کمک به حفظ تولید، در راستای مسئولیت اجتماعی نیز می باشد. اکبری ادامه داد: هدف بلند مدت ما هوشمندسازی کارخانه است تا جایی که بتوانیم از نتایج انقلاب چهارم صنعتی در تولید محصولات خود استفاده نماییم. در این راستا در فاز اول تمام نمونه‌گیری‌ها به صورت مکانیزه انجام می‌گیرد تا بهره‌وری و کیفیت خط بالا برود.

وی تاکید کرد: از آنجا که در شرایط تحریم، تامین قطعات و تجهیزات با مشکل رو به رو است، در بخش بومی‌سازی و مهندسی معکوس، در وهله اول از شرکتهای با سابقه که در این مسیر گام برداشتند کمک می‌گیریم و همزمان کار طراحی نقشه سه بعدی، تدوین دفترچه‌های فنی و سفارش ساخت بر اساس پژوهشهای فنی که در واحد بومی سازی و مهندسی معکوس صورت می‌گیرد را به پیش می‌بریم. در بخش‌های خاص همچون کنسانتره و گندله حدود ۱۲ میلیون یورو صرفه‌جویی ارزی شده است به عبارتی آن‌ها را معکوس کرده و ساخته‌ایم و بخش زیادی حدود ۳۴۰ قطعه و ۱۴ تجهیز بومی‌سازی شده است.

اکبری در پایان گفت: مهمترین تجهیز بومی شده در ایران که برای اولین بار انجام شده است ساخت لاینر هندلر می‌باشد، که قیمت مشابه خارجی آن ۲,۵ میلیون یورو است، ولیکن با حدود ۳۵ میلیارد تومان هزینه ساخت داخل شده است. اکبری در پایان اظهار داشت ذکر این نکته ضروریست؛ با توجه به اینکه قطعات بومی‌سازی ممکن است مشکلات و ایراداتی داشته باشد اما در مراحل مختلف و در طی زمان با کسب تجربیات، کیفیت و طول عمر قطعات بومی‌سازی شده بیشتر خواهد شد.

روزگار معدن
دوشنبه
۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۳ • ۴ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۱۳ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۰۳

وزیر نفت اعلام کرد:

اجرای ۱۵۰ میلیارد دلار پروژه در صنعت نفت

جواد اوجی، وزیر نفت اظهار داشت: وزارت نفت هم‌اکنون حدود ۱۵۰ میلیارد دلار پروژه نیمه‌تمام و جدید در دست اجرا دارد.

جواد اوجی در حاشیه مراسم امضای ۱۱ قرارداد و موافقت‌نامه در روز پایانی بیست‌وهشتمین نمایشگاه بین‌المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی گفت: این رویداد سبب شد شرکت‌های دولتی در صنعت نفت و سازندگان و تولیدکنندگان داخلی نیازهای یکدیگر را به‌درستی شناسایی کنند.

وی، پیام بیست‌وهشتمین نمایشگاه بین‌المللی نفت ایران را اتکا به داخل دانست و بیان کرد: از ابتدای آغاز دولت مردمی سیزدهم هیچ‌گاه منتظر شرکت‌های بین‌المللی و مذاکرات نبودیم و همواره نگاه ما در زمینه تأمین کالا رو به داخل بوده است.

اوجی با تأکید بر این که درهای وزارت نفت را به روی شرکت‌های دانش‌بنیان داخلی باز کرده‌ایم، گفت: امسال وزارت نفت برای سومین بار توانست مقام اول را در تولید بار نخست کالاها در کشور به دست آورد.

وی ادامه داد: وزارت نفت هم‌اکنون حدود ۱۵۰ میلیارد دلار پروژه نیمه‌تمام و جدید در دست اجرا دارد و تلاش کردیم با هماهنگی دولت، جذابیت قراردادهای کنونی صنعت نفت را برای سرمایه‌گذاران افزایش دهیم. امروز هیچ پروژه بلاتکلیفی در صنعت نفت وجود ندارد.

وزیر نفت از مراحل نهایی ساخت هزار کیلومتر خط لوله انتقال فرآورده نفتی در کشور خبر داد و گفت: هم‌اکنون روزانه ۱۶ تا ۲۰ هزار کامیون تانکردار، سوخت را در کشور جابه‌جا می‌کنند که این موضوع هزینه زیادی برای کشور به همراه دارد.

گفتنی است؛ وزارت نفت، شرکت ملی نفت ایران و معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری امروز (شنبه) و در روز پایانی بیست و هشتمین نمایشگاه بین‌المللی نفت، ۱۵ قرارداد و موافقت‌نامه با شرکت‌های ایرانی به ارزش یک میلیارد و ۱۰۰ میلیون دلار امضا کردند.

کارشناس اقتصاد پولی مطرح کرد:

افزایش تولید برق در شرایط تحریم ممکن نیست

مهدی کاوه‌ای

یک کارشناس اقتصاد پولی در رابطه با تامین سرمایه مورد نیاز در بخش تولید برق از طریق بازار سرمایه می‌گوید: «بورس در ایران چنین ظرفیتی را ندارد و به همین دلیل می‌بینیم که با وجود توسعه اسمی آن همچنان ۹۰ درصد منابع مورد نیاز تولید از طریق بانک‌ها تامین می‌شود. ما به‌معنای واقعی بازار سرمایه نداریم و همین مانع جذب و تامین سرمایه‌گذاری از این طریق است. آنچه ما در ایران به عنوان بورس و بازار سرمایه مطرح است، تفاوت‌های شگرفی با بازارهای سهام در جهان امروز دارد.»

بهاالدین حسینی هاشمی تصریح می‌کند:«مهم‌ترین راهی که برای تامین مالی تولید در گذشته مورد استفاده قرار گرفت و از قضا موفق هم بود، تامین مالی از طریق منابع فاینانس خارجی است. یعنی زمینه را طوری فراهم کنیم که بانک‌های خارجی حاضر شوند منابع خود را برای توسعه تولید برق در اختیار ایران قرار دهند. در این الگو ابتدا پروژه تصویب شده و پس از آن منابع از طریق بانک‌های خارجی در اختیار پیمانکار مجری قرار می‌گیرد. یعنی با یک برنامه‌ریزی ۱۵ ساله می‌توانیم مشکل تامین سرمایه تولید انرژی برق را رفع کنیم و نیروگاه‌های کافی و به‌روز داشته باشیم. به‌طور مثال سه دهه پیش که من در بانک صادرات خدمت می‌کردم، سالانه حدود ۱۰ میلیارد دلار منابع از طریق فاینانس خارجی جذب می‌کردیم و برای اجرای پروژه‌های توسعه‌ای در اختیار وزارت صنایع سنگین وقت قرار می‌گرفت.» آنچه در ادامه می‌خوانید گفت‌وگوی صمت با بهاالدین حسینی هاشمی کارشناس اقتصاد پولی درباره راهکارهای تامین مالی پروژه‌های صنعت برق با هدف افزایش تولید و کاهش ناترازی در این بخش است.

◉ این روزها با در آستانه روزهای گرم قرار داریم و نگرانی تولیدکنندگان و صنایع از احتمال تکرار کمبود برق و اعمال سیاست‌هایی مانند جداول سهمیه‌بندی و ... بیشتر شده است. یکی از معضلات اصلی این بخش در ایران، کمبود تولید است که ناشی از عدم انجام سرمایه‌گذاری در طول سال‌های گذشته است. مشکل سرمایه‌گذاری در این بخش چیست؟

واقعیت این است که پروژه‌هایی که در حوزه تامین انرژی هستند، پروژه‌هایی به شدت سرمایه‌بر هستند. یعنی راه‌اندازی و بهره‌برداری از پروژه‌هایی که در زمینه ایجاد نیروگاه تولید برق، پتروشیمی‌ها، جاده‌ها و... اجرا می‌شوند چنان پرهزینه هستند که تامین سرمایه مورد نیاز آنها از طریق منابع بخش خصوصی امکان‌پذیر نیست. درواقع سرمایه هنگفتی برای راه‌اندازی نیروگاه‌های برقی مورد نیاز است که یا بخش خصوصی آن میزان سرمایه را ندارد و یا اگر هم دارد ترجیح می‌دهد در این حجم سرمایه‌گذاری نکنند.

◉ پس باید در پی تامین سرمایه از محل دیگری مانند سرمایه‌گذاری دولتی بود؟

اگر این امکان هم وجود داشته باشد، خوب است. یعنی اگر دولت بتواند هر ساله منابعی که در بخش پروژه‌های عمرانی در نظر گرفته را تخصیص دهد و توسعه صنایع تولید برق نیز در بخش پروژه‌های عمرانی جای گرفته باشد، می‌توان به توسعه این بخش امیدوار بود. شرط تحقق این هدف‌گذاری نیز داشتن منابع کافی دولت است. مانند سال‌های قبل از دهه ۹۰ که منابع در اختیار دولت قرار داشت و دولت هم در توسعه صنایع برقی هزینه می‌کرد. منتها بعید است که این حرف‌ها به درد شرایط امروز ایران بخورد، چرا که دولتی می‌تواند اقدام به سرمایه‌گذاری گسترده در توسعه زیرساخت‌هایش (از جمله توسعه صنایع مربوط به تولید برق) کند که دچار کسری بودجه نشود. هنگامی که کسری بودجه‌های بزرگی وجود دارد، دولت از یک‌طرف تلاش می‌کند هزینه‌هایش را کاهش دهد و از سوی دیگر از طریق منابع بانکی به رفع ناترازی کمک می‌کند. مهم‌ترین بخشی که دولت‌ها در زمان عدم تخصیص سراغ آن می‌روند بودجه‌های عمرانی هستند. امروز در مورد بودجه‌های نیمه تمام عمرانی کشور، صحبت‌های زیادی می‌شود و می‌دانیم که سال‌های سال طول می‌کشد که فقط پروژه‌های نیمه تمام به بهره‌برداری برسند. درنتیجه منابعی وجود ندارد که حتی بتواند هزینه‌های جاری دستگاه اجرایی را تامین کند.

◉ با توجه به شرایط امروز، چه راهی برای رفع چالش ناترازی برق وجود دارد؟

ببینید از گذشته و در همین سال‌های پس از انقلاب هم مدیران کشور تجربه تامین مالی از راه‌های دیگر را داشته‌اند. مهم‌ترین راهی که در گذشته هم مورد استفاده قرار گرفت و از قضا موفق هم بود، تامین مالی از طریق منابع فاینانس خارجی است. یعنی زمینه را طوری فراهم کنیم که بانک‌های خارجی حاضر شوند منابع خود را برای توسعه تولید برق در اختیار ایران قرار دهند.

یکی از پرکاربردترین و مهم‌ترین روش‌های استقراضی از منابع خارجی، فاینانس خارجی پروژه است. در این روش، مبلغ مشخصی با توافق طرفین از یک کشور یا مؤسسه به کشور یا شرکت دیگری قرض داده شده و اصل وام به همراه سود آن طی مدت زمان معلومی (معمولاً بین ۵ تا ۱۰ سال) بازپرداخت می‌گردد. وام‌دهنده برای اطمینان از بازپرداخت به موقع وام پرداخت شده، تضمین‌های مشخص و معتبری را از کشور وام‌گیرنده دریافت می‌نماید. یعنی با یک برنامه‌ریزی ۱۰- ۱۵ ساله می‌توان مشکل تامین سرمایه تولید را رفع کرد و نیروگاه‌های کافی و به روز داشت. به طور مثال سه دهه پیش که من در بانک صادرات خدمت می‌کردم، سالانه حدود ۱۰ میلیارد دلار منابع از طریق فاینانس خارجی جذب می‌کردیم و آن را به وزارت صنایع سنگین وقت می‌دادیم. در آن زمان این وزارتخانه مسئول توسعه زیرساخت‌های کشور بود و بانک صادرات هم منابع مورد نیاز را از بانک‌های خارجی می‌گرفت و خود نیز تضمین می‌کرد که دولت جمهوری اسلامی ایران، این منابع را باز می‌گرداند. درواقع بانک خارجی، بانک ایرانی را طرف حساب خود می‌دانست و بانک ایرانی هم تلاش می‌کرد موانع توسعه داخلی را مرتفع کند.

◉ این مهم در شرایط تحریمی عملی است؟

پرواضح است که هرگز نمی‌توان تحت شرایط تحریم‌های اقتصادی به این هدف رسید و همزمان سرمایه‌گذاری خارجی را جلب کرد. اگر این مهم عملی بود، دیگر نیازی نبود که پس از خروج ترامپ از برجام، شرکتی چون توتال ایران را ترک کند و برود. تحریم‌ها کاری کردند که بانک‌های ایران امکان نقل‌وانتقال پولی را از دست داده‌اند و حتی ایرباس هم حاضر نشد هواپیما به ایران بفروشد.

پس نباید در این مورد تردید کنید که با وجود تحریم‌های فعلی، اجرای راه دوم هم عملی نیست. اما باید بر این نکته نیز تاکید کنیم که بدون منابع دولتی یا منابع خارجی، اجرای هیچ راه دیگری برای تامین سرمایه کافی در بخش‌های زیرساختی از جمله در زمینه تولید برق، امکان‌پذیر نیست. پس اگر همچنان سیاست‌گذاران نظارهگر افزایش ناترازی برق باشند، بحران تشدید خواهد شد.

بگذارید با یک مثال منظور خودم را بیشتر توضیح دهم. برای اینکه یک نیروگاه تولید برق با ظرفیت دو هزار مگاواتی احداث شود نیاز به سرمایه‌گذاری ۵۰۰ میلیون یورویی داریم. سازمان‌های مالی و بانک‌های ایرانی امروز دچار انواع ناترازی‌ها هستند و به‌هیچ وجه توانایی و امکان چنین حجمی از سرمایه‌گذاری را ندارند. دولت هم که برای همین سال ۱۴۰۳ بیش از ۵۰۰ هزار میلیارد تومان کسری بودجه پیش‌بینی کرده؛ یعنی در نقطه فعلی و بدون سرمایه‌گذاری در تولید، با ناترازی جدی برق مواجه هستیم. از سوی دیگر باید هم بپذیریم زیرساخت‌های صنعت برق در این ساخت‌ها فرسوده شده و این شبکه با ضعف جدی مواجه است. بنابراین بدون رفع موانعی چون تحریم، راهی برای توسعه و افزایش تولید برق وجود ندارد.

◉ راه‌های دیگری برای تامین سرمایه وجود ندارد؟

راه‌های دیگری که بتوانیم از آن طریق سرمایه‌گذاری کافی جلب کنیم و زمینه را برای اینکه تولید برق در کشورمان بیشتر شود نمی‌بینم. راه‌های دیگری که می‌ماند بیشتر در حوزه کاهش مصرف است و نه افزایش عرضه. به‌طور خاص می‌توان چنان نرخ برق را افزایش داد که به کاهش مصرف منجر شود.

این افزایش قیمت‌ها باید به نحوی باشد که حداقل ۳۰ درصد از مصرف برق خانگی کاسته شود و افراد ناچار باشند که برق کمتری مصرف کنند. اکنون انرژی برق ارزان است و اگر طوری نرخ آن اصلاح شود که مثلا یک فرد با درآمد ۱۵ میلیون تومانی، در صورت عدم صرفه‌جویی مجبور به پرداخت قبض ۵ میلیون تومانی شود، چاره‌ای جز کاهش مصرف برق نخواهد داشت.

◉ در این شرایط می‌توانیم بگوییم شما فکر می‌کنید باید فشار ناترازی برق بیشتر به مشترکین خانگی وارد شود؟

مسئله این است که معضل ما در مصرف برق، برق خانگی است و متاسفانه دولت هم با دست زدن به اقداماتی پوپولیستی، هر گاه ناترازی برق تشدید می‌شود (به طور خاص در فصل تابستان و روزهای گرم سال) به سرعت برق صنایع را قطع می‌کند تا برق بخش خانگی قطع نشود. حال آنکه برق صنایع صرف تولید، صادرات و اشتغال کشور می‌شود و این اقدام دولت به این معناست که تولید اولویت چندم را دارد. این در حالی است که حتی در زمینه توزیع برق عدالتی هم مشاهده نمی‌شود. یعنی مثلا اگر دولت می‌گفت نیمی از برق را به مصارف خانگی و نیمی دیگر را به صنایع اختصاص می‌دهد ؛تا اندازه‌ای می‌شد با این اقدام همدل بود. ولی دولت یکسره برق صنایع را قطع می‌کند و با دست خودش تولید را در روزهای پر از مشکل تحریمی متوقف می‌کند تا خانه‌ها برق داشته باشند.

◉ استفاده از موتور برق شخصی کمکی به این وضعیت می‌کند؟

مشکل این است که اگر همه صنایع هم از موتور برق استفاده کنند، مصرف سوخت چنان بالا می‌رود که ناترازی در آن بخش تشدید می‌شود. ایران گرچه دومین منابع بزرگ گازی جهان را دارد، اما توسعه زیرساخت‌های تامین گاز چنان به تعویق افتاده که اکنون از ترکمنستان گاز وارد می‌کنیم. با این وجود در فصل‌های سرد سال نیز با کمبود انرژی گاز مواجه می‌شویم و باز داستان به جدول زمانبندی تامین انرژی گاز می‌کشد.به علاوه اینکه اگر همه سراغ تامین برق از طریق موتور برق شخصی بروند به احتمال زیاد ناترازی سوخت‌های فسیلی تشدید می‌شود. نباید فراموش کنیم هم اکنون دچار تعارضات شدیدی در بخش تامین انرژی هستیم. فرق ندارد منظورمان از انرژی برق باشد یا بنزین و گاز. در تامین همه آنها در وضعیت نامناسبی قرار داریم.

برخی به بازار سرمایه به عنوان مرکزی برای جذب منابع سرمایه‌گذاری اشاره می‌کنند. چقدر بورس تهران می‌تواند در این حوزه وارد عمل شود؟

به هیچ وجه. بورس در ایران چنین ظرفیتی را ندارد و به همین دلیل می‌بینیم که با وجود توسعه اسمی آن همچنان ۹۰ درصد منابع مورد نیاز کشورمان از طریق بانک‌ها تامین می‌شود. ما به معنای واقعی بازار سرمایه نداریم و همین مانع جذب و تامین سرمایه تولید از این طریق است. آنچه ما در ایران بورس می‌نامیم تفاوت‌های شگرفی با بازارهای سهام در جهان امروز دارد.

کارنامه گازی دولت سیزدهم

مجید چگنی، معاون وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران در نشست خبری در حاشیه بیست و هشتمین نمایشگاه بین‌المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی، ضمن ارائه آماری از دستاوردهای صنعت گاز از ابتدای دولت سیزدهم تاکنون، گفت: در مجموع، حرکت رو به جلویی که با اتکا به شرکت‌های داخلی برای تامین نیازها در صنعت گاز آغاز شده، با همین ضرباهنگ ادامه خواهد داشت.

معاون وزیر نفت در امور گاز با ارائه آماری از دستاوردهای صنعت گاز از ابتدای دولت سیزدهم تاکنون، گفت: سال ۱۴۰۲ ظرفیت اسمی فرآورش گاز و نم‌زدایی صنعت گاز کشور با بیش از ۵۶ میلیون مترمکعب افزایش از یک میلیارد و ۳۱ میلیون مترمکعب به بیش از یک میلیارد و ۸۷ میلیون مترمکعب افزایش یافت.

▣ افزایش ۹۳۲هزار کیلومتری مجموع انشعابات

معاون وزیر نفت در امور گاز در رابطه با حجم گازرسانی شهری و روستایی گفت: شبکه گاز شهری و روستایی ۵۰هزار و ۳۷۶ کیلومتر نسبت به ابتدای دولت سیزدهم افزایش پیدا کرد.

چگنی گفت: مجموع خطوط انتقال گاز بهره‌برداری شده نسبت به سال ۱۴۰۰ حدود ۱۷۹۵ کیلومتر افزایش یافته و ۵ ایستگاه تقویت فشار و ۱۷ توربوکمپرسور در این مدت نصب و مورد بهره‌برداری قرار گرفته است. در مجموع انشعاباتی که از ابتدای دولت سیزدهم تاکنون اجرا شده بالغ بر ۹۳۲هزار مورد است. معاون وزیر نفت در امور گاز تصریح کرد: همچنین طی این مدت، ۳۴۴۷ واحد به واحدهای صنعتی عمده بهره‌مند از گازطبیعی اضافه و به حدود ۲۰ نیروگاه گازرسانی شد. همچنین تعداد شهرهای گازرسانی شده ۵۰ شهر و بیش از ۶۴۰۰ روستا در این دولت به شبکه سراسری گاز متصل شدند.

▣ افزایش میزان گاز تحویلی به نیروگاه‌ها و صنایع

کاهش میزان فلرینگ

چگنی در بخش دیگری از صحبت‌های خود، در مقایسه عملکرد سال ۱۴۰۲ با ۱۴۰۱ گفت: در سال ۱۴۰۲ میزان گاز تحویلی به خطوط ۱.۴درصد افزایش و میزان گاز مصرفی ۳.۱درصد کاهش داشت که این امر علاوه بر افزایش نسبی دما، به واسطه اجرای موفق برنامه‌های بهینه‌سازی و مشوق‌هایی بود که ازسوی شرکت ملی گاز ایران برای مشترکان ارائه شد.

وی در ادامه در خصوص میزان گازرسانی به صنایع و نیروگاه‌ها گفت: سال ۱۴۰۲ گاز تحویلی به نیروگاه ۱۱درصد و صنایع عمده ۶درصد و تزریق گاز به مخازن نفت ۶۰درصد و به مخازن گازی ۱۳درصد افزایش یافت. همچنین با اجرای موفق برنامه‌ها، میزان سوخت‌گیری ایستگاه‌های تقویت فشار ۷درصد کاهش یافت. چگنی ادامه داد: همچنین در حوزه کاهش گاز فلر نیز در سال ۱۴۰۰ این عدد برابر با ۳.۲میلیارد مترمکعب بود که با اقدامات انجام شده، بر اساس برنامه ۴ ساله، در سال ۱۴۰۶، این عدد به ۵۰۰ میلیون مترمکعب خواهد رسید.

▣ اجرای ۲۲۴ میلیون یورو پروژه گازی در سال ۱۴۰۲

مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران با بیان اینکه شرکت ملی گاز ایران حدود ۲۲۴ میلیون یورو معادل ۱۰ همت پروژه در سال گذشته را آغاز یا بهره‌برداری کرده، گفت: با اجرای پروژه‌های ساخت اسکله، کاهش محدودیت‌های صادراتی را شاهد هستیم و علاوه بر این، پروژه‌های تاسیسات تقویت فشار خطوط هفتم سراسری، خط دوراهی دشتک نهبندان، چلوند اردبیل و پروژه انتقال گاز صالح‌آباد به تربت جام اجرا شد که پروژه تربت‌جام با توجه به افت فشاری که در سال ۱۴۰۱ در این منطقه رخ داد، اجرای آن در کمترین زمان ممکن موضوع بسیار مهم و حیاتی بود که پیامد آن، نبود افت فشار در این منطقه طی سال گذشته بود.

مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران درباره اقدام‌های این شرکت در حوزه کاهش گازهای مشعل گفت: مزایده گازهای مشعل در پالایشگاه‌های پارس جنوبی؛ ایلام و پالایشگاه پارسیان نیز پارسال برگزار شد. علاوه بر این، مزایده گازهای کربن و CO_2پالایشگاه گاز شهید هاشمی‌نژاد و بیدبلند و پکیج‌های پارس جنوبی انجام شده و برندگان مزایده در حال تجهیز کارگاه هستند و مطالعات پایه‌ای را انجام دادند.

چگنی بیان کرد: سال ۱۴۰۱ در حوزه صدور پروانه برای احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر ۲.۶ همت سرمایه‌گذاری داشتیم، پارسال نیز حدود ۳ همت پروانه صادر شد. وی افزود: در تدوین برنامه هفتم سراسری پیش‌بینی شده که حدود ۴۲ میلیارد دلار نیاز به سرمایه‌گذاری داریم که ۲۰ میلیارد دلار آن باید با سرمایه‌گذاری داخلی تامین شود. انجام پروژه‌های گازهای محاسبه نشده و بحث مربوط به ایجاد هاب گازی در کشور از طریق تنوع‌بخشی به سبد گازی کشور نیز جزو برنامه‌های مهم سال گذشته بود.

▣ همکاری با دانش‌بنیان‌ها در تامین اقلام راهبردی

چگنی در ادامه، به قرارداد با شرکت‌های دانش‌بنیان اشاره کرد و گفت: در بحث پژوهش و فناوری اقدامات خوبی انجام شد و در حال حاضر با بیش از ۱۰۰ شرکت دانش‌بنیان در زمینه تامین ۴۲ قلم کالای راهبردی همکاری داریم و قراردادها و مجوزهای قراردادی ما با این بخش بالغ بر ۷هزار میلیارد تومان است. وی ادامه داد: در همین راستا با توجه به عملکرد مطلوب شرکت‌های دانش‌بنیان، حمایت ما از این شرکت‌ها برای تامین اقلام راهبردی ادامه دارد و با تجربه موفق مشارکت مردم در اجرای طرح‌های بهینه‌سازی امیدواریم که با ترکیب این ظرفیت‌ها در فرآیند اجرای طرح‌های بهینه‌سازی شاهد جهش عینی تولید با مشارکت مردم باشیم.

▣ چشم‌انداز برداشت روزانه ۱۱۴ میلیون مترمکعب برداشت گاز با پروژه‌های ذخیره‌سازی

مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران با بیان اینکه ذخیره‌سازی گاز جزو اولویت‌های این شرکت و وزارت نفت است، گفت: در حال حاضر، میزان ذخیره‌سازی گاز به ۳.۲ میلیارد مترمکعب رسیده که با تکمیل پروژه‌های فعلی در حال توسعه یا احداث، در مجموع، روزانه ۲۵ میلیون مترمکعب به ظرفیت ذخیره‌سازی گاز کشور افزوده می‌شود و امید است که با اتمام کامل طرح‌های ذخیره‌سازی، این ظرفیت به ۱۱۴ میلیون مترمکعب در روز برسد.

وی افزود: در همین راستا علاوه بر طرح‌های جاری شرکت ملی گاز ایران، طرح‌های سرمایه‌گذاری برای ذخیره‌سازی رو زمینی برای ۱۹ نقطه پیشنهاد شده و تسهیلات بسیار خوبی برای بخش خصوصی درنظر گرفته شده است که از جمله آنها می‌توان به تحویل گاز نیم بها تا ۵ سال اشاره کرد.

وی به موضوع طرح‌های ذخیره‌سازی گاز در قالب LNG و مینی LNG اشاره کرد و گفت: در مذاکره با بخش خصوصی فولاد، سرمایه‌گذاری در بخشی از این پروژه‌ها صورت گرفت و صدور مجوز برای احداث واحدهای مینی LNG برای این واحد انجام شد تا واحدی با ظرفیت ۱۰۰ تن در روز احداث شود.

معاون وزیر نفت با بیان اینکه دیپلماسی انرژی یکی از نقاط قوت دولت سیزدهم محسوب می‌شود، گفت: در زمینه صادرات گاز به کشورهای منطقه مذاکرات خوبی انجام شده که تمدید قرارداد با عراق به مدت ۵ سال و پاسخ به درخواست ارمنستان برای دریافت گاز از ایران از جمله این اقدامات است. به گفته چگنی، ارمنستان نیز متقاضی دریافت گاز بیشتری از ایران است و مذاکرات در این حوزه در حال انجام است.

یادداشت

انرژی در ایران مصرف نمی‌شود؛ هدر می‌رود

هاشم اورعی
استادتمام دانشکده برق دانشگاه صنعتی شریف

نه‌تنها سیاستی در رفع ناترازی انرژی وجود ندارد، بلکه در حوزه انرژی هم، هیچ رویکردی در بدنه دولت از گذشته تاکنون مشاهده نشده است.

دولت برنامه‌ای برای رفع ناترازی در بخش انرژی ندارد. عقب‌تر که برویم، باید گفت، اصلا سیاستی در مدیریت انرژی تاکنون نداشته است. متاسفانه در بخش انرژی به روزمرگی دچار شدیم.

یعنی اینکه هر روز مصرف داخلی همه حامل‌های انرژی روزانه رو به افزایش و تنها راهکار دولت برای رفع ناترازی افزایش تولید است.

در حالی که این اشتباه‌ترین راهکار ممکن است، چراکه در درجه نخست نمی‌تواند میزان تولید خود را به‌اندازه مصرف برساند.

با نگاهی کوتاه به آمارها می‌توان نتیجه گرفت که کشور دچار ناترازی فزاینده شده است که این روزبه‌روز شرایط را به بحران نزدیک‌تر می‌کند. گفتنی است، بنا بر اعلام وزارت نفت در ۷ ماه نخست سال ۱۴۰۱ متوسط مصرف بنزین ۱۰۲.۷ میلیون لیتر و دقیقا در روز ۲۹ اسفند همین سال به ۱۴۴.۳ میلیون لیتر رسید که در مقایسه با ۲۹ اسفند سال گذشته، ۲۸ درصد افزایش و به‌طورمتوسط نسبت به سال گذشته ۲۰ درصد افزایش مصرف بنزین داشتیم. گفتنی است، درباره گاز و برق هم همین موضوع صادق است.

موثرترین راه در مسئله انرژی و حل ناترازی آن، ایجاد سیاست‌های استاندارد دولتی است، برای مثال در پی جنگ روسیه با اوکراین، بحران انرژی در جهان به‌ویژه در اروپا به‌وجود آمد. به این دلیل که اتحادیه اروپا ۴۰ درصد انرژی خود را از روسیه دریافت می‌کرد و روسیه هم گاز خود را به روی اروپا بست. همان زمان برخی مسئولان کشور دلخوش به این بودند که زمستان سخت اروپا در سال ۲۰۲۲ در راه است و غربی‌ها به‌زودی دست تمنا برای دریافت انرژی به‌سوی ایران دراز می‌کنند که شاهد بودیم، چنین اتفاقی رخ نداد، چراکه در طول تابستان، کشورهای اروپایی به سرکردگی اتحادیه اروپا، برنامه‌ای برای مهار مصرف انرژی تدبیر کردند و در نتیجه، زمستان ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ در مقایسه با سال‌های گذشته، مصرف گاز اروپا ۱۶ درصد کاهش پیدا کرد.

به‌گفته برخی افراد، زمستان سرمای همیشگی را نداشت، اما به‌استناد مجله اکونومیست که به انتشار پژوهشی درباره همین موضوع پرداخته بود، باید گفت تنها کاهش ۴ درصدی انرژی از ۱۶ درصد انرژی مصرفی در اروپا ناشی از سرمای کم زمستان ۲۰۲۲ بود و سیاست‌های درست دولتی، موجب کاهش ۱۲ درصدی انرژی شده بود؛ در واقع، کاهش مصرف انرژی به این دلیل بود.

رئیس کل آژانس بین‌المللی انرژی اتحادیه اروپا ثابت کرد که بدون شک مهم‌ترین عامل در شدت مصرف انرژی سیاست‌های دولتی است. بنابراین، در ایران که انرژی، دولتی است، اگر کسی ادعا کند که سیاست‌های دولتی، مهم‌ترین و تنها عامل موثر در کنترل مصرف انرژی فقط برای پاک کردن صورت‌مسئله است، با صراحت می‌گویم که سیاستی در تراز انرژی به‌کار نگرفته‌ایم و کنترل مصرف انرژی امری رها شده است و دیری نخواهد پایید که توان مقابله با آن را نخواهیم داشت.

وقتی می‌گوییم ناترازی یعنی میزان تولید منهای میزان مصرف که اگر این عدد زیر صفر باشد، یعنی ناترازی داریم، ناترازی مثبت هم داریم؛ اگر تولید منهای مصرف عدد مثبتی نشان دهد، به‌معنای مازاد انرژی است که باید صادر کنیم. متاسفانه شرایط به‌گونه‌ای است که میزان تولید کمتر از مصرف و منفی است، به‌همین‌دلیل، تعداد قطع شدن گاز و برق زیاد بوده و در سال‌های اخیر، روند افزایشی داشته است.

چیزی به‌عنوان راهکار کوتاه‌مدت در بخش انرژی نداریم. در اصل نمی‌توانیم چهل و چند سال یک مسیر را اشتباه برویم، بعد بخواهیم یک‌شبه به جاده اصلی برگردیم. برای تراز انرژی، نیازمند یک برنامه ده‌ساله هستیم. نخست اینکه، بخش انرژی به‌شدت دولتی است، یعنی دولت در تمام بخش‌های انرژی یا دیده می‌شود یا اگر هم در ظاهر آن در اختیار بخشی خصوصی است، تنها نام خصوصی بودن را یدک می‌کشد، نظیر صنعت خودروسازی و دیگر صنایع خصولتی که بهتر است نام آن را حکولتی گذاشت؛ تلفیقی از نام حکومت و دولت. بنابراین، سیستمی که دولتی باشد، در بحران‌ها راه به جایی نمی‌برد و بدتر، موجب بروز مشکلات عدیده دیگری هم می‌شود.

قیمت‌گذاری، معضل دیگر انرژی است که مهم‌ترین آن هم به‌شمار می‌رود. تا زمانی که ارزش یک لیتر بنزین در کشور به‌اندازه یک ساندویچ باشد، یعنی دولت داد می‌زند که انرژی در این کشور یک کالای بی‌ارزش است.

به‌همین‌دلیل، نمی‌توان مردم را قانع به صرفه‌جویی کرد، چراکه از اساس صرفه‌جویی در حوزه کالاهای ارزشمند معنا پیدا می‌کند، نه در حوزه کالاهای بی‌ارزش.

در کشوری که دست‌کم ۵۰ درصد نرخ تورم سالانه آن است، وقتی یک کالا افزایش نرخ نداشته باشد، باوجود این میزان تورم، ارزان شده است. حال در این شرایط ۴ سال است که نرخ بنزین و گازوئیل، ثابت نگه داشته شده است.

زمانی دولت نهم و دهم با دادن انرژی ارزان به مردم برای خود محبوبیت خرید، بعد از یک دهه دولت فعلی انرژی را مجانی به مردم می‌دهد که از عدم‌مشروعیت پرهیز کند. گفتنی است، با این سیاست قیمت‌گذاری، امکان اصلاح ناترازی انرژی ممکن نیست و نباید تمرکزمان را فقط و فقط روی تولید بگذاریم؛ به‌اعتقاد من، انرژی در کشور ما مصرف نمی‌شود، هدر می‌رود.

هدررفت انرژی با شدت مصرف انرژی سنجیده می‌شود، به این معنا که با احتساب انرژی مصرف‌شده، چه رقمی عاید کشور شده است.

در واقع، اینکه با انرژی چه می‌کنیم، اهمیت دارد. متاسفانه در ایران هرساله مصرف انواع حامل‌های انرژی زیاد می‌شود، بدون افزایش میزان GDP؛ بنابراین، مصرف نمی‌کنیم، هدر می‌دهیم، چراکه در پس مصرف کردن، باید حاصلی وجود داشته باشد.

روزگار معدن

دوشنبه
● ۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۳
● ۴ذی القعده ۱۴۴۵
● ۱۳ مه ۲۰۲۴
● سال هفتم
● شماره ۱۳۰۳

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل
مدیر مسئول: مهدی نجفی
سردبیر: شهریار خادمی

آدرس: تهران- خ قائم مقام فراهانی کوچه آزادگان شماره ۲۶
تلفن:۸۲۱۹۰(داخلی-۲۲۷-۱۵۶)
نمابر:۸۲۱۹۰(داخلی-۱۰۴)

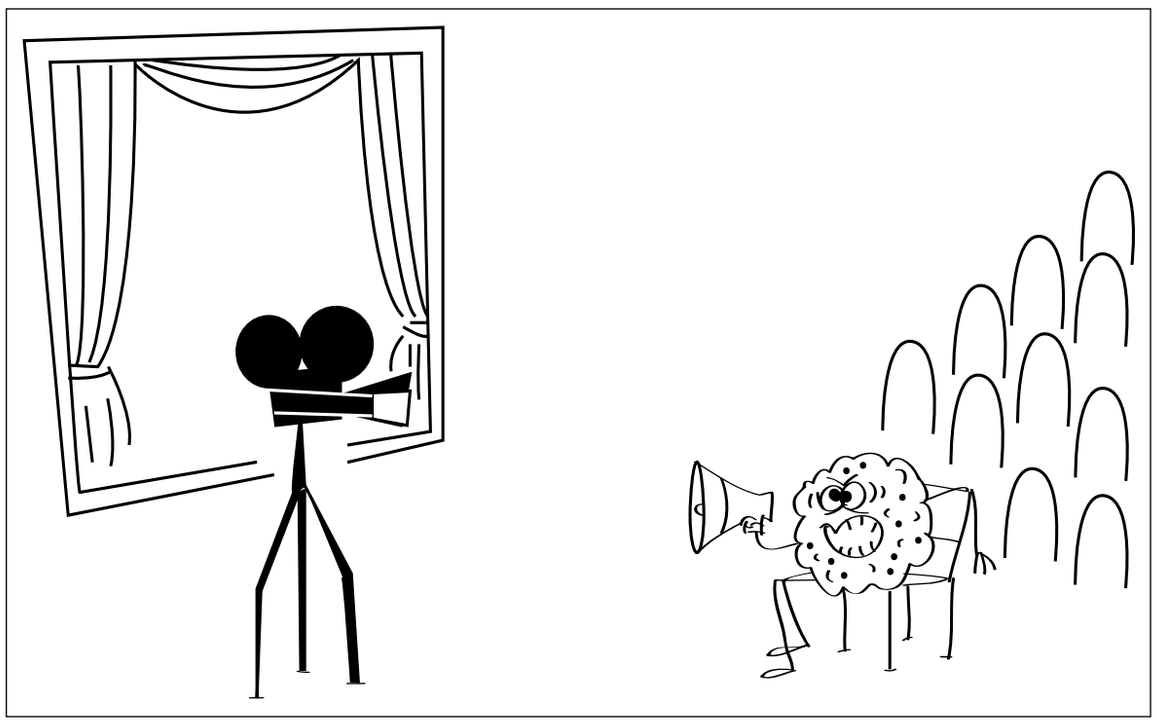
تلفن‌سازمان‌آگهی‌ها:۸۸۷۲۲۷۳۲-۰۹۱۹۱۲۵۱۴۰۶
امورمشترکین:۸۸۱۰۵۳۰۶
توزیع‌وسازمان‌شهرستان‌ها:۸۸۷۲۴۲۱۱
چاپخانه:صمیم

E-mail:info@madandaily.com ● https://t.me/rozegarmadan ● www.twitter.com/Madandaily ● www.instagram.com/Madandaily www.rouzegaremadan.ir

ممنوعیت عرضه های اولیه برداشته شد

در حالی از اسفندماه پارسال عرضه‌های اولیه در بازار سرمایه لغو شده بود که قرار است عرضه اولیه ۱۵درصد سهام شرکت گوهر فام طی دو ... در حالی از اسفندماه پارسال عرضه‌های اولیه در بازار سرمایه لغو شده بود که قرار است عرضه اولیه ۱۵ درصد سهام شرکت گوهر فام طی دو مرحله به روش ترکیبی، چهارشنبه هفته جاری در فرابورس انجام شود. اول اسفند سال گذشته بود که مدیر نظارت بر بورس‌های سازمان بورس و اوراق بهادار با اشاره به لغو عرضه‌های اولیه در بازار سرمایه گفت: این تصمیم در راستای حمایت از بازار سرمایه با توجه به شرایط کنونی گرفته شده است. این در حالی است که بعد از گذشت حدود سه ماه از این تصمیم، قرار است ۱۵۰ میلیون سهم معادل ۱۵ درصد سهام شرکت شرکت گوهر فام با نماد معاملاتی "شفام" در دو مرحله با قیمت ارزش گذاری ۷۷۵۶ ریالی در بازار دوم معاملات فرابورس عرضه می شود که در مرحله اول ۵ درصد با حداکثر سهمیه ۶۲۵ هزار سهمی به سرمایه گذاران واجد شرایط به روش حراج و در مرحله دوم، ۱۰ درصد دیگر همان روز با حداکثر سهمیه ۲۰۰ سهمی به سهامداران حقیقی و حقوقی به روش قیمت ثابت کشف شده تعلق می گیرد.

کارتن

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

یادداشت

چرا سیاست‌های انقباضی باید تسهیل شود؟

امیررضا اعلاباف
تحلیلگر بازار سرمایه

طبق لایحه بودجه سال۱۴۰۳ دولت برنامه دارد از محل واگذاری دارایی‌های مالی در قالب اوراق دولتی حدود ۳۳۰هزار میلیاردتومان تامین مالی انجام دهد که در مقایسه با سال‌قبل رشد نزدیک به ۸۰درصدی نشان می‌دهد و به‌طور متوسط برابر با ماهانه ۲۷.۵همت است. دولت نیازمند منابع جهت بازپرداخت اصل و فرع اوراق سررسیدشده است که با توجه به نیمه‌تعطیل بودن فروردین ماه جهت جلوگیری از انباشت انتشار اوراق به نیمه دوم سال این اقدام به‌نظر منطقی و درست می‌رسد.

در حال‌حاضر در سطح بازار اعتبارات، شاهد بهای تمام‌شده ۴۰ تا ۴۵درصدی برای تامین مالی مبتنی بر بدهی از طریق بازار سرمایه، نرخ‌های موثر نزدیک به ۵۰درصد برای تامین مالی از طریق سکوهای کرادفاندینگ، نرخ موثر به‌مراتب بالاتر از نرخ مصوب ۲۳درصد برای تسهیلات بانکی با لحاظ مسدودی سپرده و بخشی از اصل تسهیلات و سود ازدست رفته آن و... هستیم. متاسفانه با توجه به شرایط بسیار نابسامان نظام تامین مالی کشور شاهد تلاش برای بقای بنگاه‌های اقتصادی از طریق به‌کارگیری تسهیلات خرید دین، فروش دارایی، تامین مالی با نرخ‌های سربه فلک کشیده و... جهت تامین سرمایه‌درگردش موردنیاز برای تداوم فعالیت عملیاتی آنها هستیم و به‌نظر می‌رسد در صورت تداوم فضای فعلی برای مدت طولانی‌تر توسط سیاستگذار پولی شاهد حذف بسیاری از شرکت‌ها از صحنه رقابت خواهیم بود که می‌تواند رکود اقتصادی قابل‌توجهی را ایجاد کند. در این بین با فرض اینکه بانک‌مرکزی نرخ شبانه را بالاتر نبرد و بازار بین‌بانکی را منقبض نکند هم از آنجا که نرخ بهره بلندمدت ارتباط پیچیده‌ای با نرخ بهره کوتاه‌مدت دارد، نمی‌توان از نتیجه مطمئن بود و نمی‌توان با قطعیت گفت که چون نرخ شبانه روی ۲۳.۵درصدمانده، پس نرخ ۲ساله بالاتر نخواهد رفت.

البته از طرفی باید توجه داشت که این کار بانک‌مرکزی بی‌دلیل نیست، این سطح از بی‌پولی در بازارها خیلی وقت بود که در هیچ فصل بهاری مشاهده نشده بود. نرخ بهره غیررسمی و موثر تامین مالی بنگاه‌ها حقیقتا سر به فلک کشیده است و از طرفی در مورد طلا هم انتظار حرکت کوتاه‌مدت نیست، ولی به‌نظر می‌رسد بازده سالانه بالاتر از s&p را روی طلا داشته باشیم. از طرفی بازار سهام آمریکا به‌شدت حبابی و اورولیو شده و ترکیدن حباب می‌تواند عامل فرار سرمایه به طلا و اوراق شده و منجر به کاهش نرخ بهره بازار شود. با کمی توجه می‌توان فهمید که ورودی نقدینگی به صندوق‌های قابل‌معامله مبتنی بر طلا در قاره آسیا و به‌ویژه خاورمیانه برخلاف اروپا و آمریکای‌شمالی مثبت بوده و صدهامیلیارد دلار ورود داشته که یکی از درایورها سطح ریسک بالا و التهاب منطقه در کنار مواردی مثل کاهش سهم دلار از مبادلات و ذخایر، رکود بخش مسکن چین و... است.

بورس در جاده یک‌طرفه

گروه بورس: ناکامی بازار سهام به روز نهم رسید. بورس بعد از هشت روز سرخ، شنبه را نیز با کاهش سطح شاخص کل به اتمام رساند. این کاهش در حالی رقم خورد که بازار تمام ۹روز کاری گذشته را شاهد خروج پول بوده است. بررسی روند داده‌وستدهای این بازار از دومین هفته اردیبهشت نشان می‌دهد چهار متغیر اصلی، ریزش بازار سهام طی مدت مذکور را کارگردانی کرده‌اند. واکنش محتاطانه بازار به «فروش اوراق دولتی با سود ۲۸.۵درصدی»، «تدابیر احتمالی تیم جدید مجلس با هدف مهار تورم در راستای مداخلات قیمتی»، «فروش ۱۴هزار میلیارد تومان از اوراق اخزا به پیمانکاران» و «بلاتکلیفی بند «س» تبصره ۶ قانون بودجه» شرایطی را رقم زدند تا بورس بدون استراحت بریزد. در حالی شاخص روز گذشته به سطح ۲میلیون و ۲۰۸هزار واحد رضایت داد که یک پرسش مهم در تالار شیشه‌ای شکل گرفته است؛ آیا می‌توان به شکستن قفل عرضه مستمر و بازگشت اعتماد امیدوار بود؟ کارشناسان می‌گویند بخشی از التهابات مزبور، مربوط به وضعیت متغیرها و بخشی دیگر مربوط به نزدیک شدن شاخص به حمایت ۲.۲میلیون واحد است.

وضعیت پایدار در روند نزولی شاخص کل بورس، مجددا خروج سرمایه‌گذاران حقیقی را به دنبال داشته؛ این در حالی است که بازار سرمایه، اردیبهشت‌ماه را در ابتدای امر جذاب آغاز کرد، اما رفته‌رفته و در رقابت با سایر بازارهای دارایی نتوانست انتظارات را برآورده سازد. به این ترتیب خالص خروج حقیقی‌ها نه‌تنها متوقف نشده، حتی شاهد افزایش شتاب سهامداران خرد برای فروش سهام بوده‌ایم.

بورس‌بازان در حالی دو رفتار متفاوت در تالار شیشه‌ای را از خود نشان دادند که سیاستگذار بورسی نیز نتوانست تدابیر لازم در راستای تثبیت فضای مناسب ایجادشده در ابتدای اردیبهشت را به کار گیرد. گفت‌گوی «دنیای اقتصاد» با کارشناسان بازار سرمایه حاکی از یک نکته مهم است. طی روزهای گذشته چهار شوک منفی بورس را به سمت مسیر کاهشی کارگردانی کرده است. آن‌طور که شواهد نشان می‌دهد چهار عامل «فروش اوراق دولتی با سود ۲۸.۵درصدی ناشی از فشارهای ناشی از کسری بودجه»، «تدابیر احتمالی تیم جدید مجلس با هدف مهار تورم در راستای مداخلات قیمتی»، «فروش ۱۴هزار تومان از اوراق اخزا به پیمانکاران» و «بلاتکلیفی مباحث مرتبط با بند «س» تبصره ۶ قانون بودجه» شرایطی را در بازار سهام رقم زدند تا بورس «یک‌نفس» بریزد.

کارشناسان چند عامل مهم را در وضعیت کنونی بورسی عنوان می‌کنند. به اعتقاد آنها نوسان قیمت دلار و چشم‌انداز مبهم بازارهای رقیب، از اثرگذارترین عوامل خط‌دهی به معاملات بورسی بوده است. از سوی دیگر تصمیم‌های موقت و غیرشفاف سیاستگذاران، کلاف معاملات را پیچیده کرده است. به عنوان مثال سهامداران و فعالان حتی نمی‌دانند برخی از دستورالعمل‌ها تا چه زمانی ادامه دارد تا بتوانند برای خرید و فروش سهام برنامه‌ریزی کنند. در واقع یک بام و دو هوای تصمیمات سیاستگذار در بازار سهام در نهایت خروج بیشتر سرمایه‌گذاران از بازار را به دنبال خواهد داشت.

حرفه‌ای‌های بازار در مورد وضعیت روزهای آتی بورس اظهارات مختلفی را مطرح می‌کنند. یکی از سناریوهایی که در حال دست به دست شدن در میان اهالی این بازار است، به ترس ناشی از قطعی‌های برق با گرم شدن هوا، بازی دلار در کانال‌های بالاتر و کنترل دستوری قیمت‌ها بازمی‌گردد که ممکن است وضعیت بورس را بدتر کند. اما عده‌ای دیگر اذعان می‌کنند که با توجه به انتظارات تورمی، بورس در ماه‌های آینده خود را با شرایط بازارهای دیگر وفق خواهد داد و تحرکات مثبتی را نشان خواهد داد. علاوه بر این مسائل، مهم‌ترین ریسکی که در شرایط فعلی باید به آن توجه کرد، شرایط مربوط به اقدامات کنترل قیمت در راستای مهار تورم است.

معاملات بورس تهران همچنان بر مدار نزولی دنبال می‌شود. این روند که تقریبا از هفته دوم اردیبهشت‌ماه و با انتشار خبر اعمال محدودیت‌های مالیاتی برای برخی از گروه‌ها شکل گرفت، همه بازار را در روزهای بعد از آن به‌شدت تحت‌تاثیر قرار داد. به این ترتیب بازار سهام درحالی‌که در نقاط ارزنده‌ای قرار دارد اما همچنان می‌ریزد.

در همین رابطه احمد اشتیاقی، کارشناس بازار سرمایه، با اشاره به ریزش مستمر شاخص کل طی ۹روز معاملاتی اخیر اظهار کرد: بازار سهام در معرض شوک‌های پی‌درپی قرار گرفته است. طبیعتا در چنین شرایطی نباید انتظار داشت بورس بتواند نفس راحت بکشد. بازار سهام در روز شنبه نیز با افت ارتفاع مواجه شد. به نظر می‌رسد مهم‌ترین دلیل درمورد روند نزولی پایدار بازار سهام در روزهای گذشته را باید به مباحث فروش اوراق دولتی مرتبط دانست. اوراق دولتی که روز چهارشنبه با سود ۲۸.۵درصدی روی میز فروش قرار گرفت، نتوانست متقاضیان را برای خرید مجاب کند. این موضوع در کنار خبر انتشار و فروش ۱۴هزار میلیارد تومان اوراق اخزا به پیمانکاران سبب شکل‌گیری جریان منفی در تالار شیشه‌ای شد.

در واقع این خبر مصادف با یک سیگنال منفی بود و به این صورت می‌تواند موجب روند صعودی افزایش نرخ سود شود. اگر سهامداران اندک امیدواری در خصوص احتمال کاهش نرخ سود بانکی را در سر می‌پروراندند، اکنون با این وضعیت سناریوی مذکور (کاهش نرخ سود بانکی) منتفی خواهد بود؛ زیرا اوراقی که به نام پیمانکاران است به دلیل اینکه جنبه تامین مالی دارد حساسیتی از حیث نرخ فروش بر آن وجود ندارد. بنابراین این موضوع می‌تواند منجر به روند افزایشی نرخ فروش اخزا شود.

حضور پیمانکاران در سمت فروش اخزا واکنش منفی بورس در روز گذشته را به دنبال داشت. کماکان سرمایه‌گذاران نسبت به برنامه بانک مرکزی در مورد فروش اوراق چشم‌انداز روشنی پیش رو ندارند. آیا بانک‌ها دست به جمع‌آوری اوراق می‌زنند؟ آیا سقفی برای نرخ اوراق اخزا در نظر گرفته خواهد شد؟ این ابهامات باعث شده ترس اهالی بازار سرمایه نسبت به نرخ سود بانکی و اوراق افزایش یابد. به همین دلیل خروج پول حقیقی به نهمین روز متوالی رسیده است. طی این مدت مبلغی به میزان ۱۱۴۷میلیارد تومان (سهام، حق تقدم و صندوق‌های سهامی) از بازار خارج شده؛ این در حالی است که به نظر می‌رسید بورس بهار جذابی را رقم بزند.

عوامل موثر بر رشد سهام

اشتیاقی در پاسخ به اینکه چرا بورس به صورت مستمر در حال ریزش است، گفت: بازار سهام به‌سرعت در حال از دست دادن حاشیه سود است. هر کدام از صنایع را که بررسی کنیم، ملاحظه خواهیم کرد که صنایع امسال با افزایش قیمت تمام‌شده از ناحیه تورم و مالیات مواجه هستند. این امر منجر به کاهش حاشیه سود صنایع خواهد شد، به‌ویژه اینکه موضوع اعمال سقف‌های جدید مالیاتی در نهایت اثرات منفی بر حاشیه سود شرکت‌ها خواهد گذاشت. اما یکی از مسائل مهم در خصوص رشد بازار به وضعیت نرخ دلار نیما بازمی‌گردد. اگر بازار توانست بازدهی حدود ۱۲درصدی را در سال ۱۴۰۲ کسب کند، به طور مشخص به افزایش قیمت دلار نیما در بهمن ۱۴۰۱ مرتبط است.

این دلار در اواخر سال ۱۴۰۱ از ۲۸هزار و ۵۰۰تومان به ۳۸هزار و ۵۰۰تومان رسید و بورس را به سمت بالا هدایت کرد؛ از این‌رو شرکت‌ها با افزایش سودآوری روبه‌رو شدند. اما درحال‌حاضر با توجه به مخابره سیگنال‌های کاهشی در مورد قیمت دلار آزاد به نظر می‌رسد بازار سهام نتواند انتظارات تورمی اسفند و فروردین را جبران کند. روند کلی شاخص کل در سال قبل به طور کلی افزایشی بود، اما امسال اگر تغییراتی (افزایش حداقل ۲۰درصدی) را در نرخ دلار نیما مشاهده نکنیم، بازدهی بورس به ابهامات جدی گره می‌خورد. در غیر این صورت خرید سهام دور از منطق خواهد بود. در چنین شرایطی نه‌تنها شرکت‌ها با افزایش سودآوری روبه‌رو نیستند حتی با کاهش حاشیه سود نیز دست‌به‌گریبان خواهند بود.

با لحاظ کردن نرخ سود ۳۰درصدی اوراق، طبیعتا تقاضا برای خرید سهام دور از دسترس است. به گفته این کارشناس، با توجه به رویکرد مجلس جدید در خصوص کنترل تورم و استفاده از ابزار کنترل دستوری قیمت‌ها برای دست‌یابی به این امر، این موضوع نیز هراس بورسی‌ها را به دنبال داشته است. در سال‌های اخیر بازار سهام به‌کرات از ناحیه کنترل دستوری قیمت‌ها آسیب دیده است. در مجموع عوامل موثر بر سهام همگی از منظر روانی علیه بازار سهام است.

معاملات دیروز در بازارهای موازی نیز گویای این بود که بازارهای دلار و طلا در واکنش به برنامه‌های احتمالی تیم جدید مجلس واکنش منفی نشان دادند. دلار و طلا دیروز ریختند. از تحرک افتادن بازارهای مذکور از عوامل بازدارنده در صعود بورس است که از کاهش سرعت انتظارات تورمی حکایت می‌کند. بی‌اعتمادی حاکم بر بازار نیز باعث شده فعالان قدیمی بازار در این روزها دست‌به‌عصا حرکت کنند.

تحریم‌های خارجی یا تحریم‌های داخلی

محمد حیدری- شرکت آرین فولاد غرب: چند روز پیش برای دیدار رئیس انجمن فولاد و مشورت با ایشان جلسه‌ای را خدمتشان رسیدم. ایشان از من سوال پرسیدند که از وضعیت کارهایمان و صادراتمان چه خبر! من هم بهشان توضیح دادم که مهمترین موضوع و دغدغه ما در بحث مشکلات صادرات موضوع نرخ ارز بازگشت از صادرات و استرداد مالیات بر ارزش افزوده است....

در بحث اولی بدلیل اختلاف زیاد بازار نیما و آزاد سبب این شده است که عملا شرکت‌های کد فروش و بی‌اعتبار به‌دلیل آنکه می‌خواهند ارز حاصل از صادرات را در بازار آزاد به فروش برسانند فعال‌تر از شرکت‌های رسمی شده‌اند و در موضوع دومی هم بدلیل مشکلات استرداد مالیات بر ارزش‌افزوده عملا سنگ دیگری در جلوی پای صادرکنندگان قرار می‌گیرد.

آقای دکتر سبحانی ضمن تایید این مشکلات افزودند که ما با بانک مرکزی مکاتبه‌ای داشته‌ایم ولی هنوز به نتیجه نرسیدیم و ایشان تاکید داشتند ما امکان تحقق شعار سال و بحث رونق تولید را نخواهیم داشت مگر آنکه برای این مسائل فکر اساسی کنیم. همچنین ایشان نکته‌ای افزودند که بنده واقعا از این مطلب متاثر شدم.

ایشان گفتند ما از ابتدای انقلاب همیشه کم و بیش مشکلات تحریمی را داشته‌ایم و کما اینکه بدلیل بحث مشکلات تحریمی حداکثر معادل ۱۵ درصد بر روی قیمت‌های ما تاثیر منفی داشته است ولی امروز تفاوت نرخ ارز بازار آزاد و نیما در حدود ۴۰ درصد و شاید بیشتر از این نیز می‌باشد. حالا به این فکر کنیم که آیا واقعا وقت حل مشکلات تحریم‌های داخلی نرسیده است!

آیا بهتر نیست مشکلاتی را که خودمان میتوانیم حل کنیم را حتی برای تحقق شعار سال و تقویت صادرات‌مان هم که شده است حل کنیم؟ امیدوارم مسئولان محترم بانک مرکزی و اقتصادی دولت با برگزاری نشستی با فعالان اقتصادی و تولیدکنندگان کمکی نمایید تا این دغدغه تولید و صادرات کشور برطرف شود.

مدیرعامل در اولین جلسه کمیته راهبری فولاد خوزستان در سال ۱۴۰۳:

با همتی مضاعف، تهدیدها را به فرصت تبدیل خواهیم کرد

اولین جلسه کمیته راهبری با حضور امین ابراهیمی مدیرعامل، قائم‌مقامان و مشاوران مدیرعامل و جمعی از معاونان و مدیران گروه فولاد خوزستان روز سه‌شنبه ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۳ در سالن جلسات شهدای مدافع حرم فولاد خوزستان برگزار شد.

به گزارش خبرنگار روابط عمومی، امین ابراهیمی مدیرعامل در این جلسه ضمن تبریک سال جدید و روز کارگر گفت: با توجه به همه چالش‌ها و مشکلاتی که در سال ۱۴۰۲ داشتیم، اما سال پر خیر و برکتی در مجموعه فولاد خوزستان و حسن ختام آن افتتاح پروژه‌ی مگامدول زمزم ۳ بود که به نمایندگی از سهامداران و هیات‌مدیره از تک‌تک شما عزیزان در تمام حوزه‌ها تقدیر و تشکر می‌کنم. این دستاورد نشان داد فعل توانستن را صرف کردید. هم در سطح کشور و هم در جهان سطح توقعات از ما بیشتر شده است.

وی افزود: با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری و نام‌گذاری سال بنام «جهش تولید با مشارکت مردم» و تاکید ایشان بر بحث تولید، باید دید کدام حوزه صنعتی در کشور پتانسیل جهش تولید را دارد؛ صنعت فولاد به برکت انقلاب یک رشد چهل برابری داشته است و طی ۱۰ سال گذشته از ۱۲ میلیون تن واردات به ۱۲ میلیون تن صادرات رسیده است.

وی گفت: صنعت فولاد یکی از صنایعی است که پتانسیل رشد و جهش تولید را دارد؛ باید به این صنعت در حوزه زیرساخت‌ها، تامین انرژی و حل چالش‌هایی که در این زمینه دارد، کمک نماییم. با توجه به چالش‌هایی که در حوزه انرژی و برق، بانک‌ها و بازار سرمایه داریم از حوزه حکمرانی فولاد خواستاریم که فکری اساسی برای این بحران‌ها نمایند.

ابراهیمی با خطاب قرار دادن معاونان شرکت گفت: در مجموعه فولاد خوزستان، نقش شما عزیزان در این سال علی‌رغم همه این چالش‌ها، بی‌بدیل بوده؛ باید به دل بحران‌ها زد و حضور مدیران باید پررنگ‌تر، سنگین‌تر و موثرتر در موضوع بحران‌ها باشد.

نگاه پیش‌بینی و پیش‌گیری اولویت‌هایی هست که باید لحاظ شود و از شما همتی مضاعف می‌طلبد تا بتوانیم تهدیدها را تبدلیل به فرصت کنیم. هزینه‌های ما رشد چشمگیری داشته است اما فروش به همان قیمت سال ۱۴۰۱ می‌باشد.

ابراهیمی تاکید کرد: امسال پروژه های توسعه‌ای را با قدرت و اولویت‌بندی ادامه خواهیم داد. با اصلاح فرآیندها می‌توانیم بسیاری از چالش‌ها را حل کنیم.

آیین بزرگداشت مقام معلم در شرکت فولاد خوزستان برگزار شد

آیین بزرگداشت مقام معلم به میزبانی مدیریت آموزش و توسعه منابع انسانی با حضور دکتر علیرضا مخبر دزفولی قائم‌مقام مدیرعامل در امور ستادی و مسئولیت های اجتماعی، عباسعلی تقوی معاون منابع انسانی و امور اجتماعی و جمعی از مدیران شرکت با هدف تجلیل از اساتید مرکز آموزش و دانشگاه علمی و کاربردی، معلمان هنرستان فنی شهدای فولاد و مربیان مهد کودک سرور، ۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۳ در تالار شهید امتی برگزار شد.

در ابتدای این مراسم دکتر علیرضا مخبر دزفولی قائم مدیرعامل در امور ستادی و مسئولیت‌های اجتماعی با اشاره به سالروز شهادت استاد مطهری گفت: دو مدال بی‌نظیر و استثنایی بر سینه شهید مطهری می‌درخشد. مدال اول جملات حضرت امام(ره) در توصیف ایشان است که فرمودند: آثاری که از او هست؛ بی‌استثنا، همه آثارش خوب است و من کسی، دیگری را سراغ ندارم که بتوانم بگویم بی‌استثنا آثارش خوب است. ایشان بی‌استثنا آثارش خوب است، انسان‌ساز است و مدال استثنایی دوم جمله مقام معظم رهبری که در مورد تالیفات ایشان فرموده اند: آثار شهید مطهری مبنای فکری نظام جمهوری اسلامی ایران است.

دکتر مخبر دزفولی با اشاره به جمله عجیب علامه طباطبایی(ره) که فرمودند: وقتی شهید مطهری در درس من حاضر بود حال طربی داشتم چون می‌دانستم که هرچه می‌گویم هدر نمی رود؛ گفت: کاش این رابطه عمیق استاد و شاگرد در حوزه و دانشگاه و آموزش و پرورش ترویج می‌شد.

وی با بیان اینکه جز در مورد شغل معلمی در مورد هیچ شغل دیگری نمی‌توان گفت که همه پیشرفت‌های بشری مدیون این شغل است.

این دانش آموخته دکترای حرفه‌ای پزشکی و دکترای تخصصی روانشناسی در بخش پایانی سخنان خود خطاب به معلمان حاضر در جلسه گفت: تلاش کنید آموزش کاوش محور را مبنای تدریس خود قرار دهید و قدرت خلاقیت، پژوهشگری و حوصله در رسیدن به نتایج را به دانش آموزان منتقل کنید.

دکتر مخبر دزفولی افزود: گاهی در جواب سوال دانش‌آموزان بگویید من دقیقا جواب این سوال را نمی دانم شما در این مورد تحقیق کنید و من هم جست‌وجو می‌کنم و بعدا در این مورد صحبت خواهیم کرد. به دانش‌آموزان بگویید آنچه امروز جزو بدیهیات علمی تلقی می‌شود از اول بدیهی نبوده و افراد کنجکاو و مصممی چون شما از پشت همین میز و صندلی‌ها با همت و تلاش و حوصله و پیگیری این امور را کشف کرده و در خدمت بشریت قرار داده‌اند.

سید سمیع موسوی مدیر آموزش و توسعه منابع انسانی ضمن تبریک روز معلم، اظهار داشت: سیستم آموزشی در فولاد خوزستان که از مهدکودک تا دانشگاه علمی کاربردی را شامل می شود، مانند سایر سیستم‌های این شرکت موفق و سرآمد است و این سرآمدی به دلیل تلاش و همکاری معلمان و اساتید و مربیان پرتلاش و فرهیخته‌ای است که در افتخارات کسب شده توسط مدیریت آموزش نقش اصلی را ایفا نمودند.